

PROF. MILJENKO ŠIMPRAGA
2021. - godina
inovacija na
Sveučilištu
u Zagrebu STR. 4

URUČENI UGOVORI
Tehnološki
park u STR. 9
Splitu ima
prve stanare

Ena Melvan

BESPLATNO OD SPINUTA DO KAMPUSA
Studentska
autobusna
linija pun je
pogodak STR. 9

god XIII.
broj 137.
29. ožujka 2021.
www.unist.hr
www.unizg.hr

universitas

hrvatske sveučilišne novine

SVEUČILIŠTE U SPLITU

DODIJELJENE NAGRADE ZA ZNANOST

Str. 6

VLADIMIR DUGANDŽIĆ/CROPIX

PROF. STJEPAN ĆOSIĆ
Hrvatski
identitet
očituje se
u našem
grbu STR. 12

DRUŠTVO ZA KOMUNIKACIJSKU I MEDIJSKU KULTURU

Medijski STR. 20
odgoj opasan
je za političare
jer otvara oči
građanima

Sveučilišta se iz bivše Brodmerkurrove zgrade u Poljičkoj preselilo u Ulicu Rudera Boškovića 31, odnosno u zgradu na Kampusu, gdje je smještena i Knjižnica
VOJKO BAŠIĆ/CROPIX

SENAT SVEUČILIŠTA U SPLITU GOTOVO JEDNOGLASNO PROMIJENIO SVOJ KROVNI DOKUMENT

Rektor Dragan Ljutić: Na dobrom smo putu!

Radi bolje reprezentativnosti Senata, uveden je izborni prag od najmanje deset redovitih profesora koje mora imati neko područje znanosti da bi moglo birati vlastitog predstavnika u tom tijelu

PIŠE **DIANA BARBARIĆ**

Senat Sveučilišta u Splitu gotovo je jednoglasno donio statutarnu odluku kojom je usvojio izmjene i dopune svog krovnog dokumenta - sveučilišnog Statuta iz 2015. godine.

Tome je prethodila dvosatna argumentirana rasprava na sjednici na FESB-u, čime su zaključene opsežne konzultacije započete u siječnju ove godine usmenom raspravom na Rektorskom kolegiju u širem sastavu, te nastavljene e-očito vanjem sastavnica Sveučilišta u veljači. Konačni ishod je bio da je od 33 prisutna člana Senata, njih 30 glasovalo za izmjene i dopune, jedan je bio protiv, a dvoje suzdržanih.

-To je znak da smo na dobrom

putu - zadovoljan je rektor Sveučilišta u Splitu prof. dr. **Dragan Ljutić**, koji očitao na sredini mandata ima jaku podršku velike većine predstavnika svih sastavnica i studenata. On smatra da će i ove izmjene i dopune pridonijeti daljnjem napretku krovne dalmatinske akademske institucije.

Promjena adrese

Što se bitnoga mijenja? Za početak, adresa sjedišta Sveučilišta, koje je iz bivše Brodmerkurrove zgrade u Poljičkoj preselilo u Ulicu Rudera Boškovića 31, odnosno u zgradu na Kampusu, gdje je smještena i Knjižnica.

Kako nas obavještava prof. dr. **Željko Radić**, prorektor za pravne poslove i razvoj ljudskih potencijala, radi veće ope-

rativnosti poslovanja, povećan je granični iznos do kojega rektor može ugovarati poslove u ime i za račun Sveučilišta bez intervencije Senata. Sada će taj iznos biti do 1,5 milijuna kuna, a za pravne radnje iznad tog iznosa rektoru će biti potrebna suglasnost Senata.

Nadalje, radi bolje reprezentativnosti Senata, uveden je izborni prag od najmanje deset redovitih profesora koje mora imati neko područje znanosti da bi moglo birati vlastitog predstavnika u tom tijelu.

Senat se, inače, sastoji od članova po položaju i izabranih članova. Članovi po položaju su: rektor, čelnici svih znanstvenonastavnih, umjetničkonnastavnih i na-

stavnih sastavnica, ravnatelj Sveučilišne knjižnice te ravnatelj Studentskog centra.

Sedam predstavnika studenata

Ostali članovi Senata će se ubuduće birati po ovom ključu: zaposlenici u znanstvenonastavnom i umjetničkonnastavnom zvanju redovitog profesora biraju iz svojih redova po jednog predstavnika za svako područje znanosti/umjetnosti, osim za ona područja u kojima je manje od deset zaposlenika u tom zvanju; redoviti profesori iz područja znanosti s manje od deset zaposlenika u tom zvanju, u izborima za članove Senata biraju i mogu biti birani u okviru područja koje im je najbliže, o

Rektor Dragan Ljutić zadovoljan je rezultatima sjednice Senata
JAKOV PRKIĆ/CROPIX

Izbor dekana

Što ako se ne izabere novi dekan? Sukladno izmjenama Statuta regulirano je pitanje slučaja da se novi dekan ne izabere do isteka mandata postojećeg dekana. Tada će vijeće u roku od mjesec dana za vršitelja dužnosti dekana imenovati osobu koja ispunjava propisane uvjete, na način i u postupku utvrđenom statutom fakulteta, odnosno umjetničke akademije. Ako vijeće u propisanom roku ne imenuje vršitelja dužnosti dekana, njega će u roku od daljnjih mjesec dana na prijedlog rektora imenovati Senat, stoji u izmjenama i dopuna Statuta.

čemu će odlučiti Senat Sveučilišta u aktu o raspisivanju izbora za njegove članove.

Nadalje, svi zaposlenici Sveučilišta u znanstvenonastavnim ili umjetničkonnastavnim zvanjima izvanrednog profesora ili docenta te zaposlenici u nastavnim i suradničkim zvanjima zajedno biraju jednog predstavnika iz svojih redova, baš kao i voditelji i zamjenici samostalnih studija Sveučilišta u Splitu, te svi ostali zaposlenici.

Studentski zbor Sveučilišta bira sedam predstavnika studenata, od čega pet članova iz reda studenata preddiplomskih, diplomskih i integriranih preddiplomskih i diplomskih studija, te dva predstavnika iz reda studenata poslijediplomskih studija. Njih sedam se bira po Zakonu o studentskom zboru i drugim studentskim organizacijama.

Usvojena su i dva amandmana. Prvim je utvrđena obveza Senata da na prijedlog rektora donese odluku po kojoj dekan sastavnice kojemu istječe mandat može nastaviti obavljati neophodne poslove iz nadležnosti čelnika u slučaju upražnjenosti te pozicije zbog neizbora dekana, no samo do imenovanja vršitelja dužnosti dekana. Drugim amandmanom određeno je da će u Senatu jednim predstavnikom biti zastupljeni i studiji koji se izvode na razini Sveučilišta, odnosno Vojno pomorstvo, Hotelijerstvo i gastronomija te Mediteranska poljoprivreda.

Također, regulirano je i da prijedlog za pokretanje postupka utvrđivanja privremene spriječenosti rektora može podnijeti sam rektor ili najmanje jedna trećina članova Senata.

NA SPLITSKOME MEDICINSKOM FAKULTETU

Prvo organizirano cijepljenje studenata protiv korone

Studenti splitskoga Medicinskog fakulteta, oni koji odrađuju vježbe u bolnicama i domovima zdravlja, cijepljeni su protiv koronavirusa već početkom ožujka. Ovo je ujedno bilo i prvo organizirano cijepljenje za studentsku populaciju u Hrvatskoj.

Sukladno potrebi za odradivanjem kliničkog dijela nastave u sklopu edukacije budućih liječnika te činjenici da su studenti u direktnom kontaktu s brojnim pacijentima od kojih su mnogi pripadnici rizičnih skupina za razvoj teške kliničke slike uslijed oboljenja od CO-

VID-19, opravdano je prioritarno cijepljenje studenata medicinskih fakulteta koji odrađuju vježbe u kliničkim bolničkim centrima, kliničkim bolnicama, domovima zdravlja i zavodima za javno zdravstvo, smatraju na Medicinskom fakultetu u Splitu.
DIANA BARBARIĆ

Medicinski fakultet organizirao je cijepljenje za svoje studente
MEDICINSKI FAKULTET

PREDSTAVLJENA STRATEGIJA RAZVOJA SPLITA DO 2030. GODINE

Splitsko sveučilište kroji budućnost svoga grada

Izrada temeljnog strateškog akta i smjera razvoja grada došla je do ključne faze odgovaranja na pitanje 'gdje želimo biti?', a na što odgovor trebaju dati i građani Splita. Analiza stanja obuhvaća pregled svih područja života i funkcioniranja grada na gotovo 800 stranica teksta i daje odgovor na pitanje gdje se on danas nalazi

PIŠE:
MILA PULJIZ

Aktivnosti izrade „Strategije razvoja grada Splita do 2030. godine“, temeljnog strateškog akta kojim se definira smjer razvoja grada Splita, predstavljene su 22. ožujka u Hrvatskom domu. Izrađivač ovog strateškog dokumenta je Sveučilište u Splitu, uz koordinaciju izrade i praćenja provedbe Razvojne agencije Split - RaST te sudjelovanje i članova Partnerskog vijeća. U dosadašnjem procesu izrade ove strategije sudjelovalo je više od 80 stručnjaka iz raznih područja, održane su 24 tematske fokus grupe te je izrađena cjelovita analiza stanja na temelju značajnog broja prikupljenih informacija iz niza javnopravnih izvora. Izrada „Strategije razvoja grada Splita do 2030. godine“, koja predstavlja temeljni strateški akt i smjer razvoja grada, došla je do ključne faze, odgovaranja na pitanje „gdje želimo biti?“, a na što odgovor trebaju dati i građani Splita. Analiza stanja obuhvaća pregled svih područja života i funkcioniranja grada Splita prenesenih na gotovo 800 stranica teksta i daje odgovor na pitanje gdje se grad Split trenutno nalazi. Najvažniji nalazi iz ovog opsežnog dokumenta izvučeni su u obliku brošure, a nalaze se na internetskoj stranici Grada Splita.

Entuzijizam i znanje

O strategiji su govorili Andro Krstulović Opara, splitski gradonačelnik, prof. Dragan Ljutić, rektor Sveučilišta u Splitu, prof. Leandra Vranješ Markić, prorektorica za znanost i inovacije, te doc. Vinko Muštra, glavni koordinator izrade Strategije.

Prezentacija u Hrvatskom domu

Rektor Ljutić zahvalio je Gradu na povjerenju koje je ukazao Sveučilištu povjerivši mu izradu strategije, važnog dokumenta za naše življenje, budućnost, odnosno perspektivu. Prisjetio se početaka ove suradnje, kada je 2019. godine potpisan sporazum svih sveučilišnih sastavnica i Grada Splita, istaknuvši koliko entuzijazma, znanja i znanosti izvire iz Splitskog sveučilišta.

„Sigurnost življenja ne znači samo zdravlje i zdravlje, što itekako opravdavaju naša bolnica i njezini djelatnici, nego i umjetnost, kultura, znanost, odnosno napredak. Upravo analiza stanja koju su napisali znanstvenici našeg Sveučilišta na gotovo 800 stranica teksta daje odgovor na pitanje gdje se grad Split trenutno nalazi. Iz pozicije Splita naš je cijeli svijet. Aerodrom je blizu, otići, vidjeti, vratiti se. Sve više vrlo uglednih znanstvenika s kojima dolazimo u doticaj, uvaženi profesora, želi svoja daljnja djelovanja usmjeriti prema Splitu, što samo pokazuje veli-

ke mogućnosti koje naš grad nudi“, kazao je.

„Donošenjem ove strategije na kvalitetnim znanstvenim i stručnim osnovama građani će kroz davanje odgovora za grad kakav žele, kroz anketu, dati krucijalne podatke, podatke koje će stručnjaci okupljeni oko Sveučilišta uobličiti i dati vrlo jasne ulazne podatke što našem gradu treba. Našem gradu trebaju iskorak i hrabrost, trebaju mu vizija i odlučnost, trebaju mu sustavnost i red. Stručnjaci okupljeni u Sveučilištu stvorili su temelje za tako nešto“, kazao je gradonačelnik Krstulović Opara, ustvrdivši da strategija daje smjer planskog razvoja.

Doprinos društvu

Prorektorica Vranješ Markić kazala je kako izrada ove strategije predstavlja konkretan doprinos Sveučilišta razvoju društva i gospodarstva. „Izvršno visoko obrazovanje i izvrsna znanost temeljne su misije Sveučilišta, ali je isto tako i važna misija konkretan

doprinos razvoju društva i gospodarstva i to je razlog zašto su se kolege sa svih sastavnica Sveučilišta zdušno prihvatili ovog posla i uložili svoje znanje i stručnost u razvoj što bolje strategije našega grada“, kazala je, dodavši kako je upravo na temelju ovih podataka na nama da odlučimo koja je naša snaga, odnosno naši prioriteti i gdje vidimo naš grad u budućnosti.

Doc. Muštra, koordinator „Strategije“, predstavio je tijek dosadašnje izrade, odnosno dosad odrađene korake. „Cijeli ovaj dokument kao probni strateški dokument razvoja grada Splita doživio je svoju prvu fazu, tj. ocijenili smo postojeće stanje i sad nam slijedi ona malo osjetljivija faza, a to je gdje mi zapravo želimo biti“, kazao je Muštra, zaključivši kako je cilj uključiti građane u proces oblikovanja vizije grada, odnosno doznati gdje oni vide najveće probleme, ali i prilike za razvoj grada.

Gradonačelnik Andro Krstulović Opara i rektor Dragan Ljutić

“

Našem gradu trebaju iskorak i hrabrost, trebaju mu vizija i odlučnost, trebaju mu sustavnost i red. Stručnjaci okupljeni u Sveučilištu stvorili su temelje za tako nešto - kazao je gradonačelnik Andro Krstulović Opara

“

Sve više vrlo uglednih znanstvenika s kojima dolazimo u doticaj, uvaženi profesora, želi svoja daljnja djelovanja usmjeriti prema Splitu što samo pokazuje velike mogućnosti koje naš grad nudi - istaknuo je rektor Dragan Ljutić

prof. Vinko Muštra

prof. Leandra Vranješ Markić

ONLINE KONFERENCIJA

Digitalna transformacija plave ekonomije

U okviru ovogodišnjeg izdanja EU Industry Days 2021, Sveučilište u Splitu organiziralo je međunarodno virtualno događanje pod nazivom Digital transformation of the blue economy, a sve sa svrhom poticanja digitalne tranzicije i održivosti plave ekonomije. Ovo događanje povezano je sudionike iz svih dijelova svijeta kako bi kroz webinar sesije i panel diskusije razmijenili ideje, iskustva i dobre prakse, ali i raspravljali o izazovima digitalizacije plavog gospodarstva, njegovom potencijalu i suradnji s ICT sektorom. Događanje je otvorio rektor Sveučilišta u Splitu, prof. Dra-

gan Ljutić i ministrica turizma i sporta, Nikolina Brnjac.

„Digitalizacija je alat koji će poduprijeti rast i razvoj održive plave ekonomije. Već godinama brojimo turiste, noćenja, dolaske, odlaske, ali premalo govorimo o kvalitativnim pomacima. Prije pandemije imali smo rekordnu 2019. godinu, ali ti rekordi nose i nezadovoljstvo među lokalnim stanovništvom, prometne gužve, nedovoljno radnika i prenapučenost. Zato naš dugoročni cilj nije samo povećati broj turista u usporedbi s prethodnim rekordnim godinama, već jednako raspodijeliti turističke

rezultate kroz cijelu godinu uz ostvarivanje jednakih ili viših ukupnim prihoda“ kazala je. Među govornicima su bili predstavnici Europske komisije, uprava sveučilišta te do-

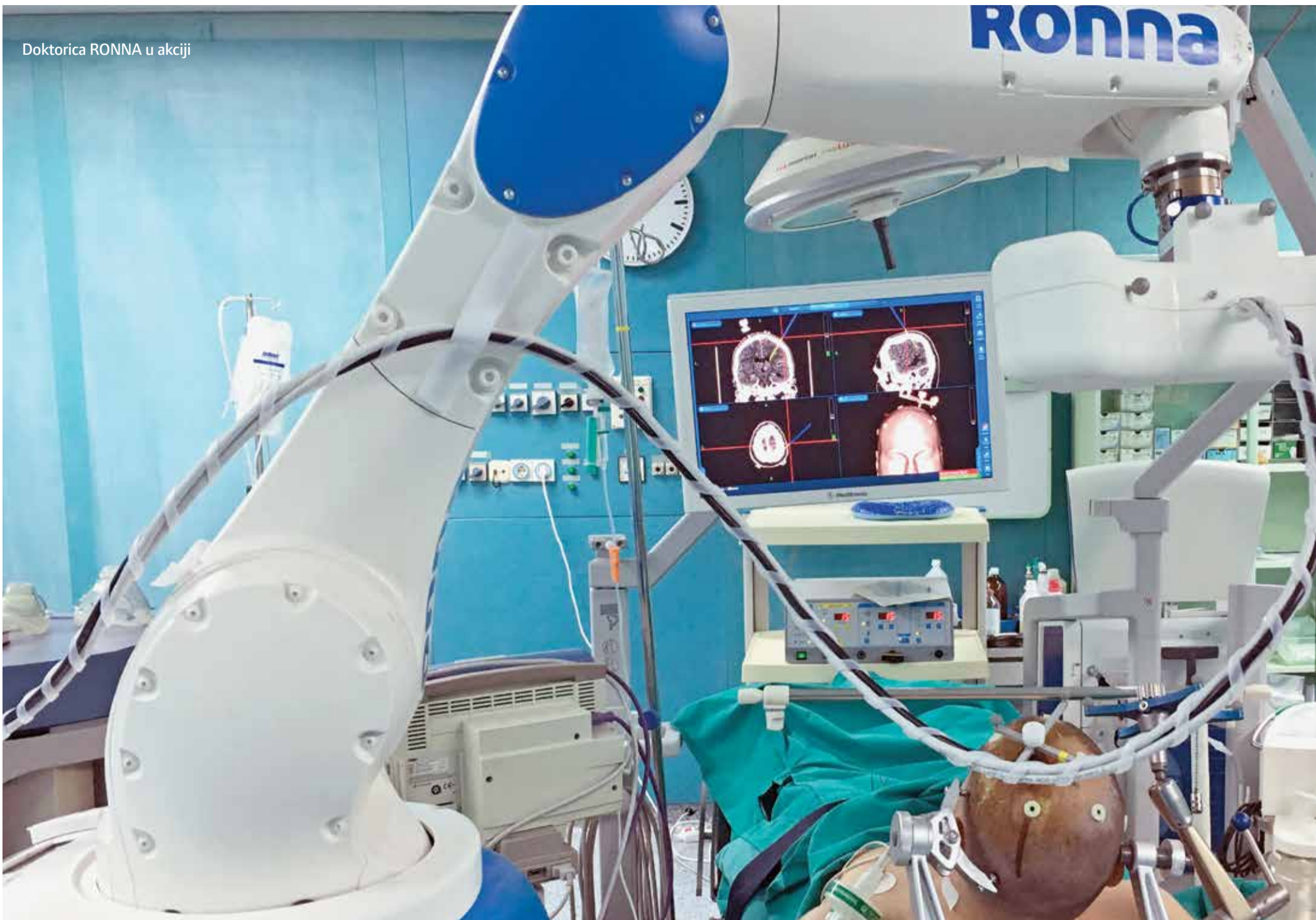
maćih i međunarodnih malih i velikih tvrtki, a neki od njih su Claus Schultze, DG MARE, Europska komisija, Leandra Vranješ Markić, prorektorica za znanost i inovacije Sveučili-

šta u Splitu, Nebojša Stojić sa Sveučilišta u Dubrovniku, Daniela Garbin Praničević sa Sveučilišta u Splitu, Karlo Guštin iz tvrtke Ericsson Nikola Tesla, Teuta Duletić iz tvrtke Metal Shark Croatia, Mirjana Čović iz tvrtke ÖBB-Infrastruktur iz Austrije, Urška Starc-Peceny iz tvrtke Arctur iz Slovenije te Matilda Dorotićs BINorwegian Business School iz Norveške. Rektor splitskog sveučilišta također je zaželio dobrodošlicu predavačima i gostima kazavši kako je tema digitalizacije važna ne samo u plavoj ekonomiji već i u drugim poljima života. „Splitsko sveučilište,

koje je među 1000 najboljih na svijetu prema Times Higher Education ljestvici jako podupire pomorske aktivnosti i ekonomiju, a također je dijelom Europskog sveučilišta mora (SEA-EU) zajedno sa sveučilištima u Cadizu, Bretanji, Malti, Kielu i Gdanjsku“ dodao je.

EU Industry Days glavna je platforma Europske Komisije za otvoreni dijalog i raspravu dionika o temama iz industrije, a ovogodišnje digitalno i prošireno izdanje usmjereno na poticanje zelene, digitalne i otporne industrije. MILA PULJIZ

Doktorica RONNA u akciji

PROF. MILJENKO ŠIMPRAGA, PROREKTOR ZA INOVACIJE, TRANSFER TEHNOLOGIJE I KOMUNIKACIJE SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

2021. - godina inovacija na Sveučilištu u Zagrebu

Razvijamo ideju da na sveučilišnom kampusu Borongaj smjestimo suvremeni znanstveno-tehnološki park koji bi okupljao tehnološki najrazvijenije tvrtke koje bi u suradnji s našim sastavnicama otvarale istraživačke i razvojne centre

Piše IVAN PERKOV

Nastavnici, istraživači i studenti Sveučilišta u Zagrebu godinama se s prestižnih svjetskih smotri inovacija vraćaju s naramcima nagrada, plaketa, medalja i priznanja. Njihovi uspjesi, nažalost, prolaze uglavnom nezapaženi u široj javnosti, a ni hrvatsko gospodarstvo ne pokazuje prevelik sluh za njihovu implementaciju. O sveučilišnoj i nacionalnoj inovacijskoj i razvojnoj politici stoga smo porazgovarali s prof. Miljenkom Šimpragom, prorektorom zaduženim za inovacije na zagrebačkom Sveučilištu. Profesor Šimpraga u razgovoru za Universitas kritički progovara o inovacijskoj politici Ministarstva znanosti, ali najavljuje i središnji sveučilišni razvojni projekt –

znanstveno-tehnološki park na borongajskom kampusu.

Ova je godina na Sveučilištu u Zagrebu odlukom Senata proglašena godinom inovacija. Što to podrazumijeva i što možemo očekivati?

– Od početka svog mandata promoviramo ideju da su inovacije treća misija sveučilišta. Uz znanstveni i nastavni rad, naravno. Godinama prije našeg dolaska nije bilo organiziranog odlaska naših inovatora na međunarodne smotre i sajmove inovacija s kojih se zadnjih godina vraćamo s “punim vrećama” nagrada i priznanja. Nekada su pojedini istraživači išli samostalno, a danas idemo svi zajedno pod kapom Sveučilišta u Zagrebu što doprinosi našoj međunarodnoj prepoznatljivosti. Nažalost, tijekom cijelog tog razdoblja nismo uspjeli s re-

sornim ministarstvom – Ministarstvom znanosti i obrazovanja – stvoriti partnerski odnos u pogledu inovacija. Ministarstvo znanosti odreklo se tehnološkog razvoja i inovacija i brigu o tom izrazito važnom razvojnom sektoru prepustilo Ministarstvu gospodarstva.

Znači li to da su znanstvene institucije zanemarene?

– Posljedica toga je da u Nacionalnom inovacijskom vijeću (NIV) koje je osnovano odlukom Vlade Republike Hrvatske radi koordinacije provedbe Strategije pametne specijalizacije (S3), s ciljem učinkovitijeg korištenja potencijala za istraživanje, razvoj i inovacije nema predstavnika Rektorskog zbora RH, odnosno nema predstavnika Sveučilišta u Zagrebu (SuZ) koje raspolaže s više

Prorektor Šimpraga novi predsjednik Udruge inovatora Hrvatske

Na izbornoj skupštini održanoj 18. ožujka 2021. Udruga inovatora Hrvatske izabrala je svoje novo vodstvo za sljedeće četverogodišnje razdoblje. Profesor Miljenko Šimpraga novi je predsjednik Udruge, a njegov je zamjenik Zoran Barišić.

Na izbornoj skupštini izabrani su i novi članovi Izvršnog i Nadzornog odbora udruge. Između ostalih, sa Sveučilišta u Zagrebu u Nadzorni odbor udruge izabrani su dekan Fakulteta kemijskoga inženjerstva i tehnologije prof. Tomislav Bolanča i dekan Građevinskoga fakulteta prof. Stjepan Lakušić.

U Izvršni odbor udruge izabrani su dekan Fakulteta strojarstva i brodogradnje prof. Dubravko Majetić, prof. Zoran Vlaović s Fakulteta šumarstva i drvne tehnologije i Franjo Benjak, mag. oec. s Tekstilno-tehnološkoga fakulteta.

Udruga inovatora Hrvatske krovna je udruga inovatora, a objedinjuje 18 udruuga i saveza koji imaju oko 1500 članova.

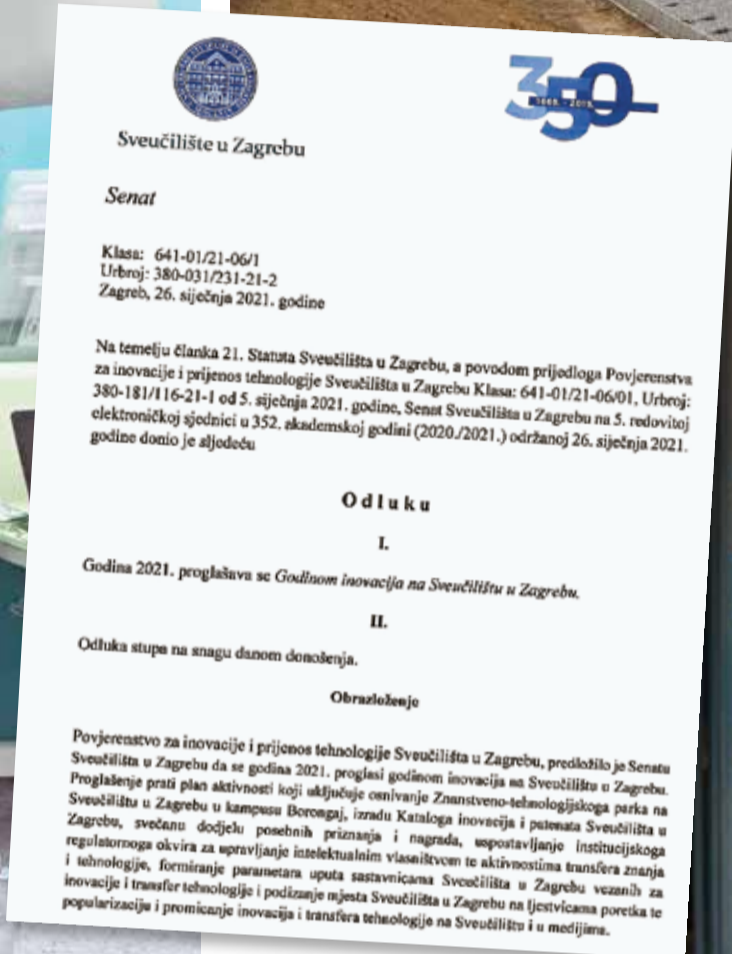
Uz to, članovi udruge su 11 inovativnih tvrtki, Sveučilište u Zagrebu i 11 sastavnica zagrebačkoga Sveučilišta.

Temeljni ciljevi Udruge su razvitak i unaprjeđenje inovatorskoga pokreta i inovacijskoga sustava, promicanje inovatorske djelatnosti i intelektualnoga vlasništva, te ostvarivanje boljeg općega statusa, vrednovanja i nagrađivanja inventivnoga rada.

Također, Udruga se zalaže za korištenje tehničkoga, gospodarskoga i drugog potencijala inovacija u svrhu jačanja kompetitivnosti i općega razvitka hrvatskoga gospodarstva.

RUCONBAR zaštita od buke

Odluka Senata

Prof. Miljenko Šimpraga

od 65% ukupnog hrvatskog znanstvenog i inovacijskog potencijala. Ovo vijeće kao i ostala nacionalna vijeća te pet tematskih inovacijskih vijeća trebaju stvoriti sinergijski učinak *kako bi stvorili potrebne preduvjete za privlačenje više od 800 milijuna eura iz strukturnih fondova EU-a, čime bi se pokrenuo novi inovacijski ciklus.* Ovo je jedino tijelo koje može napraviti iskorak u konkretnom povezivanju gospodarstva i akademske zajednice, odnosno kreirati nacionalnu inovacijsku politiku kao temelj razvoja hrvatskoga gospodarstva i hrvatskog društva uopće, a u njemu nema nas kao stožerne hrvatske institucije.

U godini inovacija najavili ste pokretanje jednog središnjeg projekta. O čemu se točno radi?

– Radi se uistinu o središnjem razvojnom projektu našeg sveučilišta. Naime, razvijamo ideju da na sveučilišnom kampusu Borongaj smjestimo suvremeni znanstveno-tehnološki park koji bi okupljao tehnološki najrazvijenije gospodarske tvrtke koje bi u suradnji s našim sastavnica otvarale istraživačke i razvojne centre, u kojima bi surađivali s našim istraživačima i studentima u kreiranju novih inovativnih proizvoda i usluga. Za realizaciju ideje predviđen je prostor od otprilike 14 hektara, a već postoji dio objekata koji se mogu obnoviti i osuvremeniti. Ostatak potrebnih objekata trebalo bi izgraditi.

Očekujete li da će gospodarski subjekti prepoznati ovaj projekt?

– Velike tvrtke imaju kapacitete za vlastite razvojne i inovacijske centre. Ali takvih je tvrtki u Hrvatskoj jako malo, oko 1% od ukupnog broja. Ostatak našega gospodarstva čine srednji, mali i mikropoduzetnici koji nemaju potrebne kadrovske potencijale i financijska sredstva za ulaganje u inovacije i razvoj. Oni trebaju našu pomoć. Postoje različiti modeli kojima bi se ta pomoć mogla ostvariti. Pozitivan je primjer to što Ministarstvo gospodarstva daje uave-

re poduzetnicima da na nekoj od znanstvenih institucija naprave potrebne analize.

Postoje li konkretni inozemni primjeri dobre prakse na koje se možemo ugledati?

– Sva najjača gospodarstva imaju razvijene sustave znanstveno-tehnoloških parkova. Pogledajte, primjerice, Silicijsku dolinu. Studenti na sveučilištima u njezinu okruženju već na fakultetu razvijaju poslovne ideje i pokušavaju ih realizirati. Devedeset posto takvih studentskih inicijativa možda završi neuspjehom, ali pritom studenti puno nauče. A onih 10 posto koji uspiju postaju s vremenom jaka okosnica rasta i razvoja. Ne zaboravite da je i jedan Facebook nastao kao studentski projekt.

Koji su najveći problemi našeg sustava poticanja inovacija?

– Prije svega, to je manjak potpore države. Da bi se postigla bolja suradnja poduzetnika i akademske zajednice, moramo na našim javnim sveučilištima razviti jake urede za transfer znanja i tehnologije.

– Naši su postojeći uredi u tom smislu vrijedni, ali nedostaje nam i ljudi i sredstava za veći iskorak. Nemamo dovoljno ljudi da bi našim sastavnicama omogućili adekvatan servis za prijave i monitoring projekata i komercijalizaciju rezultata istraživanja.

– Postoje brojni primjeri dobre prakse na prestižnim sveučilištima u kojima takvi uredi imaju desetke pa i stotine kvalificiranih stručnjaka. Za bilo kakav iskorak u tom smjeru treba nam pot-

pora Ministarstva znanosti i obrazovanja. Problem je što politika, posebno u zadnjih 10 godina, gleda na ulaganje u znanost kao na trošak, a ne kao investiciju, što je potpuno pogrešno.

Kojim bi se konkretnim mjerama to moglo poboljšati?

– Sveučilište u Zagrebu i sva druga javna sveučilišta trebala bi biti ključni partner vlasti u kreiranju gospodarskog rasta i razvoja društva u cjelini. Dok toga ne bude, uvjeravam vas, Hrvatska neće postati inovativno i konkurentno gospodarstvo.

Budući da smo mala zemlja, ne možemo se s velikima natjecati s kvantitetom nego kvalitetom kojom moramo razvijati inovativne i kreativne proizvode visoke dodane vrijednosti. Bez inovacija, toga naprosto nema.

Imamo li preduvjete za razvoj takvih proizvoda?

– Naše je najveće blago oko 4500 istraživača – doktora znanosti zaposlenih na Sveučilištu. Imamo razvijene sve tri razine sveučilišnog obrazovanja, oko 70.000 studenata koji su budućnost ove zemlje. Tu je veliki potencijal koji dobrim dijelom stoji neiskorišten.

Mi pojmama nemamo kakvi potencijali sjede u našim klu-pama. Ako im već sad ne damo priliku da pokušaju nešto napraviti, mi gubimo.

Prošla su vremena kad se s diplomom dolazilo na gotova radna mjesta. Danas se tržište rada ubrzano mijenja te studentima treba omogućiti da stvore radna mjesta za sebe i druge.

Međunarodne nagrade

Inovativni projekti Sveučilišta u Zagrebu ostvarili su značajne uspjehe i priznanja na međunarodnim izložbama. U protekle četiri godine inovativni projekti četrnaest sastavnica Sveučilišta u Zagrebu osvojili su čak 153 nagrade i to šest Grand Prix nagrada, dva velika kristalna globusa, tri platinaste nagrade te pedeset tri zlatne, pedeset jednu srebrnu, dvadeset sedam brončanih medalja, dvije nagrade "Nikola Tesla – genij za budućnost", nagradu za najbolju inovaciju u znanosti, srebrnu nagradu, te WIIPA i IFIA nagradu te pet posebnih nagrada asocijacija i udruženja.

Za izniman dugogodišnji doprinos razvoju, popularizaciji i promicanju inovacija i inventivnoga rada u Republici Hrvatskoj, posebice za promicanje inovacija kao treće misije Sveučilišta, Redom europskoga viteza inovatorstva u Starogradskoj vijećnici grada Bruxellesa, 18. studenoga 2016., Komora inovatora kraljevine Belgije nagradila je prof. Miljenka Šimpragu, prorektora za inovacije, transfer tehnologije i komunikacije Sveučilišta u Zagrebu.

Neke od najuspješnijih inovacija nastavnika i studenata Sveučilišta u Zagrebu:

Platinum Award (dodijeljena od International Invention and Trade Expo, London):

Pametna odjeća za osobe s dijagnosticiranom demencijom
Institucija: Tekstilno-tehnološki fakultet; Fakultet elektrotehnike i računarstva; Fakultet za strojništvo, Maribor; Fakultet za elektrotehniku, računalništvo in informatiku, Maribor; Univerzitetni klinički center Maribor

Autori: prof. Snježana Firšt Rogale, prof. Jelka Geršak, prof. Dubravko Rogale, doc. Željko Knežić, doc. Suzana Uran, prof. Siniša Fajt, Daniel Časar Veličan, Damir Begić, doc. Sonja Šterman, dr. Simon Rajh

Prestizna nagrada za inovativnost u željezničkom sektoru
RailTech 2019 Innovation Award u kategoriji 'Infrastruktura':
RUCONBAR – apsorbirajuće betonske barijere za zaštitu od buke s recikliranom gumom

Institucija: Građevinski fakultet
Autori: prof. Stjepan Lakušić i dr. Ivo Haladin

Veliki kristalni globus na globalnoj konferenciji IRF-a 2018, Las Vegas, SAD

RUCONBAR – apsorbirajuće betonske barijere za zaštitu od buke s recikliranom gumom
Institucija: Građevinski fakultet
Autori: prof. Stjepan Lakušić i dr. Ivo Haladin

Primjena RFID tehnologije za automatsko ažuriranje baze podataka prometnih znakova
Institucija: Fakultet prometnih znanosti
Autori: prof. Anđelko Ščukanec; prof. Darko Babić, Josip Škorić, dipl. ing.

Zlatna medalja na sajmu inovacija SVIIF 2018 (Silicon Valley International Invention Festival) Santa Clara (SAD):
Nevidljivo označavanje u vizualnom i infracrvenom spektru na tekstu s ink jet tehnologijom
Institucija: Grafički fakultet
Autori: prof. Vilko Žiljak, prof. Ivana Stanimirović-Žiljak, prof. Klaudio Pap i dr. Jana Žiljak-Vujić

Glavna nagrada u kategoriji najbolje inovacije (Best Integration and Innovation Award, London, Velika Britanija 2018)
Projekt RONNA G4 (robotska neuronavigacija četvrte generacije)
Institucija: Fakultet strojarstva i brodogradnje
Autori: prof. Bojan Jerbić i doc. Darko Chudy

Platinasta nagrada i IFIA (International Federation of Inventors Associations) nagrada (IWIS, 2017, Poljska):
Uređaj za ekstruziju polimernih filamenata za izradu mikroreaktora pomoću 3D pisaa
Institucija: Fakultet kemijskog inženjerstva i tehnologije
Autori: Tin Rahelić, Tea Lovrinov

Grand Prix na manifestaciji INNOVA 2016 (Bruxelles, Belgija):
Nevidljivo označavanje u vizualnom i infracrvenom spektru na tekstu s ink jet tehnologijom
Institucija: Grafički fakultet
Autori: prof. Vilko Žiljak, prof. Ivana Stanimirović-Žiljak, prof. Klaudio Pap i dr. Jana Žiljak-Vujić

Grand Prix na manifestaciji ARCA 2016 (Zagreb)
Samohodni vagon za rasuti teret
Institucija: Fakultet prometnih znanosti u suradnji s Radionicom željezničkih vozila Čakovec

Ovogodišnji laureati u društvu rektora Dragana Ljutića

VLADIMIR DUGANDŽIĆ/CROPIX

SVEČANOST NA KAMPUSU

Dodijeljene nagrade za znanost Sveučilišta u Splitu

Nagrade su dodijeljene najproduktivnijim znanstvenicima čiji je rad značajno pridonio prepoznatljivosti Sveučilišta u znanstvenoj izvrsnosti, a osnovni kriterij za dodjelu bio je znanstvena produktivnost autora iskazana u Web of Science Core Collection i Scopus bazama u 2019. godini, pri čemu prošlogodišnji dobitnici nisu mogli sudjelovati

Piše: MILA PULJIZ

Na splitskom Kampusu održana je svečana dodjela Nagrade za znanost Sveučilišta u Splitu za 2020. godinu. Ovoj velikoj svečanosti nazočili su rektor Sveučilišta u Splitu prof. Dragan Ljutić s prorektorima, prof. Leandrom Vranješ Markić, prof. Tomislavom Kilićem i prof. Goranom Kardumom, zatim Luka Brčić, zamjenik župana Splitsko-dalmatinske županije, gradonačelnik grada Splita Andro Krstulović Opara, članovi akademske zajednice i ostali uvaženi gosti.

Nagrade su dodijeljene najproduktivnijim znanstvenicima čiji je rad značajno pridonio prepoznatljivosti Sveučilišta u znanstvenoj izvrsnosti, a osnovni kriterij za dodjelu bio je znanstvena produktivnost autora iskazana u Web of Science Core Collection i Scopus bazama u 2019. godini. Lista je tako napravljena prema znanstvenim područjima pri čemu prošlogodišnji dobitnici, bez obzira na postignute rezultate u 2019., nisu mogli sudjelovati.

-Svi vi svojim radom i trudom, uz svakodnevno obavljanje svojih poslova, činite ono što našem Sveučilištu, gradu, županiji i državi treba, a to je red, rad, trud, tolerancija, prihvaćanje te širenje pozitivnih krugova koje mi svi osjećamo - kazao je rektor Ljutić.

U ovom broju Universitas ćemo samo kratko predstaviti laureate, a onda ćemo u narednim mjesecima objaviti širi portret svakoga od njih.

BIOMICINA I ZDRAVSTVO:

1. Izv.prof.dr.sc. VESNA BORASKA PERICA

Diplomirala je na Biološkom odsjeku Prirodoslovno-matematičkog fakulteta u Zagrebu, a zaposlena je na Katedri za medicinsku biologiju Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Splitu od 2002. godine. Doktorску disertaciju pod naslovom "Nasljedivanje polimorfnih biljega gena za receptor vitamina D, čimbenik tumorske nekroze i limfotoksin alfa u obiteljima oboljelih od šećerne bolesti tipa 1" je obranila 2008. godine. Bila je voditeljica 6 znanstvenih projekata, od čega posebno izdvaja Uspostavnu potporu Hrvatske zaklada za znanost za istraživanje "Cjelogenomska analiza povezanosti Hashimotovog tiroiditisa". Objavila je 61 znanstveni rad, među kojima su radovi objavljeni u vodećim znanstvenim časopisima. H-indeks joj je 19, a citirana je preko 2200 puta.

2. Izv.prof.dr.sc. ZENON POGORELIĆ

Završio je Medicinski fakultet u Splitu, gdje je i doktorirao je 2009. godine pod mentorstvom prof. Zdravka Perka s temom

3. Prof.dr.sc. MATKO MARUŠIĆ

"Postranično termičko oštećenje tkiva trbušne stijenke i tankog crijeva kod štakora i svinje primjenom Ultracisiona®". Specijalizaciju iz dječje kirurgije završio je 2011. godine, a od 2017. godine obnaša funkciju Predstojnika Klinike za dječju kirurgiju KBC-a Split. Od 2018. godine predstojnik je Katedre za Kirurgiju MEFST-a. Područje užege rada je dječja urologija i dječja abdominalna kirurgija, osobito minimalno invazivna kirurgija dječje dob. Do sada je objavio 113 znanstvenih radova (od čega je 87 radova u časopisima koji se indeksiraju u Current Contentsu, a 26 je indeksirano u SCI). Ukupan broj citata 1037, h-index=18 (izvor Scopus).

3. Prof.dr.sc. MATKO MARUŠIĆ

Profesor emeritus Sveučilišta u Splitu, u svojoj karijeri objavio oko 200 znanstvenih radova, koji su citirani oko 3.500 puta; godine 2021. uvršten je među 2 posto najutjecajnijih znanstvenika u svijetu. Objavio je i nekoliko stotina stručnih članaka, članaka u časopisima koji nisu indeksirani u WoS-u, udžbenika i nastavnih tekstova, ukupno oko 400 dje-

6. Izv.prof.dr.sc. DARKO HREN

la izravno vezanih za njegov znanstvenoistraživački rad. Bio je ključna osoba za osamostaljenje Medicinskoga fakulteta Sveučilišta u Splitu, a za 148 mladih liječnika (od toga oko 80 iz Splita i Dalmacije) našao je dvogodišnje znanstvenoistraživačke stipendije u SAD i Njemačkoj. Godine 1991. osnovao je i do 2009. volonterski (sa suprugom Anom) vodio znanstveni časopis Croatian Medical Journal, koji je postao najugledniji hrvatski znanstveni časopis na međunarodnoj razini.

DRUŠTVENE ZNANOSTI:

5. Izv.prof.dr.sc. DANIELA GARBIN PRANIČEVIĆ

Profesorica na Katedri za poslovnu informatiku Ekonomskog fakulteta Sveučilišta u Splitu. Nositeljica je kolegija Menadžment informatičkih projekata, Informatičke tehnologije za destinacije i Hotelški informacijski sustavi i Informatički sustavi u turizmu i ugostiteljstvu.

Područje rada i istraživanja su informacijski sustavi u poslovnoj ekonomiji i turizmu, unapređenje održivosti poslovnih i obrazovnih procesa upotrebom digitalnih alata i tehnika. U 2019. godini objavila je četiri znanstvena rada u međunarodno priznatim časopisima ko-

ji su indeksirani u WoS i/ili Scopus bazi. Dio je tima izrađivača Strategije razvoja grada Splita do 2030. godine, te radne grupe "Sustainable Development Goals" pri SEA EU alijansi.

6. Izv.prof.dr.sc. DARKO HREN

Završio je studij Psihologije i doktorirao na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. U sklopu svog doktorskog projekta bavio se razvojem moralnog mišljenja u studenata medicine. Radio je kao znanstveni novak i statistički urednik u časopisu Croatian Medical Journal pri Medicinskom fakultetu u Zagrebu gdje su mu šefovi i mentori bili profesori Matko i Ana Marušić. Kad ga se pita kaže da su, uz njegove roditelje, šefica i šef (tako ih i danas oslovljava) zaslužni za sve što je postigao. Od 2016. do 2020. vodio je za Sveučilište u Splitu ITN Horizon 2020 projekt Methods in Research on Research u kojemu su, us splitsko, sudjelovala sveučilišta iz Pariza, Amsterdama, Liverpoola, Barcelone i Genta. Trenutno obnaša funkciju pročelnika Odsjeka za psihologiju Filozofskog fakulteta u Splitu.

7. Izv.prof.dr.sc. IGOR JELASKA

Diplomirao je na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu – Matematičkom odjelu, smjer Računarstvo, a doktorsku disertaciju "Konstrukcija i aplikacija novog modela za evaluaciju uspješnosti u kompleksnim sportskim aktivnostima" obranio je 2011. na Kineziološkom fa-

4. Izv.prof.dr.sc. IVANA GENERALIĆ MEKINIĆ

PAJUN PAJUNOVIĆ/CROPIX

VLADIMIR DUGANDŽIĆ/CROPIX

VLADIMIR DUGANDŽIĆ/CROPIX

JOŠKO PONOŠ/CROPIX

DJIE KLARIĆ/CROPIX

PRIVATNI ALBUM

učilišnom odjelu za forenzične znanosti Sveučilišta u Splitu. Voditeljica je Laboratorija za Forenzičnu i biološku antropologiju, modula Menadžment u vatrogastvu i istrage požara te Katedre za interdisciplinarnu znanost u forenzici. U sklopu Laboratorija istražuje zbirku s više od 4000 koštanih ostataka datiranih od prapovijesti do II. svjetskoga rata. Istražuje kvalitetu života, demografske značajke, ali i pokazatelje zdravlja i sukoba tijekom hrvatske prošlosti. U suradnji sa Sveučilištem Penn State radi i DNK analize kako bi se utvrdile genske značajke hrvatskih populacija. Članica je Američke akademije za forenzične znanosti. Organizirala je brojne konferencije i radionice iz područja forenzike. Autorica je 36 znanstvenih radova, 10 poglavlja u knjigama, urednica jedne znanstvene monografije i dvaju sveučilišnih udžbenika te mentorica 17 diplomskih radova. Aktivna je u popularizaciji znanosti.

PRIRODNE ZNANOSTI:

HUMANISTIČKO PODRUČJE:

PRIVATNI ALBUM

8 Doc.dr.sc. IVAN MATIJEVIĆ

Ivan Matijević je studij povijesti i studij arheologije diplomirao 2005. na Sveučilištu u Zadru. Godinu dana radio je kao kustos-pripravnik epigrafske zbirke Arheološkog muzeja u Splitu, zatim je dvije godine predavao povijest u školi Don Lovre Katića u Solinu. Od 2009. zaposlen je na Odsjeku za povijest Filozofskog fakulteta u Splitu. Na Sveučilištu u Zadru 2015. je obranio doktorsku radnju pod naslovom Rimski vojnici na natpisima iz Salone iz doba principata. Od 2016. docent je na matičnom Odsjeku na kojemu je nositelj kolegija iz antičke povijesti, na Sveučilišnom studiju Vojnog pomorstva predaje predmete iz vojne povijesti. Područje njegova interesa su organizacija i djelovanje rimske vojske, povijest Rimskog Carstva i rimske provincije Dalmacije, odnos kršćanstva i poganstva, te antička i suvremena vojna povijest.

INTERDISCIPLINARNO PODRUČJE:

PRIVATNI ALBUM

9 Izv.prof.dr.sc. ŽELJANA BAŠIĆ

Izvanredna profesorica na Sve-

11 Prof.dr.sc. VLASTA BONACIĆ KOUTECKY

Doktorirala je na Sveučilištu Johns Hopkins, SAD na području fizikalne i teorijske kemije. Akademsku karijeru razvila je u Berlinu na Slobodnom i Hum-

boldtovom Sveučilištu. Bila je gostujući profesor na mnogobrojnim svjetskim sveučilištima. 2009. godine primila je počasni doktorat Sveučilišta Claude Bernard Lyon 1. Francuska za znanstveni doprinos u otkrićunovih optičkih svojstava metalnih nanočestica. Svojim otkrićima otvorila je nove putove za interdisciplinarna istraživanja na područjima teorijske fizikalne kemije i kemijske fizike: njezina otkrića uključuju novu klasu fotokemijskih reakcija što je pokrenulo nove smjerove istraživanja sa značajnim utjecajem u biokemiji i biofizici. Njezin znanstveni rad dokumentiran je u više od 280 publikacija, s više od 10 500 citata i h-index 54. U studiji Sveučilišta Stanford našla se na listi 2% najutjecajnijih znanstvenika na svijetu. Na Sveučilištu u Splitu pokrenula i vodi Centar izvrsnosti za znanost i tehnologiju - integracija Mediteranske regije STIM, prvi i jedini Znanstveni Centar izvrsnosti na splitskom Sveučilištu, jedini u STEM području u Dalmaciji.

TEHNIČKE ZNANOSTI:

NIKOLA VILIC/CROPIX

12 Doc.dr.sc. PETAR ŠOLIĆ

Petar Šolić je docent i prodekan za poslovanje na FESB-u. Bavi se istraživanjima u području informacijskih i komunikacijskih tehnologija, posebice u području tehnologija Interneta stvari, sa svrhom poboljšavanja performansi različitih IoT sustava. Doprinosi su ostvareni na područjima komunikacijskih protokola, različitih softverskih i hardverskih unaprjeđenja; te novih uređaja koji svojom izvedbom postaju jeftiniji, jednostavniji za primjenu i s visokim tržišnim potencijalom. Objavio je približno 100 radova čija je citiranost 812 (prema Google Scholar bazi), urednik je brojnih zbornika i specijalnih izdanja vrhunskih međunarodnih časopisa. Trenutno vodi uspostavni projekt Hrvatske zaklade za znanost.

13 Prof.dr.sc. SANDRO NIZETIĆ

Šef Katedre za termodinamiku i termotehniku na FESB-u Splitu. Područje njegova znanstvenog interesa usmjereno je prema unaprijeđivanju učinkovitosti energetske tehnologije, posebice obnovljivih izvora energije, putem modeliranja kao i primjenom eksperimentalnog pristupa. U svojoj dosadašnjoj znanstvenoj karijeri

objavio je preko 160 radova u uglednim znanstvenim časopisima te međunarodnim znanstvenim konferencijama. Na listi objavljenoj od strane Sveučilišta Stanford se nalazi među 2 posto najcitiranijih autora u svijetu za područje Energije za 2019. a nalazi se i unutar skupine najcitiranijih hrvatskih znanstvenika u svijetu. Obnašao je dužnost zamjenika ministra kao i prodekana za znanost na matičnom fakultetu.

DUJE KLARIĆ/CROPIX

14 Prof.dr.sc. OGNJEN BONACCI

Profesor emeritus Sveučilišta u Splitu doktorirao je 1976. na Građevinskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Radio u znanstvenim zavodima i sveučilištima u Zagrebu, Splitu, Rijeci, Osijeku i Mostaru. Redoviti je profesor Fakulteta građevinarstva, arhitekture i geodezije Sveučilišta u Splitu. Jedan od utemeljitelja Hrvatskoga hidrološkog društva i prvih šest godina, njegov predsjednik. Dobio je Nagradu »Nikola Tesla« (1988) i Državnu nagradu za znanost za životno djelo (2011). Autor je četiri knjige: Hidrologija krša (Karst Hydrology, 1987), Oborine: glavna ulazna veličina u hidrološki ciklus (1994), Ekohidrologija vodnih resursa i otvorenih vodotoka (2003), Krš bez granica (koautor, 2008). Jedan je od vodećih svjetskih stručnjaka iz područja hidrologije krša. Bio je voditelj više od 10 nacionalnih i međunarodnih znanstvenih projekata iz područja hidrologije i upravljanja vodnim resursima. Recenzent je za skoro sve vodeće svjetske i domaće znanstvene časopise u polju hidrologije i hidrotehnike.

PRIVATNI ALBUM

15 Prof.dr.sc. ANTE MUNJIZA

Svoju znanstvenu karijeru započeo na FGAG-U u grupi prof. Mihanovića, odakle odlazi na čuveni japanski Tohoku University, te Swansea University i MIT, gdje razvija znanstvenu suradnju s vodećim znanstvenim centrima u svijetu. U 2004. godini imenovan je izvanrednim profesorom na Imperijalu, te uskoro postaje redoviti profesor u trajnom zvanju na University of London. Na poziv Ministarstva dosao je u Hrvatsku gdje sada radi s timom mladih znanstvenika uključujući profesore Smoljanović, Trogrlić, Balojević, Živaljić, Depina, Pe-

roš i Galić. Vodeći je svjetski znanstvenik u polju fizike diskontinuiteta. Profesor Munjiza je mentorirao preko 50 doktora znanosti, napisao je preko 300 znanstvenih publikacija sa skoro osam tisuća citata od kojih skoro tisuću u 2020., četiri znanstvene knjige, petnaest poglavlja u knjigama, tri patenta, dva specijalna izdanja časopisa te 7 knjiga filozofije. U 2011. godini izabran je za dopisnog člana Hazu.

KATEGORIJA VELIKE KOLABORACIJE:

VOJKO BAŠIĆ/CROPIX

16 Doc.dr.sc. TONI ŠĆULAC

Na PMF-u završio preddiplomski studij matematike i fizike, te nastavio studirati na diplomskom studiju računarke fizike koji završava izradom diplomskog rada na ERASMUS programu u švedskom Lundu pod ko-mentorstvom prof. Ivice Puljka sa splitskog FESB-a. Taj diplomski rad rezultirao je u zaposlenju kao doktorand kod prof. Puljka na FESB-u i upisivanjem doktorskog studija elementarnih čestica na zagrebačkom PMF-u i prestižnom Sveučilištu Ecole Polytechnique u Parizu. Taj doktorat je označio njegov početak rada u CMS kolaboraciji u CERN-u. Njegovo usmjerenje je rekonstrukcija elektrona i fizika Higgsovog bozona. Nakon što je u prosincu 2018. obranio doktorat nastavio je raditi kao poslijedoktorand na FESB-u, a potom se vratio na PMF kao docent, gdje s kolegom Markom Kovačem gradi diplomski studij Astrofizike i fizike elementarnih čestica.

KATEGORIJA MLADI ZNANSTVENICI:

NIKOLA VILIC/CROPIX

17 Dr.sc. ŽELJKO PENG

Diplomirao je i doktorirao na FESB-u kao do sada najmlađi doktor strojarstva. Bavi se matematičkim modeliranjem primjenom računalne dinamike fluida i simultanim prijenosom topline i tvari, te eksperimentalnim istraživanjem vodikovih (i raznih drugih) termodinamičkih sustava, s posebnim fokusom na vodikovim membranskim gorivnim članacima za koje se smatra da su jedina izgledna budućnost automobilske industrije zbog iznimno pogodnih karakteristika.

Njegovi znanstveni članci objavljeni su u prestižnim međunarodnim časopisima od kojih je većina u top 2-5% najviše rangiranih časopisa u kategorijama energetike i kemijskog inženjerstva. Dobitnik je Državne nagrade za znanost za znanstvene novake za 2019. godinu. Trenutno radi na prijavi dva patenta iz područja razvoja novih vrsta senzora za ispitivanje dinamičkih karakteristika vodikovih membranskih gorivnih članaka.

VLADIMIR DUGANDŽIĆ/CROPIX

18 DR.SC. ANTONELA MATANA

Doktorsku disertaciju "Identifikacija genetičkih i okolišnih čimbenika uključenih u regulaciju funkcije štitne i doštitne žlijezde" obranila je 2018. godine na Medicinskom fakultetu u Splitu. Od 2015. do 2019. godine bila je zaposlena kod doktorand na istraživačkom HRZZ projektu „Otkrivanje novih genskih lokusa uključenih u regulaciju funkcije štitne i doštitne žlijezde“ na Medicinskom fakultetu u Splitu, a od 2019. zaposlena je kao poslijedoktorand na splitskom PMF-u. Uže područje znanstvenog rada joj je biostatistika i bioinformatika te statistička genetika. Autorica je 15 publiciranih znanstvenih radova, a najznačajniji rezultat objavljenih radova je identifikacija genskog lokusa ST6GAL1 gena povezanog s razinom tireoglobulina u plazmi ispitanika koji je publiciran u Thyroidu, vodećem časopisu u području endokrinologije.

PRIVATNI ALBUM

19 DR.SC. ŠIME VERŠIĆ

Asistent na kolegiju Teorija i metodika sportova na vodi, na Kineziološkom fakultetu Sveučilišta u Splitu, gdje je 2020. obranio doktorsku disertaciju "Čimbenici povezani s potencijalnom upotrebom dopinga u plivanju, veslanju i jedrenju". Izabran je u znanstveno zvanje znanstvenog suradnika. Osim dopinga, područje njegovog znanstvenog interesa obuhvaćaju dijagnostika i trening reaktivne i nereaktivne agilnosti, analize trkačkih performansi u nogometu te tjelesna aktivnost kod mladih. Objavio je 40 znanstvenih radova od čega je 19 publicirano u časopisima visoke kakvoće i s velikim međunarodnim odjekom. Radi i u sportu kao kondicijski trener u RNK Splitu, KK Splitu, AMNK Universitas i HNK Hajduk gdje je trenutno kondicijski trener seniorske momčadi.

PRVO IZDANJE 'SPLIT THE WEEK KONFERENCIJE' NA SVEUČILIŠTU U SPLITU NEĆE BITI I ZADNJE

Mladi Splitski i Kotoranin organizirali konferenciju koju je pratilo 1200 mladih!

čati suradnju i stvoriti nove prilike za mlade iz različitih zemalja - kazao nam je Tomislav.

- Kako bismo ostvarili početnu ideju odlučili smo pružiti zanimljive teme koje su aktualne s trendovima u svijetu, ali i predavače koji su svojim radom i znanjem ostvarili zavidne rezultate - dodao je Amar.

Zanimljive teme

Rezultat su bile tri teme s ukupno šest predavača. Teme su bile "Utjecaj influencerica na razvoj turističke destinacije" s gostima **Irinom Tomić**, direktoricom marketinga i prodaje "Blue Bay Kotor" te **Hanom Hadžiavdagić Tabaković**, influencericom i vlasnicom marketinške agencije "Opet najljepša", zatim druga tema pod imenom "Motivacija kao ključ uspjeha" s gostima **Katarinom Dropulić**, vlasnicom agencije "Profress Media" i **Smiljanom Morijem**, motivacijskim govornikom te osnivačem i izvršnim direktorom "BIG U Academy" i treća tema "Budućnost poslovnih događaja" gdje su organizatori ugostili **Rob Davidsona**, generalnog direktora "MICE Knowledge" i **Ozrenu Kovačevića**, menadžera "Le Meridien Lava".

- Predavače smo kontaktirali mjesecima prije s obzirom na to da se ipak radi o eminentnim stručnjacima koji ne odmaraju ni u vrijeme korone, te su nam se svi s velikim oduševljenjem odazvali pozivu. To

Jedan od glavnih ciljeva konferencije jest stjecanje novih znanja i međusobno povezivanje budućih lidera

nam je pokazalo kako su osobe iznimno uspješne uvijek spremne pomoći mladim ljudima, posebice studentima, da postanu i sami stručnjaci u svom području - zaključili su suorganizatori dodavši kako su nakon završetka događaja dobili velik broj čestitki od profesora, studenata, struke, ali i nepoznatih osoba iz različitih država.

Utjecaj influencerica

Komentirajući izlaganje Hane Hadžiavdagić Tabaković, kazali su kako su influenceri odavno prestali biti osobe koje svojim fizičkim izgledom ili određenim hobijem privlače pozornost javnosti.

- Danas su to većinom uspješni, obrazovani i odgovorni ljudi koji su svojim marljivim radom i smionim načinom komunikacije s publikom postali nositelji trendova u društvu. Kada je riječ o turizmu i marketingu, njihov utjecaj nemjerljivo raste svake godine, a kao rezultat toga postaju ozbiljni promotori destinacija, hotela i aktivnosti - tvrde naši sugovornici navodeći benefite njihova korištenja u promotivne svrhe turističkih aktivnosti.

A na čemu bi se trebalo pojačano raditi kako bi izvukli maksimum iz turizma?

- Važno je razvijati predsezonu i posezonu u Hrvatskoj, pa tako i Crnoj Gori. Upravo kongresni turizam može imati veliku ulogu u tome. Nadamo se kako će se svijest kod ljudi sada barem malo promijeniti, te ćemo prestati shvaćati turizam olako. Upravo nova energija i snaga koju sa sobom nose mladi ljudi jedino može odvesti turizam obje države na veću razinu. Srećom, sve veća svijest zajednice i struke o potrebi konstantnog razvoja turizma i njegovih oblika, omogućila je nove i zanimljive turističke smjerove. Kao odličan primjer zasigurno je i studij Hotelijerstva i gastronomije koji će pružiti svojim studentima novo i specijalizirano znanje i iskustvo - složili su se.

Organizatorima čestitamo na velikom uspjehu, tim više što kažu da već sada punom parom rade na sljedećem izdanju "Split the Week konferencije".

Tomislav Milošević i Amar Rastoder

PIŠE **MILA PULJIZ**

Tomislav Milošević, student Ekonomskog fakulteta u Splitu i međunarodni tajnik Hrvatskog studentskog zbora i **Amar Rastoder**, predstavnik studenata Fakulteta za turizam i hotelijerstvo iz Kotora napravili su odličnu stvar: u Splitu su organizirali "Split the Week konferenciju", koja se održala u veljači u dvorani Sveučilišta.

Studenti su pratili predavanja putem live streama na web-stranici, s dijelom predavača u dvorani, a drugim dijelom uključenih putem uživo prijenosa preko kamere. Jedan od glavnih ciljeva konferencije jest stjecanje novih znanja i međusobno povezivanje budućih lidera, a pratilo ju je više od 1200 sudionika.

- Upoznali smo se upravo na "Future Tourism Conference" u Budvi gdje sam ja bio predstavnik studenata Ekonomskog fakulteta i surađivao s Amarom vezano uz dolazak studenata s EFST-a. Razgovarali smo o dodatnim mogućnostima za poboljšanje edukacije mladih i suradnje studenata s naših fakulteta. Nakon nekoliko mjeseci se rodila ideja "Split the week konferencije" kao projekta kojim ćemo oja-

ODRŽANO PRVO NACIONALNO CFA RESEARCH CHALLENGE NATJECANJE

Studenti Ekonomskog fakulteta u Splitu pomeli konkurenciju

PIŠE **MARINA TUDOR**

Velikim finalom, početkom ožujka zaključeno je prvo nacionalno CFA Research Challenge natjecanje u Hrvatskoj na kojem je zadatak bio dati i argumentirati investicijsku preporuku za dionicu tvrtke Kraš. Pobjednički tim je tim Ekonomskog fakulteta u Splitu u studentskom sastavu; Mario Delić (student druge godine diplomskog studija, smjer: Financijski menadžment), Toni Petričić (student treće godine preddiplomskog studija, smjer: Marketing) i Marko Plastić (student druge godine diplom-

Žiri je pobjednicima dao najbolje ocjene za kvalitetu predloženog projekta, argumente za projektnu procjenu, prezentaciju, sudjelovanje svih članova te odgovorima na pitanja sudaca

skog studija, smjer: Financijski menadžment), a koje su mentorirali prof. Ana Rimac Smiljanić kao fakultetska mentorica te Đivo Pulitika kao mentor iz financijske industrije.

Chartered Financial Analyst (CFA) program je elitni međunarodni program iz područja financija i investiranja te profesionalni standard širom svijeta, a u sklopu aktivnosti za studente svake godine organizira se prestižno globalno natjecanje pod nazivom CFA Research Challenge. Natjecanje predstavlja jedan od najizazovnijih projekata u sferi financija i investiranja kako za studente, tako i za men-

tore koji ih savjetuju prilikom pripreme projekta koji prenosi vrijednosti, znanja i vještine potrebne studentima za dugoročan uspjeh u globaliziranom poslovnom svijetu izloženom stalnim tehnološkim i tržišnim promjenama.

Kako bi pripremili svoj prijedlog investicijske preporuke za tvrtku Kraš, studenti su trebali u obzir uzeti mnogobrojne podatke; od informacija o samoj tvrtci, povijesnim i sadašnjim podacima, istraživanja tržišta i konkurencije, procjene ponašanja potrošača, analize financijskih tržišta, te povezati mnogobrojne informacije sa mikro i makro aspekta. Ži-

rije najboljima ocijenio upravo studente Ekonomskog fakulteta u Splitu i to s aspekta kvalitete predloženog projekta, argumentima obrane projektne procjene, prezentaciji, sudjelovanju svih članova te odgovorima na pitanja sudaca. Kao dio nagradnog fonda, studenti pobjedničkog tima su osvojili stažiranje u Erste Asset Managementu, te ulazak u daljnja kola natjecanja na globalnoj razini.

Ovime je Ekonomski fakultet u Splitu još jednom dokazao kvalitetu svojih studenata te studijskih programa i samih profesora koji motiviraju studente u aktivnostima izvan nastavnih obveza.

Rektor Ljutić dodijelio je potpore za 11 korisnika startupova

VAŽAN DAN ZA SVEUČILIŠTE

Prvi stanari Tehnološkog parka u Splitu

U ime korisnika ugovora zahvalila je Ena Melvan, kazavši kako je ova potpora pomogla njoj i njezinim kolegama u odluci da ne odu u inozemstvo, nego da u Splitu razvijaju svoje projekte

PIŠE MILA PULJIZ

Tehnološki park dobio je svojih prvih jedanaest stanara. Svečano uručenje ugovora o dodjeli nepovratnih sredstava – potpora za poticanje startup poduzetništva, odobrenih u okviru programa inkubacije i edukacije za razvoj poduzetništva i startupa visokotehnoloških industrija, održano je u „SPINIT Inkubatoru“ Sveučilišta u Splitu. Nepovratna sredstva - potpore dodjeljuju se za sufinanciranje troška korištenja prostora i usluga Inkubatora za nove tehnologije SPINIT u sklopu objekta UNIST Tehnološki park d.o.o. Ugovori su dodijeljeni za 11 korisnika, odnosno startupova: Mario Marević -

projekt Get Work, Zlatko Kovačić - projekt DotYourSpot, Ena Melvan - projekt Metabelly, BELLYY iskustvo prehrane, Nikola Tandara - projekt WindWard, Marko Čupić - projekt InfoSplitDrive, Milan Grepo - projekt web-LAB, Mario Damjanović - projekt GLAMOS, Tomislav Seser - projekt VOLTING, Hrvoje Mihovilić - projekt Dok Pilot, Jerka Mihanović - projekt 3D modeliranje i Jakša Vidović projekt fireBlock.

Nazočnima se obratio prof. Sven Gotovac, direktor tvrtke Tehnološki park. "Posebno mi je drago pozdraviti kolege koji se useljavaju u Tehnološki park, koji je produkt dugogodišnjeg vrlo mukotrpog rada na podizanju po-

duzetništva i stvaranja uvjeta mladim timovima da imaju okruženje u kojemu mogu ostvariti svoje želje, snove i ideje. Sveučilište je kroz brojne aktivnosti, studentski i poduzetnički inkubator, gradilo jedno okruženje da se ti mladi ljudi mogu i educirati, nije dovoljno samo napraviti zidove", zaključio je prof. Gotovac.

Rektor Sveučilišta u Splitu prof. Dragan Ljutić naglasio je kako je to važan dan za Splitsko sveučilište jer su mladi ljudi dobili priliku ostvariti svoje snove. "Ovo je naša mladost. Bojali smo se hoćemo li uspjeti popuniti prostor, koliko će biti zainteresiranih pa smo se iznenadili. Ja se nisam uopće iznenadio. Zašto? Jer mi imamo taj potencijal. Ne-

vjerojatni potencijal koji je u našem gradu, u našoj županiji. Sve ćemo napraviti da imate pravi vjetar u leđa i da financijski ne osjetite boravak ovdje. No, zato očekujem ideje, inovativnost, produktivnost i širenje pozitivnih krugova u našoj sredini", kazao je rektor.

U ime korisnika ugovora zahvalila je Ena Melvan, kazavši kako je ova potpora pomogla njoj i njezinim kolegama u odluci da ne odu u inozemstvo, nego da u Splitu razvijaju svoje projekte. "Mogu reći u svoje ime i u ime drugih, u ovoj startnoj fazi je jako teško sam sebe isfinancirati. Htjela bih zahvaliti i Sveučilištu što nam je izgradilo ovako lijepu zgradu, gradonačelniku što nam je dao priliku za poticaj da možemo koristiti ovu zgradu. Hvala Svenu Gotovcu koji je sve lijepo pripremio i pročelniku Brčiću i Županiji koji su organizirali Start-up akademiju, svima bih preporučila to iskustvo", zaključila je Ena Melvan.

Svih jedanaest stanara prošlo je kroz naše novine, ali u sljedećim brojevima detaljnije ćemo predstavljati njih i njihove hvalevrijedne projekte.

“

Sveučilište je gradilo okruženje da se mladi ljudi mogu i educirati, nije dovoljno napraviti zidove, naglasio je prof. Sven Gotovac

BESPLATNO OD SPINUTA DO KAMPUSA Nova studentska autobusna linija pun je pogodak

PIŠU MILA PULJIZ I ANA FRANČIĆ

VAŽNA vijest za splitske studente jest nova autobusna linija koja je u uporabi od 1. ožujka. Sada se studenti mogu besplatno voziti posebnom linijom koja vozi na relaciji od Spinuta do Kampusa: Spinut - Matoševa - Domovinskog rata - Vukovarska - Bruna Bušića - Matice hrvatske te u povratku na relaciji Kampus - Spinut: Matice hrvatske (Kampus) - Velebitska - Solinska - Domovinskog rata - Hrvatske mornarice - Kaštelanska - Spinut. Prilikom ulaska u autobus student je dužan pokazati studentsku iskaznicu (iksicu) kojom dokazuje status studenta Sveučilišta u Splitu, a za sada će linija voziti šest puta dnevno.

Tim povodom, prošli su mjesec Ugovor o besplatnom prijevozu studenata potpisali rektor Sveučilišta u Splitu prof. Dragan Ljutić i predsjednik Uprave Prometa Miroslav Delić. Svečanosti su nazočili i gradonačelnik Splita Andro Krstulović Opara i Tomislav Đonlić, pročelnik Upravnog odjela za prosvjetu, kulturu,

tehničku kulturu i sport Splitsko-dalmatinske županije.

Rektor Ljutić je istaknuo kako ovakve aktivnosti pokazuju kako Split zaista sve više postaje pravi studentski grad. Kazao je kako je ovakav angažman Sveučilišta za studente zbilja jedinstven. "Split je studentski grad, dodate studirati u Split. Ovo su pokazatelji što ovo Sveučilište, ovaj grad i ova županija čine za sve one koji odaberu najbolje sveučilište u cijeloj regiji", kazao je rektor.

"Za sada je određen broj polazaka u udarnim terminima kako su to studenti tražili s obzirom na aktivnosti koje su u kampusu tijekom dana i koji iziskuju povezanost sa studentskim domom, no to ne znači da nećemo te kapacitete i širiti, odnosno povećavati broj polazaka, ovisno o potrebama studenata. Kao tvrtka spremni smo reagirati u svakom trenutku. Zadovoljstvo mi je da smo se u kratkom vremenu dogovorili, koordinirali i usuglasili. Direktnom linijom će se na najbrži način, za 15 ak minuta, povezati Spinut s Kampusom", rekao je direktor Delić.

A što kažu studenti?

"Mislim da je ovo nešto najbolje što su uveli ovu godinu. Ova udaljenost nam je do sada bila prepreka, ali sada je to riješeno", s oduševljenjem nam kaže Anamarija Arbunić, studentica druge godine PMF-a koja živi u studentskom domu "Bruno Bušić" na Spinutu. "Prije sam morala krenuti čak po sat vremena prije kako bih stigla na predavanje. Isprobala sam sve moguće kombinacije. Išla bi na "osmicu" pa se prebacivala na "šesticu" ili "sedamnaesticom" do kraja, a čak sam probala ići do fakulteta i "sedmicom". Najbrža mi se pokazala "sedmica" kojoj bi trebalo 20-ak minuta, za razliku od ostalih kada bih na put znala potrošiti i po 40 minuta, ali do "sedmice" bih morala puno šetati i rjeđi su joj bili polasci", objašnjava nam Anamarija, dodajući kako je nova linija pun pogodak. S njom se slaže i Zadrani Marko Sladić, student druge godine brodogradnje, koji ističe dvije prednosti nove linije.

"Dosta nam ovo znači. Prva prednost je ta što je riječ o besplatnoj studentskoj liniji. Do sada sam pokaz plaćao 69 kuna mjesečno i s ovim će se dosta uštedjeti. Druga prednost je vrijeme jer smo prije do Kampusu putovali i po 40 minuta, a sada smo na fakultetu za nekih petnaestak minuta, što je odlično", kratko nam je kazao Marko.

Ena Melvan

RAZGOVOR S NAJBOLJIM STUDENTIMA FILOZOFSKOG FAKULTETA SVEUČILIŠTA U SPLITU

‘Na našem fakultetu vlada duh zajedništva, žaloste predrasude s kojima se susrećemo’

Ivana Skočibušić, Ivan Lacić i Matea Bonacin imaju prosjek od 5,0 na Filozofskom fakultetu, svaki od njih na različitom studiju, a usprkos predanom radu nikada nisu požalili što baš tamo studiraju

PIŠE **MILA PULJIZ**SNIMIO **JOŠKO PONOŠ/ CROPIX**

U prošlom broju predstavili smo vam neke od najboljih studenata splitskog Medicinskog fakulteta, a u ovom donosimo razgovor s Ivanom Skočibušić, Ivanom Lacićem i Mateom Bonacin, studentima Filozofskog fakulteta u Splitu s prosjekom ocjena 5,0. Jesu li zadovoljni odabirom fakulteta, kako se nose sa stresom u vrijeme rokova i bili svoj studij preporučili mladim kolegama, pročitajte u nastavku.

Ivana Skočibušić studentica je treće godine dvopredmetnog preddiplomskog studija Filozofije i Povijesti umjetnosti, a za Filozofski fakultet kaže da je bio njezin prvi izbor. Njezin kolega Ivan Lacić student je druge godine diplomskog studija hrvatskoga jezika i književnosti i talijanskoga jezika i književnost.

– Da ste pitali moju profesoricu talijanskoga iz srednje škole tko će upisati talijanistiku, uvjeren sam da bih bio zadnji na tome popisu. A danas studij talijanskoga ne bih mijenjao ni za što. Ispunjava me ono čime se bavim, to je suština svega – kaže nam Ivan.

Matea Bonacin studentica je druge godine izvanrednog diplomskog studija Ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja.

– Moj prvi izbor bila je psihologija, zatim medicina, no zbog životnih okolnosti nisam bila u mogućnosti otići na studij u drugi grad, kao ni adekvatno odgovoriti na zahtjevnosti medicine kao jednog od najtežih fakulteta, stoga sam se odlučila za svoj treći izbor – studij Ranog i predškolskog odgoja – kaže Matea koja danas nikako ne žali zbog svoje odluke.

– Nije mi žao što sam na posljednjoj godini upravo toga studija zbog toga što sam mnogo toga naučila, ali i spoznala, posebno u zajedničkim raspravama i međusobnom dijeljenju iskustava s drugim kolegama, i to zahvaljujući predanom radu profesora koji nam upravo kroz takav način rada žele ukazati na vrijednost zajedničkog učenja, kao i cjeloživotnog učenja i rada na sebi, koji su pak potrebni, ali i nužni kako bi adekvatno mogli odgovoriti ne samo na potrebe djece, već i na potrebe njihovih obitelji – veli Matea.

Ključ je u organizaciji

S obzirom na prosjek ocjena, zanimalo nas je kako se ovi izvrsni studenti motiviraju za učenje u vrijeme rokova.

– Ono što bih istaknuo jest kako je važno kvalitetno organizirati vlastito vrijeme. I naravno, presudno je voljeti ono što studiraš, vidjeti u tome nekakav smisao, veći cilj. Onda sve postane lakše – mišljenja je Ivan, a s njime se slaže i kolegica Ivana.

– Mislim da je bitno sve ono što prethodi tim rokovima, a pod tim podrazumijevam stalnu usmjerenost na ono što se obrađuje tijekom semestra. Kontinuitet rada učinit će da rokovi budu samo nekakav zaključni korak koji će potvrditi stečena znanja ili vještine – zaključuje Ivana i dodaje kako nema nikakav strogi raspored učenja.

– Učim onda kada nešto želim bolje upoznati, steći uvid, i mislim da je takvo učenje i najproduktivnije – učenje iz znatiželje. Padaju mi na pamet riječi jednog profesora: “Ne smijemo si dopustiti površnost”. Čini mi

Ivana Skočibušić

Matea Bonačin

Ivan Lacić

se kako je to ključ dobrog studiranja – kaže Ivana.

– Radne dane prethodnih godina određivao mi je raspored nastave, no kako u ovome semestru nemamo klasična predavanja već nastavnu praksu, raspored mi je fleksibilniji pa su i druženja s kolegama i prijateljima nešto češća. Kada ste student jezika, s njima treba svakodnevno prijateljivati. Sve te obveze nastojim obaviti po danu, a večer posvetiti nekim osobnim užicima, poput vožnje bicikla i gledanja filmova te serija – nadovezuje se Ivan.

Dobitnica Dekanove nagrade Matea kaže kako se u slobodno vrijeme najviše voli opustiti rješavanjem križaljki i čitajući knjige.

A odgovor na pitanje što im se najviše sviđa kod studiranja na Filozofskom fakultetu dao nam je Ivan.

– Kao najveće bogatstvo našega fakulteta istaknuo bih raznolikost njegovih studenata. Humanisti smo i društvenjaci, različitih obiteljskih pozadina, s brojnim interesima, svjetonazorima, životnim planovima i težnjama, a opet nedvojbeno upućeni jedni na druge. Svakodnevna druženja i suradnja s tolikim brojem različitih ljudi ovome fakultetu daju poseban duh zajedništva, a pluralizam mišljenja koji fakultet i studenti njeguju treba biti i jest odraz intelekta i duhovnosti našega grada i društva. Ni jedan čovjek nije otok.

S druge strane, moram istaknuti kako me žaloste brojne predrasude s kojima se susreću studenti našega fakulteta te

činjenica kako se humanističke znanosti zadnjih godina gura na društvene margine potpuno ignorirajući važnost koju su one imale i koju dandanas imaju u civilizacijskome ustrojstvu. Na tome treba odlučno raditi – objasnio nam je Ivan.

Planovi za budućnost

Što se tiče planova za budućnost, Ivana bi se željela okušati u znanstvenome radu, baš kao i njezina kolegica Matea.

– Budući da sam po prirodi znatiželjna osoba i volim istraživati i učiti o različitim područjima, u budućnosti bih se rado okušala u znanstvenom istraživačkom radu, ako mi se ukaže takva prilika. Isto tako, još uvijek nisam odustala od psihologije, štoviše, razmišljam o upisu, no ispred mene se nalazi još jedan semestar i pisanje diplomskog rada pa ću o tome malo više razmišljati u nadolazećim mjesecima – kaže Matea.

Ivan nam je rekao kako nije dobar u dugoročnom planiranju pa tako odluku još nije donio. – Želja za dodatnim usavršavanjem i upisom posljediplomskoga studija svakako postoji i na njoj u zadnje vrijeme aktivnije radim, no u bezbroj situacija osvjedočio sam se da vas život najčešće odvede ondje gdje ste se najmanje nadali. Ipak, vjerujem kako uz predan rad i strpljenje stvari prije ili kasnije sjednu na svoje mjesto, *nil volentibus arduum*. Kada je o bližoj budućnosti riječ, najesen planiram ići u Bolognu gdje ću pisati diplomski rad iz lingvistike – zaključuje Ivan.

PROF.DR. TONČI LAZIBAT, PROREKTOR ZA POSLOVANJE SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

Financiranje javnih sveučilišta strateška je zadaća države

Usprkos činjenici da Sveučilište u Zagrebu nije potpisalo programski ugovor, a zbog ustavne obveze države da financira javna sveučilišta, sredstva za subvencije participacija školarina i sredstva potpora za znanost doznajavaju se prema uobičajenim procedurama, iako često s velikim kašnjenjima

PIŠE **TATJANA KLARIĆ BENETA**

Financiranje javnih sveučilišta jedna je od ustavnih obaveza države, a u Hrvatskoj su ona dosad financirana po nekoliko različitih modela. Trenutno je na snazi model programskog financiranja, ali ovaj model većina javnih sveučilišta nije prihvatila. S prorektorom za poslovanje Sveučilišta u Zagrebu prof. dr.sc. **Tončem Lazibatom** stoga smo porazgovarali o razlozima zbog kojih zagrebačko Sveučilište nije potpisalo programski ugovor. Osim toga, upitali smo ga o povećanju izdvajanja za poslovanje Rektorata i dinamici obnove sveučilišnih objekata od posljedica prošlogodišnjeg potresa.

Možete li našim čitateljima objasniti trenutni model financiranja Sveučilišta?

– Sva javna visoka učilišta u Republici Hrvatskoj financiraju se temeljem Odluke Vlade o programskom financiranju javnih visokih učilišta u Republici Hrvatskoj u akademskim 2018./2019., 2019./2020., 2020./2021. i 2021./2022. (dalje u tekstu Odluka Vlade, op. a.) kojom se propisuje model financiranja. U Odluci Vlade definirane su obaveze države za financiranje redovne nastavne djelatnosti kroz visinu subvencije participacije školarina po vrsti studijskog programa i znanstvenom ili umjetničkom području programa te kriteriji za ostvarivanje prava na subvenciju participacije školarina, a obračun financiranja znanstvene i umjetničke djelatnosti prema broju zaposlenih znanstvenika i broju objavljenih radova te definiranim iznosima po područjima.

Zašto zagrebačko Sveučilište nije potpisalo programski ugovor?

– Prije svega zato što ovaj model financiranja ne predviđa financiranje osnovnih materijalnih troškova direktno iz proračuna, a vrijednosti iznosa subvencija participacija koje na neki način zamjenjuju materijalne troškove ne odražavaju realne troškove provođenja osnovne nastavne djelatnosti pa potpisivanje programskog ugovora na razdoblje od 4 godine bez mogućnosti dodatnog pregovaranja oko uvjeta financiranja nije bila prihvatljiva opcija za Sveučilište u Zagrebu. Usprkos činjenici da Sveučilište u Zagrebu nije potpisalo programski ugovor, a zbog Ustavne obveze države da financira javna Sveučilišta, sredstva za subvencije participacija školarina i sredstva potpora za znanost doznajavaju se Sveučilištu prema

uobičajenim procedurama, iako često s velikim vremenskim kašnjenjima.

U sveučilišnoj se javnosti raspravlja o postotku izdvajanja sastavnica za troškove Rektorata...

– Sveučilište u Zagrebu u užem smislu predstavlja Rektorat kojeg čine rektor, prorektori, 19 ureda i službi, 3 ustrojbene jedinice, koji su u funkciji cijelog Sveučilišta u Zagrebu i koji se je oduvijek financirao iz Državnog proračuna. 2015. godina je posljednja fiskalna godina kada je Sveučilište u Zagrebu primilo iz Državnog proračuna sredstva za materijalne troškove. Od 2016. ukinuto je financiranje materijalnih troškova direktno iz proračuna i oni su prebačeni u subvencije participacija školarina. Kako Sveučilište u Zagrebu nema redovnih studenata temeljem kojih bi se obračunale školarine nema niti prihoda za materijalne troškove. Zbog toga je bilo nužno da se donese Odluka po kojoj bi se dio sredstava raspoređivao za materijalne troškove Sveučilišta, a dio za zajedničke sveučilišne potrebe iz kojih se naknadno sredstva doznajavaju fakultetima ili studentima (interventna sredstva i sredstva za održavanje, posebna međunarodna suradnja, trošak profesora emeritusa, stipendije studentima).

Zašto se postotak izdvajanja za rektorat u nekoliko navrata povećavao?

– U razdoblju od ak. god. 2015./2016. do ak. god. 2017./2018. za koje je Sveučilište potpisalo programski ugovor s Ministarstvom znanosti i obrazovanja, izdvajanja za Rektorat su bila u prvoj godini 4%, a u sljedeće dvije 5%. Analiza je pokazala da navedena sredstva nisu dostatna da se pokriju svi materijalni troškovi koje Rektorat ima za provođenje svoje osnovne djelatnosti. Od ak. god. 2018./2019. izdvajaju se sredstva od 10% što nominalno odgovara materijalnim troškovima koji ne pripadaju nekim projektima, programima ili specijalističkim studijima koji se provode na Sveučilištu, a financiraju se isključivo iz svojih prihoda.

Koliki su ukupni troškovi Rektorata?

– Ukupni materijalni troškovi za 2020. godinu, bez troškova plaća, iznose 48.006.524,00 kn pri čemu je oko 65% (31 mil. kn) pokriveno iz drugih izvora financiranja, a 35% (cca 17 mil. kn) se pokriva iz izdvajanja participacija školarina za Rektorat. Pri likom analiziranja pojedinih stavki financijskih izvješća treba uzeti u obzir da stavke koje se prikazuju po pojedinim vrstama troškova pripadaju različitim organizacijskim jedinicama odnosno projektima, kao što je to slučaj i s troškovima službenih putovanja. Detaljan pregled navedenog troškajasnno daje do znanja da se trošak putovanja osoblja Rektorata kreće oko 30% ukupnog troška, a preostali iznosi se odnose na projekte, programe i aktivno-

sti pokrivene iz drugih izvora financiranja.

Prošla je godina dana od potresa u Zagrebu. U kojoj je fazi priprema obnove sveučilišnih objekata?

– Sveučilište je prikupljalo podatke od svojih sastavnica o stanju objekata te je utvrđeno da je oštećeno 113 zgrada fakulteta/akademija, od čega je njih 70 ocijenjeno kao uporabljivo (zelena oznaka), 40 privremeno neuporabljivo (žuta oznaka) i 3 neuporabljivo (crvena oznaka). Tijekom 2020. godine iz Državnog proračuna su doznajavana sredstva u ukupnom iznosu od 7.763.254 kuna, koja su Odlukom Senata raspoređena sastavnicama za hitne intervencije.

Kolika je ukupna šteta, odnosno procijenjena vrijednost obnove?

– Prema dostavljenim podacima naših sastavnica ukupan procijenjeni iznos šteta je 682.928.501 kn bez PDV-a odnosno 852.410.627 kn s PDV-om. U tijeku su prijave projekata po Pozivu na dodjelu bespovratnih financijskih sredstava, „Obnova infrastrukture i opreme u području obrazovanja oštećene potresom”; FSEU.2021.MZO na koji se Sastavnice Sveučilišta u Zagrebu samostalno prijavljuju sukladno uvjetima iz Poziva. Ukupan raspoloživ iznos bespovratnih sredstava za dodjelu u sklopu ovog Poziva je 953.868.867,49 HRK, a osiguran je u Državnome proračunu RH, iz Fonda solidarnosti Europske unije (FSEU) i drugih izvora.

Za koji se model financiranja sveučilišta osobno zalazete?

– Financiranje javnih Sveučilišta pa tako i Sveučilišta u Zagrebu mora ostati jedan od strateških zadaća svake Vlade RH i Ministarstva znanosti i obrazovanja. U prethodnih 6 godina na čelu Ministarstva znanosti i obrazovanja izmijenilo se 5 ministara i bilo je teško ostvariti kontinuitet u pregovaranju o financiranju, suradnji i razvoju sveučilišta. Jedini prihvatljivi model financiranja u ovom trenutku za Sveučilište u Zagrebu jest da se iz Državnog proračuna direktno financiraju, osim plaća, osnovni materijalni troškovi za provođenje nastavne i znanstvene djelatnosti, takozvani režijski troškovi, a dodatnim programskim ugovorima se mogu ugovarati dodatna sredstva za koja će postojati kriteriji uspješnosti. Generalno, Republika Hrvatska obrazovanje mora staviti u svoje prioritete strateške razvojne ciljeve te povećati postotak BDP-a koji izdvaja za cjelokupno obrazovanje, a samim time i za visoko obrazovanje.

Prof. Tonči Lazibat
IVAN PERKOV

PROF. STJEPAN ČOSIĆ, POVJESNIČAR

Višestrukost i slojevitost hrvatskoga identiteta očituje se i u našem grbu

U povijesnome i sadržajnome smislu moglo bi se reći da je suvremeni hrvatski grb dobro rješenje, iako je njegova formalna heraldička i estetska dimenzija diskutabilna.

U njemu se zrcale policentrične i regionalne sastavnice hrvatskoga identiteta

prof. Stjepan
Čosić
BRANKO NAD

RAZGOVARAO: IVAN PERKOV

Grbovi su simboli koje gotovo svi prepoznajemo, ali rijetko razmišljamo o njihovom nastanku i širem društvenom značenju. Znanstvena knjiga „Hrvatski grbovi: geneza, simbolika, povijest“ potaknula nas je na razmišljanje o fenomenu grbovlja i poslužila kao jedan od podova za razgovor s uglednim povjesničarom - prof. Stjepanom Čosićem. Profesor Čosić znanstvenik je s dugogodišnjim predavačkim i istraživačkim iskustvom, autor je ukupno devet knjiga i brojnih znanstvenih članaka, a za svoj je rad nagrađen s nekoliko priznanja među kojima valja istaknuti Nagradu Dubrovnika (2000) i Nagradu za znanost HAZU (2005). Njegovu su istraživački interesi raznovrsni, izučava teme političke, kulturne, intelektualne i demografske povijesti Dubrovnika, Dubrovačke Republike, Dalmacije, Hrvatske i Bosne i Hercegovine od XVI. do XX. stoljeća. Bavi se arhivističkim temama i pomoćnim povijesnim znanostima, napose heraldikom, povijesću kartografije i historijskom geografijom. U tri je mandata bio ravnatelj Hrvatskoga državnoga arhiva, a prije dva tjedna imenovan je dekanom Fakulteta hrvatskih studija. S prof. Čosićem porazgovarali smo o povijesnom i aktualnom značaju grbova, o kontroverzama povezanim s ovom temom, ali i o njegovoj novoj upravljačkoj ulozi i profesionalnim izazovima.

Grbovi su, uz zastave, vjerojatno najvažniji kolektivni simboli. Kako se kroz povijest mijenjala njihova društvena uloga?

-Heraldika je srednjovjekovni fenomen. Osmišljen i stabilan koncept likova i boja na štitovima kao simbolička sastavnica rodovskih i staleških struktura proširio se Europom od 12. do 14. stoljeća. Širenje grbova temeljilo se na viteškoj potrebi za „prepoznavanjem“, a odvijalo se usporedno s procesom pretvaranja lena u nasljedno dobro. Jačanjem feudalnih institucija, rodoslovlja i grbovi postali su elementi plemićke ukorijenjenosti i povezanosti roda s posjedom. Svijest o plemstvu kao „krvnom nasljeđu“ artikulirala je vlastitu simboliku, u kojoj su osobne insignije i znakovi prerasli u grbove kao trajne i nasljedne simbole rodovskoga patrimonija. Od kraja 12. stoljeća za hijerarhijsko označavanje vladarskih, plemićkih i prelatskih titula, rodova i njihovih ograna ka diljem Europe se koristi i razvija kompleksna heraldička retorika s nizom likovnih obrazaca i varijanti.

Grbovi su, dakle, imali upotrebnu dimenziju, a bili su i pitanje prestiža?

-Tako je, heraldička difuzija postupno je zahvatila sve feudalne staleže i brojne zajednice neplemića, pa su vlastite grbove stvarali i stjecali gradovi, vjerske, trgovačke, obrtničke bratovštine i slične korporacije. Znamenja plemića, magnata i vladara postupno su se vezivala za posjede, zemlje i države koje su bile pod njihovom vlašću i suverenitetom. Tako su se predheraldički amblemi, ili kasniji grbovi velikaša, vladara ili dinastija, u praksi počeli koristiti kao znamenja širih zajednica,

oblasti i zemalja. Geneza hrvatskog zemaljskog grbovlja u tom je pogledu izrazito kompleksna i gotovo nepoznata.

Što je sa simboličkom snagom grbova?

Masovna simbolička uloga grbovlja fenomen je 19. stoljeća. Nekoć feudalna heraldika tada postaje bitna sastavnica nacionalnih ideologija, a grbovna baština diljem Europe poprima nacionalna obilježja. Otada se grbovi predmoderne *natio Croatica* i njezinih institucija vezuju za hrvatsku državnost i naciju kao moderan oblik kolektivnog identiteta. Nacionalna heraldifikacija u hrvatskom je slučaju formalno okončana tek stjecanjem državne neovisnosti početkom devedesetih godina 20. stoljeća. Tada je, zajedno s drugim simbolima državnosti, normiran i suvremeni grb Republike Hrvatske.

Zadržavaju li grbovi svoj simbolički značaj i u sadašnjosti?

Premda se čini da je grbovništvo u procesu demokratizacije doživjelo renesansu, u kojoj se drevni heraldički „jezik“ izvrsno prilagodio identitetskim potrebama modernih država i društava, budućnost grbova danas se čini neizvjesnom. Globalizacijski trendovi i širenje postnacionalnih ideologija i identiteta oslabili su simbolički oslonac heraldike u *nacionalnom* i *regionalnom* ključu, a grbovnu tradiciju prekrila je plima znakovlja i značenja. Uporaba starih grbova i novih grbolikih slika danas se odvija u ahistorijskom ambijentu medijske dekontekstualizacije i polisemije. „Beskonačna igra značenja“ postaje sve dinamičnija, a slike i grbovi u digitalnom svijetu ovisni su o novim semantičkim strukturama. Na samom kraju epohe modernog grbovništva u ovoj knjizi osvijetlili smo dugu i kompleksnu simboličku povijest hrvatskoga grbovlja. Hrvatski grbovi stoljećima su mijenjali izgled i atribucije, a njihova je pojava, simbolika i uporaba bila povezana s kompleksnim političkim okolnostima i različitim utjecajima u sklopu europske heraldike. Ako spoznajemo do kojih smo došli potaknu zanimanje i diskusiju o hrvatskoj heraldici i simboličkoj baštini, smatrat ćemo da se naš trud isplatio.

Možete li sažeto opisati razvoj hrvatskog grbovlja kroz povijesne epohe; do kojih ste novih relevantnih spoznaja došli istražujući ovu kompleksnu temu?

Ova monografija plod je višegodišnjega rada i suradnje s mojim bivšim studentom iz Solina, Matom Božićem, koji je njezin koadutor. U širem povijesnom i heraldičkom kontekstu ispitali smo genezu, simboliku i povijest svih heraldičkih likova u suvremenom grbu Republike Hrvatske kao i podrijetlo i značenje još nekih grbova koji su se u starini pripisivali Hrvatskoj. Proučavanje nastanka, simbolizma, mijena i reatribucija hrvatskih grbova podrazumijeva analizu i kontekstualizaciju podataka iz raznovrsnih povijesnih vrela i literature, ali i kritički otklon od neargumentiranih tumačenja i mitova prisutnih u predaji i publicistici. Srednjovjekovna, ranonovovjekovna i suvremena povijest hrvatskoga grbovlja otkriva se kao proces heraldičke semantizacije koji potvrđuje promjen-

1.

2.

“Prijepor oko „početnoga polja“ hrvatski je primjer povijesne tenzije između trajnosti simbola i promjenljivosti konteksta, ali i dokaz iracionalne dimenzije koju može poprimiti manipuliranje simbolima

ljivost i stalnu ovisnost simbola o kontekstu. Primjerice, grb koji se danas veže isključivo za Dalmaciju - na plavom polju tri leopardove glave - prvotno je predstavljao osobni znamen hrvatsko-dalmatinskog hercega ili banova „cijele Slavonije“ čija se vlast u 13. stoljeću prostirala od Drave do Jadrana, a povremeno i širim područjem. U skladu s vladarskom simbolikom taj se grb u inozemnim vrelima

izvorno pripisivao „kralju Slavonije“, a još preciznije „sinu ugarskog vojvode“, odnosno hrvatsko-dalmatinskom hercegu koji je često bio jedan od sinova aktualnoga vladara. Najzad, u skladu s europskom heraldičkom praksom ovo se vladarsko znamenje od početka 15. stoljeća počelo smatrati zemaljskim grbom Hrvatske i Dalmacije.

No pravi procvat zemaljskih grbova nastaje tek kasnije?

Početkom 15. stoljeća, ruka s mačem ili sabljom - izvorni motiv iz grba Hrvoja Vukčića kao najmoćnijega hrvatskoga i bosanskoga feudalca u vrijeme nastanka najvažnijih europskih grbovnika - posredstvom njemačkih heraldičara, homonimijski se aplicirala kao nesužbeno znamenje Hrvatske ili Dalmacije. Međutim, u dinastičkoj heraldici Habsburgovaca taj se lik od kraja 15. stoljeća počeo rabiti u pretenzijskom (vladarskom) grbu Bosne, a u svojoj heraldičkoj praksi prihvatili su ga i Jagelovići. Može se zaključiti da su i neslužbeni grb srednjovjekovnog „Slovinja“ - tri psa (hrta) u trku - početkom 15. stoljeća osmislili njemački heraldičari. Naime, german-

Suvremeni hrvatski grb

1. Prvi grbovnički prikazi šahiranog grba Hrvatske. Heraldičko znamenje s atribucijom „ein freykonigk zo crabatten“. Grbovnik Jörga Rugena, oko 1498. (© Universitäts- und Landesbibliothek für Tirol in Innsbruck, Ms. 545). Riječ je o prijelaznom heraldičkom rješenju, što se vidi po kombinaciji starijega grba pripisanoga Hrvatskoj (ruka s bodežom) i novog šahiranog grba, to jest, po miješanju motiva koji se dotad u grbovnicima najčešće pripisivao Hrvatskoj s novom habsburškom heraldičkom praksom

2. Složeni grb hrvatsko-ugarskoga kralja Vladislava II. Jagelovića na gradskome tornju u slovačkom gradu Bardejovu s grbovima Hrvatske i Dalmacije na trećem i četvrtom polju (1505-1511) (© Foto: Mr. Ing. Marcel Tribus)

3. Grb Dalmacije na vitraju crkve sv. Sebald u Nürnbergu, izrađen 1513. (© Corpus Vitrearum Deutschland Freiburg i. Br. foto: Rafael Toussaint)

4. Dio povorka stjegonoša cara Maksimilijana I. sa znamenjem Ugarske, Dalmacije, Hrvatske i Bosne. Trijumfalna povorka cara Maksimilijana, 1507-1518.

3.

4.

ski naziv za Slavene i njihove zemlje (Winden, Wenden, Wintlanden) bio je pučkom etimologijom i homonimijom povezan s germanskim nazivom za lovačkog psa odnosno hrta (Windhund, Winde).

Grbovi su govorili i o povijesnim preslagivanjima, važnim bitkama?

Upravo tako. Potkraj 15. stoljeća Hrvatsko-dalmatinsko kraljevstvo našlo se pod izravnim udarom Osmanlija. U sklopu pretenzija na ugarsko-hrvatsko prijestolje, Habsburgovci su tada afirmirali vlastita heraldička rješenja. Tako je početkom devedesetih godina 15. stoljeća u krugu cara Maksimilijana I. nastao prepoznatljivi šahirani grb Kraljevine Hrvatske. U kontekstu borbe protiv Turaka šahirani grb je oblikovan prema aktualnoj metafori Hrvatske kao „tvrđave“, „bedema“ odnosno „predziđa kršćanstva“ (*antemurale christianitatis*). Ta retorička figura koristila se uzduž kršćansko-jezičnu među hrvatskim plemstvom. U skladu s ustaljenom heraldičkom praksom šahirani grb predstavljao je stilizirani prikaz tvrđave, utvrde ili predziđa (*zwingermauer*).

“U našem se grbu zrcale policentrične i regionalne sastavnice hrvatskoga identiteta

Ubrzo nakon toga, grbovnikom Vladislava II. Jagelovića iz 1496. inauguriran je i grb novovjekovne Kraljevine Slavonije s kunom između dviju rijeka i Maršom zvijezdom. Pritom je lav Arpadovića s hercegskog novca, hrvatskih frizatika i slavonskih banovaca 12, 13, i 14. stoljeća, prefiguracijom pretvoren u lik kune. Unatoč pojavi novih grbova Hrvatske i Slavonije, u heraldičkoj praksi i vladarskoj uporabi tijekom 16. stoljeća održalo se i staro znamenje srednjovjekovnog Kraljevstva Hrvatske i Dalmacije s tri leopardove glave, čija je atribucija postupno, u vezi sa učvršćivanjem mletačke vlasti, bila sužena na Dalmaciju.

Sukobi s Osmanlijama su dakle, osim jačanja značenja plemićkih obitelji donijeli i rast važnosti grbova?

Politička gibanja na kraju 16. stoljeća potaknula su nastanak grba „Ilirije“. Nakon bitke kod Siska 1593. u papirskoj Kuriji i na habsburškim dvorovima u Beču i Madridu zaživjeli su obuhvatni protuosmanski planovi. Heraldički odjek tih zamisli na domaćemu tlu bio je grb „Ilirije“ s likovima srebrnoga polumjeseca i zvijezde na crvenome štitu kao integracijsko znamenje zamišljenoga carstva na teritoriju oslobođenome od Turaka. Iako drevni par simbola ima duboke i raširene korijene, tvorcima ranonovovjekovne ilirske ideologije osmislili su ga u vidu reduciranoga simboličkoga prikaza žene iz biblijskoga Otkrivenja, odnosno čudotvorne Gospe Olovske kao nositeljice najraširenijega kulta na području franjevačke provincije Bosne Srebrene pod Osmanlijama. Prvi primjer samostalnoga prikaza konstruiranoga grba „Ilirije“ sa srebrnim polumjesecom i osmerokrakom zvijezdoma na crvenome štitu, nalazimo u *Korjenič-Neoričevome grbovniku*, najstarijem hrvatskom armorijalu, nastalom 1595. u krugu rodova iz Dubrovačkoga primorja. Obnoviteljske simbole polumjeseca

i zvijezde u heraldici istodobno je prihvatio hrvatski kler i intelektualna elita okupljena oko Bratovštine i crkve Svetoga Jeronima u Rimu. Ideologem „Ilirije“ doživio je i svoju političku reinterpretaciju u 19. stoljeću kada je upravo taj grb s polumjesecom i zvijezdom Ljudevit Gaj učinio simbolom ilirskoga pokreta, pogrešno tražeći njegovo podrijetlo u antičkoj i srednjovjekovnoj numizmatici na tlu Hrvatske. Od početka 20. stoljeća isto je znamenje u historiografiji bilo reinterpretirano kao „najstariji hrvatski grb“ te je u tom svojstvu na posljednjem našlo put do stilizirane „krune“ grba Republike Hrvatske.

Grbovima se zanimljivo oslikava i specifičan položaj Dubrovnika?

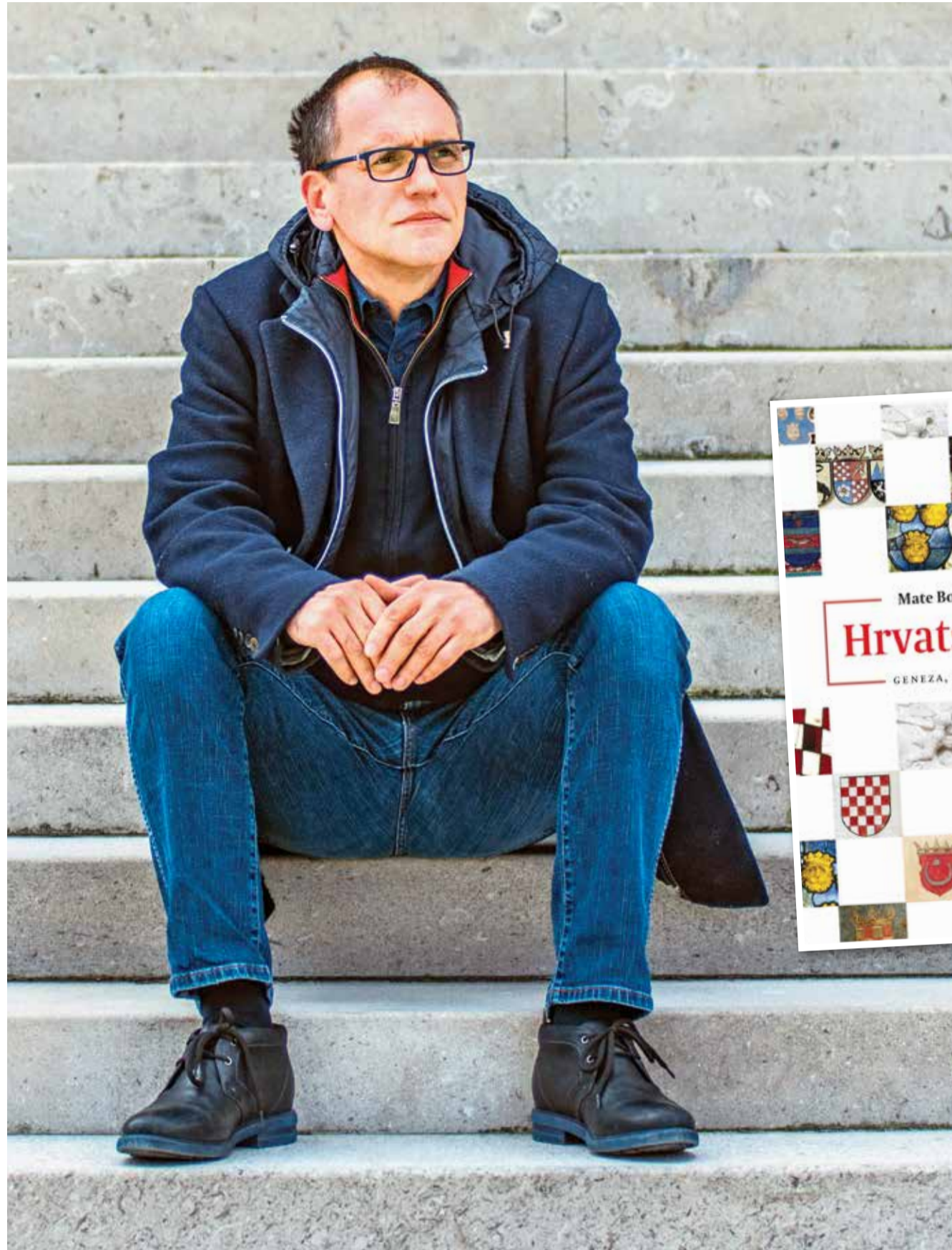
-Dubrovačka Republika od kraja 14. stoljeća povremeno je rabila varijantu grba Arpadovića, odnosno Anžuvina kao ugarsko-hrvatskih kraljeva i suverena, a grb sa srebrno-crvenim gredama nastavila je dosljedno rabiti i nakon Mohačke bitke 1526. kada je *via facti* prestala priznavati ugarsko-hrvatsku kraljevsku vlast. U skladu s pluralizmom u dubrovačkoj heraldičkoj praksi, od početka 18. stoljeća javljaju se i prve varijante dubrovačkoga grba s crvenim i plavim, umjesto srebrnih pojasova, pa je i ta inačica zadobila službeni karakter.

Spomenuli smo Slavoniju, Dalmaciju, Dubrovnik... Što je s grbom Istre?

-Potkraj 16. stoljeća po prvi put se u vezi s regionalnim grbom Istre, podijeljene na mletački i habsburški posjed, pojavljuje znamenje koje će se u kasnijim desetljećima postupno heraldificirati u životinjske likove koze ili jarca. Začetak toga procesa moguće je nazrijeti u prikazima rogatih glava jarolikih satira na vinjetama kartografskih djela nastalih između 1583. i 1604. Sukladno nekim primjerima iz europske prakse moglo bi se zaključiti da su kartografi izabrali lik satira (antropomorfog jarca/koze) kao simbol Istre na temelju igre riječima, budući da se „satir“ anagramski može iščitati kao „Istra“.

Oslikava li naš suvremeni službeni grb primjereno sve povijesne sastavnice našeg nacionalnog identiteta? Sociološkim rječnikom, prida je li većina članova društva našem grbu isto značenje i je li on univerzalno prihvaćen?

-U knjizi smo odgovorili na niz zamršenih pitanja o grbovima koji su od sredine 13. do druge polovice 17. stoljeća u različitim izvorima i po različitim kriterijima bili pripisivani Hrvatsko-dalmatinsko-slavonskom kraljevstvu ili nekom od njegovih dijelova: srednjovjekovnoj Slavoniji, Dalmaciji, „Slovinju“, Hrvatskoj i novovjekovnoj Kraljevini Slavoniji. Pritom je veoma važno istaknuti distinkciju između *službene* i *dekorativne* heraldike, odnosno razliku između grbova koji su kao javni vladarski i zemaljski simboli srednjovjekovnih i ranonovovjekovnih hrvatskih zemalja bili korišteni na novcima, pečatima, ispravama i na druge načine, i onih zemaljskih grbova koji su na temelju različitih kriterija bili kreirani u grbovnicama te su se u pravilu rabili izvan službene vladarske domene. U povijesnome i sadržajnome smislu moglo bi se reći da je suvremeni Hrvat-

“

Fakultet hrvatskih studija uskoro će, u transparentnom izbornom postupku, dobiti svog prvog izabranog dekana u tridesetogodišnjoj povijesti

Mate Božić i Stjepan Ćosić - Hrvatski grbovi

ski grb dobro rješenje, iako je njegova formalna heraldička i estetska dimenzija donekle diskutabilna. U njemu se zrcale policentrične i regionalne sastavnice hrvatskoga identiteta. S druge strane, unatoč tome što su Hrvati ponosni na svoje simbole, osobito šahirani grb koji je u 19. stoljeću postao *grb nacije*, brojne sastavnice naše heraldičke povijesti i simbolike uopće nisu poznate ni osviještene u širim slojevima pa ni u kulturnom i društvenom životu u cjelini.

Česte su javne polemike o položaju polja na našem grbu, odnosno pitanje kada i zašto je prvo polje bijelo, a kada crveno. Možete li razjasniti povijesnu pozadinu te teme?

-S historiografskog i heraldičkog stajališta riječ je o lažnoj dilemi, odnosno političkoj distrakciji koja se povremeno javlja kao neka vrsta medijskoga mamca u dnevno-političke svrhe. Ukratko, o početka (konac 15. stoljeća) u uporabi su bila oba rasporeda boje i metala s tim da su najstariji poznati primjeri šahiranoga grba uglavnom započinjali prema heraldičkom pravilu srebrnim (bijelim) poljem u glavi štita. Iznimka je vjerojatno najstariji prikaz iz Bolzana s crvenim početnim

poljem. Svakako, u predmodernom razdoblju sve do polovice 20. stoljeća tom se pitanju nije pridavala heraldička, a kamoli politička ili ideološka važnost. Apsurdnost problema ilustrira činjenica da su najstariji primjeri našega grba imali isključivo parni broj kvadrata u glavi štita (4x4, 6x6, 8x8) što znači da je raspored boje i metala na njima bio asimetričan. Prvi je kvadrat bio bijeli, a posljednji crveni pa tako nisu izgledali „simetrično“ kao brojni kasniji primjeri i kao današnji aktualni grb koji ima neparan broj kvadrata (5x5), i u kojemu su početni i završni kvadrati u glavi štita crvene boje.

“

Humanistička znanja svrha su sama sebi, ta znanja obogaćuju naš život, čine nas onim što jesmo i predstavljaju naš identitet

Dakle, u predmodernom razdoblju koristili su se različiti oblici crveno/bijelog rastera. U NDH se koristio štiti s neparanim brojem kvadrata (5x5) s početnim i završnim bijelim poljem pa je to kasnije bio razlog odijuma prema početnome bijelom polju. Ali, kao što rekoh, izvorni primjerci imali su asimetričan raspored. Prijepor oko „početnoga polja“ hrvatski je primjer povijesne tenzije između trajnosti simbola i promjenljivosti konteksta, ali i dokaz iracionalne dimenzije koju može poprimiti manipuliranje simbolima.

Na kojim projektima trenutno radite i koji su Vam najveći profesionalni izazovi?

-U profesionalnom životu imao sam veliku sreću što nisam bio zahvaćen projektom atomizacijom i nisam podlegao „specijalizaciji“ koju smatram pogubnom za humanističke discipline, napose za historiografiju. Veseli me da se taj trend u europskim okvirima mijenja i da se vrsni povjesničari sve više okreću različitim problemima i razdobljima. Humanistička znanja svrha su sama sebi, ta znanja obogaćuju naš život, čine nas onim što jesmo i predstavljaju naš identitet. Prateći hi-

storiografske interese bavio sam se širokim rasponom tema od srednjovjekovne do moderne povijesti. Veći dio mog rada vezan je za povijest Dubrovnika no relevantno sam se bavio i različitim temama iz povijesti Dalmacije, Hrvatske i Bosne i Hercegovine. Nakon heraldičke faze čekaju me arhivska istraživanja o nekoliko tema iz intelektualne i političke povijesti, a pripremam i knjigu o stanovništvu Dubrovnika u vrijeme sloma Republike.

Senat Vas je imenovao čelnikom Fakulteta hrvatskih studija. Kako procjenjujete trenutno stanje na Fakultetu i koji su Vaši prvi dekanški potezi?

-Fakultet hrvatskih studija objedinjuje sedam humanističkih, društvenih i interdisciplinarnih studija te je po svom poslanju i ulozi veoma važna visokoškolska ustanova sa značajnim potencijalom. Kao dio zagrebačkoga Sveučilišta Fakultet u svojim programima posebno njeguje baštinske sadržaje i vrijednosti. Čast mi je što sam se našao na njegovu čelu. Od osnivanja 1992. ustanova je imala niz organizacijskih problema no u proteklih nekoliko godina, uz veliku potporu Senata,

rektora i uprave Sveučilišta, Hrvatski studiji kadrovski su ojačani i konsolidirani. Transzicija je uspješno okončana potkraj 2019. kada su Hrvatski studiji stekli pravnu osobnost i iz Sveučilišnog odjela prerasli u samostalnu ustanovu Fakultet hrvatskih studija. Fakultet je okupio vrsne stručnjake, predavače i znanstvenike te vrijedno stručno osoblje. Kreirali smo prepoznatljive i kvalitetne studijske programe zbog kojih smo postali privlačni za studente.

Očekuju li se i novi studijski programi?

-Fakultet naporno radi na proširenju ponude studijskih programa poput uvođenja studija odgojno-obrazovnih znanosti (pedagogije), kulture i palijativne skrbi. Također, od stjecanja statusa fakulteta, osnovali smo Centar za učenje hrvatskoga jezika, upisali drugi naraštaj polaznika tečajja korejske kulture i jezika i pokrenuli druge programe cjeloživotne naobrazbe.

Fakultet uskoro čekaju i izbori?

-Fakultet čini homogena jezgra sposobnih nastavnika i znanstvenika koji podižu i unaprjeđuju univerzitetsku atmosferu sinergije i intelektualne suradnje u stjecanju znanja i vrijednosti. Kao imenovani dekan, uz pomoć Fakultetskoga vijeća i ostalih nastavnika, u skorom ću roku organizirati i provesti postupak izbora dekana Fakulteta. Odluka o tome već je izglasana u Fakultetskome vijeću s 98 % glasova. Bit će to prvi izabrani i potvrđeni čelnik ustanove od njezina osnivanja 1992. godine.

GODINA KORONE U HRVATSKOJ

Neprocjenjiv je angažman Medicinskog fakulteta

Slavljenička institucija među pet je najstarijih sastavnica Sveučilišta, a svoj je dan obilježila točno stoljeće nakon što je na tadašnjoj Visokoj veterinarskoj školi održano prvo predavanje iz anatomije, prof. Jaroslava Sakara

Piše: **BRANKO NAD**

Krajem prošlog mjeseca obilježili smo godišnjicu. Doduše, crnu godišnjicu, rekli bi mnogi. Naime, 25. veljače prošlo je točno godinu dana otkako je potvrđen prvi slučaj zaraze koronavirusom u Hrvatskoj. Naime, kod 25-godišnjeg mladića koji je doputovao iz talijanske pokrajine Lombardije upravo je 25. veljače potvrđen koronavirus.

Među brojnim epidemiolozima i liječnicima svih medicinskih područja veliki obol borbi u borbi protiv pandemije koronavirusa dali su djelatnici Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Dekan **Marijan Klarica** ističe kako je vrlo ponosan na svoje kolege, naročito mlade studente, te u jednoj rečenici sumira: „Uloga MEF-a u doba pandemije je neprocjenjiva“.

Valja istaknuti da su po najbolji liječnici na bolnicama u Zagrebu, na klinikama, ujedno i profesori, asistenti, docenti Medicinskog fakulteta. Svakodnevno se bore protiv pandemije, liječeći oboljele, a pojačano i rađe zbog reorganizacije cijelog zdravstvenog sustava. Uz sve to, trude se raditi kvalitetno u izvođenju online nastave, kao i održavanju vježbi sa studentima, koje nijedna tehnologija ne može zamijeniti ako nisu izvođene uživo, vlastitim studentskim rukama - rekao nam je dekan Klarica.

Neprocjenjivo znanje

Preponosan je, kaže Klarića, na studente koji već godinu dana nesebično volontiraju. Jako ih hvale gdje god da rađe, svi njihovi ordinatori. A studenti

rađe i pomažu gdje god treba. Bilo na trijažama u bolnici, bilo u call centrima Ministarstva zdravstva ili Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo, ili rađajući na skupljanju uzoraka... Studenti su zaista napravili ogroman posao, na ponos cijelog MEF-a. Vrlo disciplinirano su odradili ogroman broj volonterskih sati.

Pitamo dekana Klaricu je li studentima medicine ovo bila najbolja životna škola koju su mogli dobiti. Iako neplanirana, ali najbolja i najizraznija?

- Vjerojatno jest. Nisu oni dobili puno teoretskog znanja iz same struke, međutim dobili su neprocjenjivo praktično znanje. Vidjeli su kako se liječnik sve može angažirati, doprinijeti općem dobru i funkcioniranju cjelokupnog zdravstvenog sustava. Jer, pazite, ako nedostaje epidemiologa, a naši studenti odrade kontakte i smanje njihovo opterećenje, smanje znatno burnout svih epidemiologa, to sagorijevanje na poslu, već su puno napravili. Pa onda i stručnjaci, iskusni liječnici, koji puno toga znaju, lakše odraduju svoj posao. Višestruki je učinak. Dodatno, naši su se studenti uključili u edukaciju, širili spoznaje o epidemiji, bolesti, svojim primjerom i ponašanjem ukazivali na poštivanje mjera i među kolegama studentima s drugih fakulteta, i u široj javnosti. Izbog toga su zaslužili svaku pohvalu. Volonteri su odradili više od 3600 sati!

Medicinski fakultet uveo je obavezu da djelatnici i studenti sami svojim ponašanjem doprinose da se epidemija ne širi. Čim netko ima simptome, zakaslje, dobije temperaturu, on

Dekan Marijan Klarica

Cijepljenje i treći val

Iako smo u proteklu godinu dana prošli dva vala epidemije, mnogi se boje da nas čeka i treći val. Među njima je dekan Klarica:

- Bojim se da će nas zadesiti i treći val. Ušli su u Hrvatskoj novi sojevi, stanovništvo nije dovoljno procijepljeno, dolaze i problemi s isporukom cjepiva, sporo nam dolaze nove doze... A ti novi sojevi su još i malo zarazniji nego prije, više se šire, veći broj ljudi zahvaća ju. I ako se ne budemo pridržavali striktnije epidemioloških mjera, zaista nas može zadesiti treći val. Zbog toga sam još i ponosniji na naše studente, koji su primjer drugima jer se striktno drže epidemioloških mjera, pokazuju visoku dozu svijesti i discipline.

Medicinski fakultet, dodaje Klarica, zatražio je da ih se stavi u što raniju proceduru cijepljenja, baš zato što su brojni njihovi djelatnici i studenti uključeni u zdravstveni sustav, pa da mogu nesmetano raditi.

- Čekamo naš red! Predložili smo da se snimi cijepljenje unutar fakulteta, kao primjer, organizirali smo par tribina u svrhu promocije cijepljenja. Da damo odgovore na pitanja koje najčešće muče naše sugrađane. O vrstama cjepiva, njihovu sastavu, mogućim nuspojavama. Sudjelujemo u svim javnozdravstvenim akcijama. Radimo što god možemo da i dalje dajemo maksimalni obol borbi protiv pandemije koronavirusa!

ne dolazi na fakultet, već se prijavljuje, javlja svoje simptome liječniku, a MEF organizira testiranje. Da je to dobar put pokazuje i činjenica kako u proteklih godinu dana, što se tiče nastavnog procesa, pogotovo dijela nastave u klinikama, nisu imali niti jedan slučaj prijenosa bolesti. Ni sa studenta na pacijenta, ni s pacijenta na studenta, ili sa studenta na nastavnika, medicinsku sestru.

- Nastavni proces Medicinskog fakulteta, dakle, ni na koji način nije ugrozio funkcioniranje zdravstvenog sustava. Uz to što su pomagali sustavu, i samo odvijanje nastave je proteklo besprijekorno. A u tim uvjetima, to je velika stvar, što je za svaku pohvalu - zaključuje dekan Klarica.

Porast produkcije

Teško je, priznaje dekan Klarica, brojkom iskazati koliko je nastavnika i studenata bilo uključeno u „borbu protiv korone“, ali svakako - velika većina. Svi koji su mogli pomoći na bilo koji način. U svim aspektima sustava. I ne samo profesori i docenti, studenti, već i vanjski suradnici koji nisu zaposlenici fakulteta. Medicinski fakultet ima 800 zaposlenih i 1300 vanjskih suradnika. Ako netko i nije radio izravno s pacijentima oboljelima od Covida, a radio je u sustavu, pomogao je puno. A sigurno je zbog reorganizacije sustava opterećenje rada s drugim vrstama pacijenta bilo višestruko veće. Svi su stoga odradili povećani obujam posla.

Nastavnici su odradili cjelokupnu nastavu, na svim razinama dodiplomskih i diplomskih studija, specijalističkih, doktorskih studija su također funkcionirali. Uz sve to, u godinu dana korone, Medicinski je fakultet kao institucija ostvario rekordnu godinu znanstvene publicistike, pohvalio je kolege na kraju našeg razgovora dekan MEF-a Marijan Klarica:

- Imali smo 1384 znanstvena rada u godini koronavirusa, a obično ranijih godina oko 1100-1200. Kada pogledate da je broj znanstvene produkcije narastao unatrag godinu dana, upravo u uvjetima velike opterećenosti i profesora i studenata zbog epidemije koronavirusa, onda je to zaista imponirajući rezultat. Provodimo i više od 60 projekata, što međunarodnih što nacionalnih. Ostvarena je najbolja dosad međunarodna suradnja. Možemo samo poželjeti da u znanosti samo tako nastavimo. A u području struke smo pokazali da možemo i u teškim uvjetima odraditi najbolje moguće!

Danko Relić, koordinator volontera: Hvala studentima!

Studenti Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu od samog početka epidemije COVID-19 u ožujku 2020. iskazali su veliko razumijevanje, humanost i spremnost za pomoći zdravstvenom sustavu te su se počeli samoinicijativno prijavljivati za volontiranje. Početkom rujna prošle godine uspostavili smo bazu volontera fakulteta u kojoj u ovom trenutku imamo više od 650 prijavljenih studenata potencijalnih volontera svih godina studija.

Studentski zbor našeg fakulteta i studentske sekcije daju svoj veliki doprinos i pomažu pri organizaciji i koordiniranju studenata-volontera koji u trenutku pisanja ovog teksta pomažu raznim vrstama aktivnosti (pozivni centri, uzimanje brisova, administrativni posao, pomoć prilikom trijaže, klinički rad itd.) u Ministarstvu zdravstva RH, Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo, Klinici za infektivne bolesti „Fran Mihaljević“, Kliničkoj bolnici „Sveti Duh“, Klinici za dječje bolesti Zagreb, Klinici za traumatologiju te Zavodu za javno zdravstvo Zagrebačke županije. Isto tako, u okviru nastave interkatedarskog predmeta „Zdravlje u zajednici“ studenti završne godine studija daju svoj nesebičan doprinos tamo gdje je potrebno.

Hrvatski zavod za javno zdravstvo (HZJZ) je u suradnji sa Školom narodnog zdravlja „Andrija Štampar“ (ŠNZ) krajem studenog prošle godine uspostavio pozivni centar za pomoć u praćenju kontakata osoba pozitivnih na koronavirus (contact tracing) koji je smješten u zgradi ŠNZ-a u Rockefellerovoj ulici. U pozivnom centru rađe studenti medicine svih godina studija uz koordinaciju i superviziju djelatnika HZJZa i fakulteta. Studenti su od uspostavljanja pozivnog centra do početka siječnja kontaktirali više od 70.000 osoba - obavili toliko telefonskih razgovora.

Činjenica da se naša baza volontera svakog dana nadopunjava novim kolegicama i kolegama još jednom potvrđuje kako su studentice i studenti medicine odlični, odlučni i spremni preuzeti odgovornost kada je potrebno, a upravo to će biti njihov zadatak i nakon završetka studija. Hvala im na tome!

Studenti vrijedno pomažu epidemiolozima u praćenju kontakata

Studenti MEF-a - volonteri

ŠTO PSIHOLOZI KAŽU O MUKAMA NA PUTU DO DIPLOME?

Svaki treći student boji se prije i tijekom ispita

Simptomi straha od ispitivanja su višestruki, zna to svatko tko prolazi ovakvu agoniju iz roka u rok. Strah, zabrinutost, napetost i neugodu u ispitnim situacijama prate tjelesne, kognitivne i ponašajne promjene

PIŠE BRANKO NAĐ

Strah od ispitivanja ili ispitna anksioznost stanje je opće zabrinutosti, napetosti i neugode u ispitnim situacijama. Istraživanja u Hrvatskoj, Sjedinjenim Američkim Državama i Europi ukazuju da je od 25 do 30 posto studenata s visokom ispitnom anksioznošću. Dakle, svaki 3. ili 4. student osjeća visoku razinu zabrinutosti prije i tijekom ispita. Zapravo se može reći da nema onog studenta koji nije barem jednom doživio izniman strah od ispita.

Upravo zbog te, po mišljenju mnogih, najstrašnije muke na putu do diplome, psihologinja Ivana Sadaić s Kineziološkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu organizirala je tijekom nedavnog Tjedna mozga na KIF-u radionicu pod nazivom "Kako se pripremiti za ispitivanje?". – Osnovni izvor ovog stanja je strah od neuspjeha, koji je povezan s osjećajem nedovoljne pripremljenosti za ispitivanje te nesigurnošću u vlastite sposobnosti i znanje. Izvor straha može biti i vremenski pritisak uslijed loše planiranog učenja, kao i zahtjevan raspored između ispita iz različitih predmeta. Vanjski pritisci, najčešće roditeljski, ili visoki zahtjevi vezani uz prelazak na višu obrazovnu razinu, također mogu značajno doprinijeti pojavi i održavanju ispit-

ne anksioznosti – pojašnjava za *Universitas* naša sugovornica. Na pitanje čega se mladi ljudi u školama i na fakultetima više plaše, pismenog ili usmenog ispitivanja, prisjećajući se ujedno vlastitih epizoda znojenja pred pločom ili vratima kabineta na nekome od kolokvija, Sadaić potvrđuje ono što i sam znam – studenti osjećaju višu razinu straha od ispitivanja na usmenim ispitima.

– Ono sadrži dodatan izvor stresa jer su u toj situaciji prisutne direktne reakcije okoline na naše znanje i izvedbu. Ta komponenta može značajno utjecati na povećanje straha. Ako, pak, gledate pojedinačnu razinu, onda to ovisi o pojedinom studentu.

Nekim studentima pismeni ispit predstavlja veći izvor straha.

Neugodna, ali važna emocija

A simptomi straha su višestruki, zna to svatko tko prolazi ovu agoniju iz roka u rok. Uz emocionalne postoje i jasni tjelesni simptomi, pa čak i značajne promjene ponašanja. Strah, zabrinutost, napetost i neugodu u ispitnim situacijama prate tjelesne, kognitivne i ponašajne promjene. Osobe s izraženom ispitnom anksioznošću često imaju negativne misli, poput onih "ništa neznam", "past ću", "drugi će misliti da sam glup" i obično su vezane uz zamišljanje negativnih posljedica neuspjeha – pojašnjava nam psihologi-

PRIVATNI ALBUM

“

Sonja Biglbauer: Živimo u kulturi gdje na varanje na testovima gledamo skoro kao na odraz snalažljivosti, kao 'Ne smije se', ali pravih i sustavnih sankcija nema

Dva pogleda na jedan problem

Postoje kritičari koji govore da zbog dječjeg-mladenačkog straha od ispitivanja, mi kao društvo pridajemo preveliku pažnju tom stresu zbog ocjene, pa nesvjesno spuštamo kriterije. Dokaz tome je i značajna inflacija odlikaša zadnjih godina... Kako to komentirate?

Ivana Sadaić, KIF: Ne bih se složila. Iz iskustva bih rekla da je inflacija odličnih ocjena češće povezana s pritiskom koji prosvjetni radnici imaju izvan učionice i predavaonice. Mislim da nikada nisam čula da je profesor ili nastavnik nekog studenta ili učenika ocijenio većom ocjenom jer ga je bilo strah ispitivanja, studentima se češće daju druge prilike za odgovaranje ili ih se ispituje na način koji izaziva manji strah. Imati strah od ispitivanja ne znači, a priori, da student nešto nije naučio nego da ga intenzivna emocija i sve ono što je prati ometa u tome da pokaže svoje znanje.

Sonja Biglbauer, ERF: Iz moje perspektive dižemo kriterije, ali zapravo spuštamo kvalitetu. S jedne strane sve ranije počinjemo inzistirati na 5,0 prosjeku, a onda odjednom imamo sve više odlikaša. Ne bih rekla da je razlog tome da djeca uče značajno više nego prije, ali ono što se može primijetiti je sve više djece koja su od najranije dobi u strahu od ispita i ocjena koje će dobiti. I to ne treba zanemarivati. Ne učimo ih da je nešto važno naučiti, nego dobiti ocjenu izvrstan. Živimo u društvu gdje se prosječnost tretira kao neuspjeh. Mislim da se svi trebamo zapitati je li zaista poželjno da smo svi izvrsni u apsolutno svemu i je li to, na kraju krajeva, uopće moguće? Kao društvo potičemo perfekcionizam, a onda se čudimo što su djeca i mladi toliko anksiozni i depresivni kada ne mogu zadovoljiti te nerealne standarde. Mislim da bi svijet bio ljepše mjesto kada bismo svi zagovarali ideju da smo dovoljno vrijedni i kad nismo savršeni.

nja s Kineziologije.

– Tjelesne promjene se odnose na povišenu pobudnost koja se može manifestirati kao glavobolja, znojenje, lupanje srca, suhoća usta, mučnina, probavne smetnje i slično. Ponašanje koje se uslijed toga najčešće javlja je odgađanje učenja i izbjegavanje ispita.

Psihologinja Sadaić ima savjet za učenike i studente. Prije svega, valja se dobro pripremiti za ispit, planiranjem učenja i stvaranjem dnevnih, tjednih i mjesečnih planova. Pri tome je važno da plan bude realan i uključuje sve one obvezne i slobodne aktivnosti koje su dio studentskog života. Planiranje i pridržavanje plana učenja osnova su za stvaranje osjećaja pripremljenosti za ispit.

Dok učite ne opterećujte se negativnim mislima i osjećajima vezanim uz ispit, usmjerite se na sadržaj koji učite i uklonite sve izazovne distrakcije, posebno mobitel – jasna je naša sugovornica. Tražite pomoć ako nešto ne razumijete i svakako budite redoviti na predavanjima i vježbama. Ne učite uzadnji čas! Ako je strah preintenzivan i zbog njega razmišljate da odustanete od studiranja svakako se obratite za pomoć psihologu u studentskom savjetovaštu.

– Ono što može pomoći je uvježbavanje situacija u koji-

KORISNE TEHNIKE UBLAŽAVANJE STRAHA

- dnevnik misli – prepoznajte čega vas je konkretno strah (neke od tih briga su točne, ali mnoge su netočne i zovu se “pogreške u mišljenju”)
- igranje uloga – u procesu učenja zamolite bliske osobe da vas ispituju gradivo
- proba ponašanja – ako se radi o usmenom ispitu ili nekvom izlaganju, imajte “generalnu probu” u vašem sigurnom okruženju (pred roditeljima, prijateljima, partnerima)
- tehnike distrakcije/odvlačenja misli – kada primijetite da vam misli “lete” na brige i strahove, zaposlite mozak nečim korisnim/ugodnim (primjerice čitajte naglas, riješite neki zadatak, zamišljajte nešto ugodno ili napravite nešto u čemu uživate – prošetajte, odvezajte, pustite omiljenu pjesmu, pogledajte film ili seriju...)
- tehnike relaksacije/opuštanja – kad osjetite neugodne tjelesne simptome anksioznosti, dišite duboko ili se malo protegnite
- kartice za suočavanje – napišite si nešto ohrabrujuće/motivirajuće što će vam pomoći u ispitnim situacijama (primjer, rečenice poput “Mogu ja to!” ili “Bit će mi drago kad to riješim!” ili “Sve će biti dobro.”)
- izlaganje – ne izbjegavajte ispitne situacije nego im se izlažite što više (počnite s temama ili predmetima koji su vam dragi i zanimljivi, izlažite se prvo pred manjim grupama ili ljudima s kojima se osjećate sigurno)

PSIHOLOGINJA LJUBICA UVODIĆ VRANIĆ:

Mladi su odgajani da se ne znaju nositi s preprekama

Ima više razloga zbog kojih se bojimo ispita. Nisko samopouzdanje. Osoba razmišlja: “Ma znam ja sebe, zburnim se, emocionalna blokada, ne znam na ispitu ono što znam doma... Sjećam se kako sam do sada uvijek od straha zablokirao. Uvijek su mi roditelji, kad su bili ljuti na mene, govorili ništa od tebe, ti naučiš ali u školi ne znaš... Ma što to radiš šepRTLjo, imaš dvije lijeve noge, pusti, pusti, ja ću, ne mogu te gledati kako kilaviš... Čim me netko nešto pita ja počnem razmišljati o tome što će se sad dogoditi, je li mi se ruke tresu, jesam li oznojen... pa i ne čujem što me se pita” Tu je i loše iskustvo – moram naučiti za pet da bih dobio dva, jer kad učitelj podvikne, ja više ništa ne znam. A kako taj strah izbjeći? Vježbajte kod kuće ispitnu situaciju. Ako je ispit pismeni, vježbajte pišući. Ako je ispit usmeni, vježbajte govoreći. Ako je ispit trčanje na 100 metara, vježbajte trčati 100 puta po 100 metara. Ako na ispitu morate pjevati, pjevajte u kupaonici. Međutim, valja znati da stres nije samo negativan. Malo stresa je dio normalnoga jer nas potiče na dodatno zalaganje. Ako se učenik ili student boji, tresu, znoji, drhti..., savjetovala bih nastavnici da ga opuste pitajući ga barem tri lagana pitanja na koja može odgovoriti. Pa još neko pitanje koje sigurno zna i koje nema veze s ispitnim gradivom.... A onda se postavljaju ispitna pitanja. Za svaki dobar odgovor daje se pozitivna povratna informacija. Pri ispitivanju je važan i ton, ritam ispitivača. Ponekad se usmeni ispit može zamijeniti pismenim. Ili obratno. Ako se tako mogu očekivati bolji rezultati. Suradnja s roditeljima može pomoći, kao i suradnja sa psiholozima, pedagozima i liječnicima. O snižavanju kriterija kod vrednovanja i ocjenjivanja? Ne znam koliko se to događa zbog straha od ispita. Mislim da je generacija učenika odgajana od svojih roditelja pretežno tako da mladi nemaju iskustva s preprekama. Mnogi roditelji ispunjavaju gotovo sve želje pa njihova djeca nemaju iskustva kako se nositi sa zabranama, ne znaju kako reagirati na rijetke zabrane kao što je “To se ne može”, “Nemamo”, “Ne dozvoljavamo”.

A priložena grafika nas mijava. Ipak se sjećam mnogih mladih koji su išli završiti četvrti razred srednje škole u neku daleku državu. Njihovi su komentari bili od reda da je naša škola zahtjevnija, i zato su oni mogli tamo briljirati. Oni su više znali o zemlji u koju su došli od svojih novih školskih kolega. A za našu zemlju gotovo da nisu čuli. Bilo bi dobro da razvijamo naše školsko, i da čuvamo naš prestiž u sportu, ljepoti zemlje i mora, a najviše u obrazovanju naših mladih ljudi!

PRIVATNI ALBUM

ma se javlja strah. Ako se boji te usmenog ispitivanja, zamolite prijatelja ili nekog od bliskih osoba da vam postavlja pitanja kao da ste na usmenom ispitu. Tako uvijek bavate ponašanje u situaciji koja vam izaziva strah. Isto vrijedi i za strah od pismenog ispitivanja, sami sastavite pitanja, odredite sebi vremenski rok i odgovarajte na pitanja kao da ste na ispitu. I vježbe usmjerenog disanja, mogu smanjiti strah tako da smanjuju uzbuđenje, odnosno umiruju tjelesne simptome anksioznosti. Svaki dan izdvojite 2 do 3 minute tijekom kojih ćete svoj fokus usmjeravati samo na to kako udišete.

Sonja Biglbauer asistentica je na Odsjeku za poremećaje u ponašanju na Edukacijsko-rehabilitacijskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, radi i u Nastavno-kliničkom centru Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta te u Savjetovalištu za studente Filozofskog fakulteta. Stekla je titulu magistre psihologije 2014. godine, a trenutno je na Poslijediplomskom doktorskom studiju psihologije na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Završila je edukaciju iz kognitivno-bihevioralne terapije i kaže nam da je strah, iako neugodna, važna i poželjna emocija. Pomaže nam bolje se nositi s opasnim i stresnim situacija-

ma, jer potiče lučenje hormona adrenalina koji onda dovodi do tjelesnih i psihičkih promjena (“borba ili bijeg” reakcija).

– Ono što je potencijalno problematično i u svakom slučaju sebi ne bismo poželjeli jest intenzitet straha koji nas onemogućava u svakodnevnom funkcioniranju. Prvo je važno razumjeti što je strah od ispitivanja, odnosno ispitna anksioznost, kako bismo mogli razumjeti zašto se ona javlja. Radi se o psihološkom stanju izražene tjeskobe ili straha od ispitnih situacija (provjere znanja, situacije vrednovanja). To izrazito neugodno stanje koje se javlja prije, za vrijeme i nakon ispitne situacije sastoji se od dvije temeljne komponente – kognitivna komponenta se odnosi na negativne misli koje ometaju uspjeh na ispitu, a tjelesna komponenta se odnosi na neugodne tjelesne simptome anksioznosti.

Profesori, sjetite se studentskih dana!

Biglbauer kao i drugi stručnjaci kaže da se takva vrsta straha može lako prepoznati po različitim tjelesnim simptomima. Ali i emocionalnim simptomima, kao što su strah, ljutnja, bespomoćnost, razočaranost, bezvoljnost, te kognitivnim simptomima (ponavljanje negativnih misli, poteškoće s koncentracijom, “blokada” u razmišljanju, zburnjenost...).

– Ispitna anksioznost se javlja u ispitnim situacijama u kojima nam je važno kako ćemo biti vrednovani i može, ali i ne mora, biti povezana s činjenicom koliko smo dobro pripremljeni. Ako idemo za tim da je onima koji se pripremaju za ispit više stalo od onih koji se ne pripremaju, onda bismo zapravo očekivali da će upravo kod njih strah biti i veći. Iako, naravno, dobra priprema može umanjiti strah – smatra psihologinja s ERF-a.

– Istraživanja psiholoških posljedica pandemije pokazuju da je broj anksioznih i depresivnih simptoma u populaciji građana Hrvatske narastao – dodaje psihologinja Ivana Sadaić s KIF-a, da su oni intenzivniji te da su njima posebno pogođeni mladi ljudi. To upućuje na to da je za očekivati da će u studentskoj populaciji biti više simptoma ispitne anksioznosti i da će biti izraženiji. Istovremeno, Sadaić ima iskustvo rada sa studentima Kineziološkog fakulteta koji izjavljuju da im je lakše online ispitivanje te da profesori imaju razumijevanje za specifičnu situaciju u kojoj se nalaze i nastoje im olakšati koliko god mogu.

Ono što prosvjetari, od osnovnoškolske do fakultetske razine, primjećuju jest da tijekom online nastave ima više varanja na testovima nego ranije, pa čak i od djece koja nikad nisu pokazivala sklonost tome. Psihologinja Sadaić ima objašnjenje i za to:

– Sličan efekt je prisutan i kod nasilja preko interneta. Nedostatak neposrednog kontakta čini nas hrabriji i skloniji ma činiti stvari koje se ne bismo usudili da smo u neposrednom kontaktu s osobom i posljedica neprihvatljivog ponašanja. Online komunikacija nam omogućava odmak koji nas čini skloniji upustiti se u neprihvatljiva ponašanja, mogućnost kontrole prepisivanja je manja, dok su istovremeno mogućnosti varanja veće.

Jasno, za bilo kakve šumove u komunikaciji krive su najčešće obje strane. Stoga je važno da i nastavnici shvate da pre-

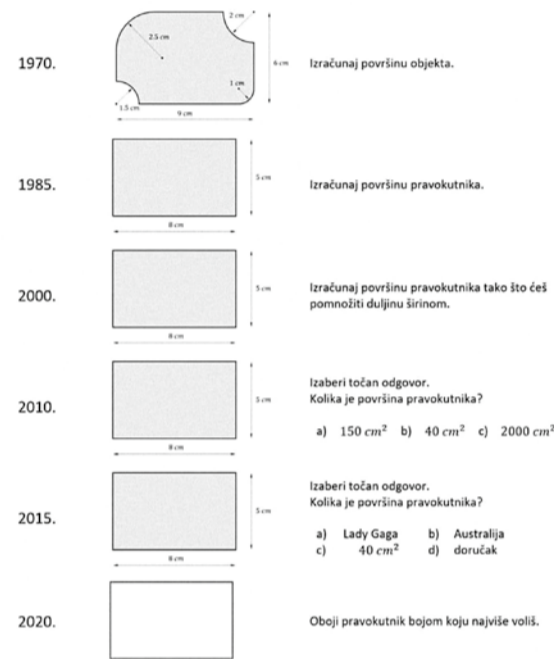

PRIVATNI ALBUM

Ivana Sadaić: Pogreške, neuspjesi, padovi su neizbježan dio života i moramo što prije osvijestiti da pogreška i pad na ispitu baš ništa ne govori o nama ili nekome drugome kao osobi

RAZVOJ OBRAZOVANJA

velika strogoća vodi pojačanju stresa prilikom ispitnih situacija. Naše se sugovornice slažu da bi se profesori morali sjetiti svojih školskih/fakultetskih dana, jer većini njih zasigurno nije bilo svejedno biti u ispitnim situacijama te je i kod njih ponekad prevladao strah.

– Moram priznati da sam osobno “slaba” na ispitnu anksioznost iz nekoliko razloga. Prvo – i sama sam dosta anksiozna u ispitnim situacijama pa nekako automatski empatiziram s drugima kad se tako osjećaju. U pravilu interpretiram ispitnu anksioznost kod studenata kao nerazmjer želje za dobrim ishodom/zadovoljavajućom ocjenom i vjerovanja u vlastite sposobnosti, iako se ponekad radi i o slaboj pripremljenosti. Zbog svega toga na samom usmenom ispitu nastojim stvoriti opuštenu i pozitivnu atmosferu, uvijek otvorim nekim “lakšim” pitanjem, a ako primijetim ozbiljnije simptome anksioznosti –

sti ponekad iskoristim i koju tehniku iz kognitivno-bihevioralne terapije. Na svim kolegijima na kojima sudjelujem u izvođenju nastave imamo usmene ispite i premda je to za mnoge studente izvor veće anksioznosti, mislim da je važno imati što više usmenih ispita kroz obrazovanje jer svi koji su bili studenti znaju da se sasvim drukčije uči za usmeni ispit – obrazlaže svoje metode profesorica Biglbauer.

Finski model kao uzor

Kako bi onda stručnjaci, psiholozi koji jako dobro razumiju sve strahove koji se javljaju kod učenika i studenata (ali i dvojbe profesora u procesu vrednovanja), reformirali sustav obrazovanja? Mora li, naposljetku, ocjena i dalje biti primat našeg odgojno-obrazovnog sustava, pa svi skupa trčimo za ocjenom, dok je znanje (a još više odgoj) manje važno. Ivana Sadaić smatra dobrim finski model obrazovanja u kojemu se vrednovanje temelji na različitim formalnim i neformalnim načinima provjera znanja, uz razumijevanje i prihvaćanje individualnih karakteristika učenika i studenta.

– Iz finskog sustava možemo puno naučiti. Ono što može donijeti veliku promjenu je razvoj mentalnog sklopa u kojemu su pogreške i neuspjesi informacije o tome što idući put trebamo drugačije, a ne informacija o tome koliko vrijedimo kao osoba. Pogreške, neuspjesi, padovi su neizbježan dio života i što prije osvijestimo da pogreška i pad na ispitu baš ništa ne govori o nama ili nekome drugome kao osobi to je manja vjerojatnost da ćemo strahovati od njihovih negativnih posljedica – zaključuje psihologinja Sadaić.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
PRIRODOSLOVNO-MATEMATIČKI FAKULTET
 Zagreb, Horvatovac 102a
 Fakultetsko vijeće Prirodoslovno-matematičkog fakulteta
 na temelju članka 82. i 89. Statuta Fakulteta raspisuje

NATJEČAJ za izbor

1. u znanstveno-nastavno zvanje i na radno mjesto redoviti profesor – 1. izbor iz područja prirodnih znanosti, polje biologija, grana biokemija i molekularna biologija na neodređeno vrijeme, u punom radnom vremenu, u Zavodu za molekularnu biologiju pri Biološkom odsjeku Prirodoslovno-matematičkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu - 1 izvršitelj. Ponude s dokazima o ispunjavanju uvjeta iz natječaja dostavljaju se isključivo putem mrežne poveznice:

<https://posao.pmf.hr/opening-login?openingUUID=8ec64406-b95f-49ee-9771-926e9f63b77f>

2. u znanstveno-nastavno zvanje i na radno mjesto redoviti profesor – 1. izbor iz područja prirodnih znanosti, polje biologija, grana botanika na neodređeno vrijeme, u punom radnom vremenu, u Botaničkom zavodu pri Biološkom odsjeku Prirodoslovno-matematičkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu - 1 izvršitelj. Ponude s dokazima o ispunjavanju uvjeta iz natječaja dostavljaju se isključivo putem mrežne poveznice:

<https://posao.pmf.hr/opening-login?openingUUID=d567e3cd-0c34-4590-a64d-d73b2c155686>

3. u znanstveno-nastavno zvanje docent (naslovno zvanje) iz područja prirodnih znanosti, polje interdisciplinarnih prirodnih znanosti, grana znanost o okolišu, bez zasnivanja radnog odnosa pri Geološkom odsjeku Prirodoslovno-matematičkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu - 1 izvršitelj. Ponude s dokazima o ispunjavanju uvjeta iz natječaja dostavljaju se isključivo putem mrežne poveznice:

<https://posao.pmf.hr/opening-login?openingUUID=cbab72bd-d6d9-431a-8a70-f341b36edfcb>

4. u suradničko zvanje i na radno mjesto poslijedoktorand, iz područja prirodnih znanosti, polje fizika, grana atomska i molekulska fizika i fizika kondenzirane tvari (teorijska), na određeno vrijeme, uz uvjet probnog rada u trajanju od 6 (šest) mjeseci, u punom radnom vremenu, za rad na Projektu „Razvoj naprednog IT sustava za precizno određivanje broja ljudi u otvorenim i zatvorenim prostorima“, u Zavodu za teorijsku fiziku pri Fizičkom odsjeku PMF-a – 1 izvršitelj. Ponude s dokazima o ispunjavanju uvjeta iz natječaja dostavljaju se isključivo putem mrežne poveznice:

<https://posao.pmf.hr/opening-login?openingUUID=9016bef9-93f7-4033-95da-1ec75603e7de>

5. u suradničko zvanje asistent (naslovno zvanje), iz područja prirodnih znanosti, polje biologija, grana botanika, na određeno vrijeme u trajanju od 3 godine, bez zasnivanja radnog odnosa, u Botaničkom zavodu pri Biološkom odsjeku PMF-a – 1 izvršitelj. Ponude s dokazima o ispunjavanju uvjeta iz natječaja dostavljaju se isključivo putem mrežne poveznice:

<https://posao.pmf.hr/opening-login?openingUUID=d95d505a-58a5-4a17-8785-0f90c4b4af2a>

Sve informacije o uvjetima natječaja objavljene su i nalaze se na službenoj internetskoj stranici Prirodoslovno-matematičkog fakulteta www.pmf.unizg.hr/natjecaji.

Rok za podnošenje prijave na sve točke natječaja je 30 dana po objavljivanju natječaja u „Narodnim novinama“.

Rezultati natječajnog postupka objavit će se na službenoj internetskoj stranici PMF-a: www.pmf.unizg.hr (Natjecaji).

Klasa: 112-01/21-02/0001
 Ur. broj: 2181-198-04-04-21-0003
 Split, 19. ožujka 2021. godine
SVEUČILIŠTE U SPLITU
MEDICINSKI FAKULTET
 objavljuje
NATJEČAJ

I. ZA IZBOR U ZVANJA

-jednog nastavnika u naslovnom znanstveno-nastavnom zvanju docenta za područje biomedicine i zdravstva, polje kliničke medicinske znanosti, grana ginekologija i opstetricija, na Katedri za ginekologiju i porodništvo.

-jednog suradnika u naslovnom suradničkom zvanju asistenta za područje biomedicine i zdravstva, polje kliničke medicinske znanosti, grana dermatovenerologija, na Katedri za dermatovenerologiju.

II. ZA RAD NA PROJEKTU

-jednog poslijedoktoranda za rad na HRZZ projektu „Uloga mikrobiote u razvoju raka mokraćnog mjehura“, na određeno vrijeme od 2 godine, s punim radnim vremenom.

Sve informacije o uvjetima natječaja i načinima prijave na natječaj objavljene su i nalaze se na službenoj internetskoj stranici Medicinskog fakulteta u Splitu, www.mefst.unist.hr

Dekan

Prof. dr. sc. Ante Tonkić

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU

AKADEMIJA LIKOVNIH UMJETNOSTI

ZAGREB, Ilica 85

KLASA: 112-02/21-01/04

URBROJ: 251-77-01/6-21-2

U Zagrebu, 12. ožujka 2021.

Akademija likovnih umjetnosti Sveučilišta u Zagrebu, Ilica 85, Zagreb objavljuje
PONIŠTENJE DIJELA NATJEČAJA

Poništavaju se dijelovi natječaja koje je raspisala

Akademija likovnih umjetnosti Sveučilišta u Zagrebu:

I.

(Klasa: 112-02/21-01/04, Ubroj: 251-77-01/6-21-1), a koji je objavljen u hrvatskim sveučilišnim novinama „Universitas“ i na službenim stranicama Akademije te 27. siječnja 2021. pri Hrvatskom zavodu za zapošljavanje i u „Narodnim novinama“ br. 7/2021, a koji glasi:

Ad 1.

-za izbor 1 izvršitelja (m/ž) na radno mjesto položaja III. vrste zvanja: voditelj odsjeka, interni naziv: voditelj podrške sustavu, na neodređeno vrijeme, u punom radnom vremenu

Ad 3.

-za izbor 1 izvršitelja (m/ž) na radno mjesto položaja III. vrste zvanja: voditelj radionice, interni naziv: električar, na neodređeno vrijeme, u punom radnom vremenu

II.

(Klasa: 640-03/20-01/16, Ubroj: 251-77-01/6-20-4), a koji je objavljen 21. prosinca 2020. na službenim stranicama Akademije, 22. prosinca 2020. u „Jutarnjem listu“ i pri Hrvatskom zavodu za zapošljavanje te 23. prosinca 2020. u „Narodnim novinama“ br. 144/2020, a koji glasi:

Ad 6.

-za izbor 1 izvršitelja (m/ž) na radno mjesto I. vrste zvanja: stručni savjetnik, interni naziv: stručni savjetnik za odnose s javnošću, na neodređeno vrijeme, u punom radnom vremenu

III.

(Klasa: 640-03/20-01/16, Ubroj: 251-77-01/6-20-2), a koji je objavljen 23. listopada 2020. u „Narodnim novinama“ br. 116/2020, 26. listopada 2020. na službenim stranicama Akademije, u hrvatskim sveučilišnim novinama „Universitas“

i na internetskim stranicama portala europskog istraživačkog prostora (Euraxess jobs), te ispravak natječaja koji je objavljen 28. listopada 2020. u „Narodnim novinama“, u hrvatskim sveučilišnim novinama „Universitas“ i na službenim stranicama Akademije, a koji glasi:

Ad 2.

-za izbor 1 izvršitelja (m/ž) u znanstveno-nastavno zvanje i na radno mjesto: izvanredni profesor, u znanstvenom području: Tehničke znanosti, znanstveno polje: temeljne tehničke znanosti, znanstvenoj grani: materijali, na neodređeno vrijeme, u punom radnom vremenu

IV.

(Klasa: 640-03/20-01/16, Ubroj: 251-77-01/6-20-1), a koji je objavljen 23. rujna 2020. na službenim stranicama Akademije, 25. rujna 2020. u „Narodnim novinama“ br. 105/2020, te 28. rujna 2020. u hrvatskim sveučilišnim novinama „Universitas“ i na internetskim stranicama portala europskog istraživačkog prostora (Euraxess jobs), a koji glasi:

Ad 4.

-za izbor 1 izvršitelja (m/ž) u stručno zvanje i na radno mjesto: stručni suradnik u sustavu znanosti i visokom obrazovanju, u umjetničkom području, polje: likovne umjetnosti, grana: slikarstvo, na određeno vrijeme, u nepunom radnom vremenu od 50% radnog vremena
 Ostali sadržaj navedenih natječaja ostaje u cijelosti neizmijenjen.

DEKAN

Izv.prof.art. Tomislav Buntak

Na temelju Odluke Fakultetskog vijeća od 16. ožujka 2021. godine,

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
FAKULTET STROJARSTVA I BRODOGRADNJE
 objavljuje

NATJEČAJ za izbor

1. Jednog suradnika u suradničkom zvanju i radnom mjestu poslijedoktoranda, za područje tehničkih znanosti, znanstveno polje strojarstvo, u Zavodu za industrijsko inženjerstvo na Katedri za upravljanje proizvodnjom.

2. Jednog suradnika u suradničkom zvanju i radnom mjestu poslijedoktoranda, za područje tehničkih znanosti, znanstveno polje brodogradnja, u Zavodu za brodogradnju i pomorsku tehniku na Katedri za hidromehaniku plovnih objekata.

3. Jednog suradnika u suradničkom zvanju i radnom mjestu poslijedoktoranda na HRZZ projektu „Afektivna multimodalna interakcija temeljena na konstruiranoj robotskoj spoznaji - AMICORC“ (Uspostavni istraživački projekti), na određeno vrijeme od dvije godine, za područje tehničkih znanosti, znanstveno polje strojarstvo, računalstvo ili elektrotehnika, u Zavodu za robotiku i automatizaciju proizvodnih sustava na Katedri za projektiranje izradbenih i montažnih sustava.

4. Jednog suradnika u suradničkom zvanju i radnom mjestu asistenta na HRZZ projektu „Afektivna multimodalna interakcija temeljena na konstruiranoj robotskoj spoznaji - AMICORC“ (Uspostavni istraživački projekti), za područje tehničkih znanosti, znanstveno polje strojarstvo, u Zavodu za robotiku i automatizaciju proizvodnih sustava na Katedri za projektiranje izradbenih i montažnih sustava.

Sve informacije o uvjetima natječaja i načinima prijave na natječaj objavljene su i nalaze se na službenoj internetskoj stranici Fakulteta strojarstva i brodogradnje u Zagrebu, www.fsb.unizg.hr.

UMJETNIČKA AKADEMIJA U SPLITU objavljuje NATJEČAJ (m/ž)

za izbor u zvanje

1. Docent u području umjetnosti, polje glazbena umjetnost, grana reprodukcija glazbe (sviranje), predmet Violončelo (naslovno zvanje).

2. Predavač u području umjetnosti, polje glazbena umjetnost, grana reprodukcija glazbe (sviranje), predmet Violončelo (naslovno zvanje).

3. Predavač u području humanističkih znanosti, polje povijest umjetnosti, grana povijest i teorija likovnih umjetnosti, arhitekture, urbanizma i vizualnih komunikacija (naslovno zvanje).

4. Asistent u području umjetnosti, polje kazališna umjetnost, grana gluma (naslovno zvanje).

Pristupnici na natječaj moraju ispunjavati uvjete Zakona o znanstve-

noj djelatnosti i visokom obrazovanju.

Prijava na natječaj mora sadržavati životopis, presliku dokaza o državljanstvu, diplomu o stečenoj stručnoj spremi i izvješće o stručnoj i nastavnoj aktivnosti, a podnosi se u tiskanom obliku i u elektroničkom zapisu.

Prijavom na natječaj pristupnici su izričito suglasni da Umjetnička akademija u Splitu može koristiti, prikupljati i obrađivati podatke u svrhu provedbe natječajnog postupka sukladno zakonskim propisima.

Prijave se dostavljaju u roku od 30 dana od objave natječaja na adresu:

Umjetnička akademija u Splitu, Zagrebačka 3, 21 000 Split.

SVEUČILIŠTE
U ZAGREBU
PRIRODOSLOVNO
-MATEMATIČKI
FAKULTET

Zagreb, Horvatovac 102a

Fakultetsko vijeće Prirodoslovno-matematičkog fakulteta
 na temelju članka 89. Statuta Fakulteta

raspisuje

NATJEČAJ za izbor

1. u suradničko zvanje i na radno mjesto asistenta iz područja prirodnih znanosti, polje fizika, grana fizika elementarnih čestica i polja (teorijska), u sklopu HRZZ natječaja „Projekt razvoja karijera mladih istraživača

-izobrazba novih doktora znanosti“ za rad na HRZZ projektu UIP-2019-04-5332 „Glukonsko zasićenje u visoko energetskim proton-jezgra sudarima – istraživanje novih fenomenoloških smjernica“, na određeno vrijeme u trajanju od četiri godine,

u punom radnom vremenu, u Zavodu za teorijsku fiziku čestica i polja pri Fizičkom odsjeku PMF-a – 1 izvršitelj. Ponude s dokazima o ispunjavanju uvjeta iz natječaja dostavljaju se isključivo putem mrežne poveznice:

<https://posao.pmf.hr/opening-login?openingUUID=cc340d4-5bfe-4d60-87af-c25672161b45>

2. u suradničko zvanje i na razvojno radno mjesto poslijedoktorand iz područja prirodnih znanosti, polje fizika, grane nuklearna fizika (teorijska), ili iz područja prirodnih znanosti, polje fizika, grana atomska i molekulska fizika (teorijska), ili iz područja prirodnih znanosti, polje fizika, grana biofizika i medicinska fizika (teorijska), na određeno vrijeme u trajanju 4 (četiri) godine, u punom radnom vremenu, u Zavodu za teorijsku fiziku pri Fizičkom odsjeku PMF-a – 1 izvršitelj.

Ponude s dokazima o ispunjavanju uvjeta iz natječaja dostavljaju se isključivo putem mrežne poveznice:

<https://posao.pmf.hr/opening-login?openingUUID=928fef57-6c46-4d2c-9056-8c0e12f46620>

Sve informacije o uvjetima natječaja objavljene su i nalaze se na službenoj internetskoj stranici Prirodoslovno-matematičkog fakulteta www.pmf.unizg.hr/natjecaji.

Rok za podnošenje prijave na točku 1 natječaja je 52 dana, a na točku 2 natječaja je 45 dana po objavljivanju natječaja u „Narodnim novinama“.

Rezultati natječajnog postupka objavit će se na službenoj internetskoj stranici PMF-a: www.pmf.unizg.hr (Natjecaji).

TONI ČOBANOV, PREDsjedNIK AEROTEHNIČKE UDRUGE SPLIT, O NOVIM PLANOVIMA

Ponikli na FESB-u i oduševili svijet bespilotnom letjelicom

Aerotehnička udruga Split (AUS) postiže zavidne rezultate na natjecanjima diljem svijeta, pa nije ni čudno da im se priključuje sve veći broj studenata. Zbog pandemije su morali preskočiti natjecanje u Americi, ali najavljuju da bi nešto mogli i u Dalmaciji organizirati...

PIŠE **MATEA ZANIĆ**

Toni Čobanov, student Fakulteta elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje u Splitu, predsjednik je Aerotehničke udruge Split (AUS), koja iz godine u godinu postiže zavidne rezultate na natjecanjima diljem svijeta i mogu se pohvaliti mnogim nagradama. Uz studij i angažman u udruzi naš sugovornik u slobodno vrijeme bavi se i sudjelovanjem rukometnih utakmica te volontira u Crvenom križu Split.

Kako je udruga osnovana, koja je njezina svrha postojanja te što želite postići?

– Udruga je osnovana krajem 2017. na temelju rada završnog zadatka nekoliko entuzijastičnih studenata. Nakon ostvarenog zadatka ekipa je ostala na području aerotehnike, te je svojim radom i postignućima uvelike zainteresirala studente. Trenutni fokus razvoja letjelice temelji se primarno na natjecateljskim zahtjevima uz koja se provode razna testiranja i razvoj, i elektroničkog dijela i strojarstva i programerskog dijela. Kako su godine prolazile, znanje, a uz njega, i rezultati su se nizali te se glas o AUS-u proširio, što je dovelo do najveće zainteresiranosti studenata u 2020./21. godini, priključivanja čak 35 novih kandidata ekipi.

Trebali ste ići na natjecanje u Americi, ali je, nažalost, odgođeno. Koliko dugo ste se spremali za natjecanje i je li to poremetilo vaše planove?

– Što se tiče AUVSI SUAS natjecanja u Americi zbog globalne pandemije koronavirusa natjecanje je, nažalost, odgođeno za kasniji datum, ali to nas nije omeo u radu. Sve su financije namijenjene za AUVSI SUAS natjecanje preusmjerene u drugo, zamjensko natjecanje u Turskoj, na koje se planiramo prijaviti, kao i za unaprjeđivanje opreme laboratorija te dogradnju avionike. Iako natjecanje u Turskoj nije toliko poznato ni zahtjevno kao AUVSI SUAS, ciljevi su ostvareni. Natjecanje

se nije održalo, ali svi prijašnji zahtjevi uz dodatne promjene pravilnika i misija zajedno s novima inkorporirani su u natjecanje za 2021. godinu. Organizatori svake godine dodatno zakompliciraju misiju novim zahtjevima i uvijek prate tehnološke trendove.

Kako funkcionira cijelo natjecanje?

– Natjecanje se sastoji od tri faze. Prva je izrada dokumenta "Technical Design Report" u kojem tim prilaze svoja tehnička rješenja za uspješno odradivanje misije zadane na početku sezone te limite i sigurnosne uvjete istih, kao i analizu alternativa u dizajnu. Druga faza je predaja dva videouratka. Prvi se zove "Flight Readiness Review" u kojem tim predstavlja realizaciju svojih tehničkih rješenja navedenih u Technical Design Reportu, testira razvojne komponente i radi samoprocjenu svojeg rezultata na zadanoj misiji. Drugi videouradak je neprekinuta snimka jednog leta kao dokaz da je letjelica funkcionalna, sigurna za let i da član tima može upravljati njom. Treća faza je odradivanje zadane misije na terenu. Održava se u mornaričkoj bazi NAS "Patuxent River", u saveznoj državi Maryland, glavnoj bazi za eksperimentalni razvoj, letove i testiranja na istočnoj obali SAD-a, i traje pet dana.

Prvog dana se održava uvodno predavanje u kojem se objašnjavaju sva pravila i procedure na terenu i dobiva se iskaznica za ulazak u bazu. Iduća tri dana timovi obavljaju misije u bazi. Prije odobrenja za let letjelica mora proći sigurnosnu provjeru. Nakon toga timu nije dozvoljeno raditi na letjelici bez odobrenja suca. Zadnjeg dana je ceremonija proglašenja pobjednika, po kategorijama i ukupno na svečanoj večeri.

Do sada ste prisustvovali mnogim natjecanjima, koji je najviše utjecao na vas i na kojem ste ostvarili najbolje rezultate?

– Prisustvovali smo raznim

Svjetska natjecanja

Prije nekoliko godina Aerotehnička udruga Split sudjelovala je na Ericsson Innovation Awards natjecanju koje studentima iz cijelog svijeta daje priliku razvijati inovativne ICT ideje u suradnji s Ericssonovim stručnjacima. Od ukupno 960 međunarodnih timova osvojili su 13. mjesto.

Od osnivanja 2018. AUS je sudjelovao na natjecanjima u SAD-u – AUVSI SUAS 2018., 2019. i 2020. godine. Natjecanje AUVSI SUAS osmišljeno je kako bi se potaknulo zanimanje za autonomne besposadne zrakoplovne sustave, zanimanje za UAS tehnologije i karijeru te angažiralo studente u izazovnoj misiji UAS-a. Natjecali su se i u Australiji – UAV Challenge 2018. i 2020., a kojem je cilj pokazati korisnost besposadnih zrakoplovnih sustava (UAS) za civilne primjene, posebno u onim aplikacijama koje će spasiti živote ljudi u budućnosti. Splitski tim Aerotehničke udruge u lipnju je trebao prisustvovati AUVSI SUAS natjecanju u Americi, ali je zbog epidemiološke situacije natjecanje odgođeno.

natjecanjima do sada, ali natjecanje u Americi je zaseban kalibar. Na natjecanju se susrećemo sa svjetski poznatim imenima tipa MIT, Technion, Cornell, Sapienza... Znajući to ekipa se uvelike motivirala te prihvatila izazov. U 2018. godini bili smo 33. od 69 prijavljenih timova, a u 2019. ostvaren je duplo bolji rezultat, odnosno 18. mjesto od 75 prijavljenih, te smo proglašeni najboljim europskim timom u 2019. godini natjecanja. Uz sama postignuća dodijeljene su dvije posebne nagrade "Dawn Yeager Tenacity Award" koja se dodjeljuje u slučaju vrhunske snalažljivosti i izvrsnosti timskog rada.

Zanimljivo je kako u Europi nema sličnih natjecanja, što mislite zašto? Smatrate li da i ovdje ima mogućnost za pokretanje slične industrije?

– Nažalost, u Europi ne postoji veliki spektar natjecanja ovog tipa, ali postoji mogućnost u bliskoj budućnosti da mi organiziramo natjecanje u utrkama dronova ili tehničko natjecanje. Reljef i općenito klima u našim krajevima nudi idealno područje za održavanje natjecanja ovakvog tipa. Trenutno se vrše dogovori i logistika oko same organizacije i zahtjeva te se nadamo da će i to uskoro zaživjeti kao dodatni projekt udruge. Industrijski gledano, sigurno postoji potencijal, jer su besposadne letjelice budućnost u rješavanju određenih problema. Ali Europa u nekim aspektima, kao što je pravna regulativa upotrebe dronova, kasni za SAD-om, pogotovo razvijenijim azijskim zemljama, i ima daleko manja ulaganja u sektor. Svejedno, postoji nekoliko startupova u Hrvatskoj koji se bave zrako-

plovnim segmentom i imamo kontakt s većinom, te redovno dobivamo najnovije informacije iz industrije.

Nedavno ste primali i nove članove, kakav je odaziv studenata te u kojim područjima tražite studente?

– AUS svake akademske godine vrši regrutaciju zainteresiranih studenata. Odazivi prijašnjih godina nisu bili preveliki, ali nakon ostvarenog vrhunskog rezultata te neumornog sponzoriranja i stavljanja AUS-ova imena na sva medijska područja od Facebooka i Instagrama preko radija i televizije, u 2020./21. godini javilo nam se 40-ak studenata. Trenutno smo u završnoj fazi regrutacije, u kojoj su ostali najzainteresiraniji studenti voljni raditi i razvijati besposadne sustave te jednog dana prenijeti znanje na nove generacije. Imamo malo drugačiji pristup radu, očekujemo veliku dozu samostalnosti, odgovornosti, discipline, vlastitih ideja, ali zauzvrat radimo s najaktivnijim studentima individualno, te ih pripremamo za rad u našem timu.

Tako se najbolje dolazi do vrhunskih rezultata, a ujedno je to i najbolja satisfakcija za same studente.

U udruzi imate i nekoliko profesora mentora, kao i bivših studenata. Kakva je vaša suradnja?

– Imamo tri mentora s FESB-a i više vanjskih suradnika koji nam pomažu u pronalaganju odgovora na probleme s kojima se susrećemo, te kroz svoje kontakte u akademiji i industriji pomažu nam da lakše pristupimo najnovijim tehnologijama. Osim toga, služe kao nepresušan izvor vitalnih informacija

i odgovarajuće literature kako bi usavršili svoje znanje i vještine. Odnos studenta i mentora temelji se na prijateljstvu i "jednakim" pravima. Glavni cilj je povezati sve članove u udruzi kao jednake, bili to profesori/mentori ili studenti, svi skupa griješimo i svi skupa učimo.

Koju suradnju još možete istaknuti?

– Proteklih godina smo ostvarili i suradnju s drugim institucijama, kroz program Društveno korisno učenje s Ekonomskim fakultetom, te razne nastupe na izložbama, aeromitinzima i drugim događanjima.

Jedna od aktivnosti koju mentori izvode je i organizacija specijalne sekcije aeronautike na konferenciji SpliTech.

To je počelo prvom međunarodnom radionicom aerotehnike krajem 2019., a u 2020. smo (virtualno) napravili prvu sekciju.

Objavljeno je 14 znanstvenih i tehničkih radova, što je izniman uspjeh za prvu godinu održavanja.

Međunarodni partneri su nam Tehničko sveučilište u Košicama i njihov fakultet zrakoplovstva, zahvaljujući kontaktima našeg mentora Danijela Vukovića. Slovaci su i ove godine zemlja-gost na SpliTechu 2021., a naša sekcija nastavlja u Bolu na Braču, od 8. do 11. rujna, i sa specijalnim izdanjem znanstvenog časopisa u izdanju MDPI Applied Sciences.

Lani smo uspjeli otići i u Izrael koji je, ako ne izmislio, onda usavršio besposadne sustave do današnje razine. Naši studenti su prezentirali rad na konferenciji IACAS, jednoj od najstarijih te tematike u svijetu.

Aerotehnička udruga Split (AUS) s FESB-a, tvorci prve splitske bespilotne letjelice
BOŽIDAR VUKIČEVIĆ/CROPIX

TROSTRUKI INTERVJU: DANIJEL LABAŠ, LANA CIBOCI I IGOR KANIŽAJ,
DRUŠTVO ZA KOMUNIKACIJSKU I MEDIJSKU KULTURU

Medijski odgoj opasan je za političare jer otvara oči građanima

PIŠE **BRANKO NAĐ**

Nakon velikog zagrebačkog i nedavnih banijskih potresa, ali i od početka globalne pandemije uzrokovane koronavirusom, psiholozi su savjetovali roditeljima da s djecom razgovaraju otvoreno, iskreno i bez uljepšavanja stvarnosti. No, taj je savjet primjenjiv za sve dobne kategorije. Svima nam je, od 7 do 77, potrebna iskrena komunikacija kako bismo se suočili sa svojim strahovima, tugovanjem, nesigurnom budućnošću, kako bismo sačuvali mentalno zdravlje kada nam je već fizičko ugroženo sa svih strana.

Kvalitetnom iskrenom i pouzdanom komunikacijom bavi se već godinama **Društvo za komunikacijsku i medijsku kulturu**, udruga čiji su cilj i svrha poboljšanje medijske i komunikacijske kulture građana kroz sustavnu edukaciju o medijima i medijskim sadržajima koje svakodnevno konzumiraju.

Najveći i najvažniji projekt Društva su Djeca medija, kroz koji rade s djecom osnovnih i srednjih škola,

s njihovim roditeljima, nastavnicima i stručnim suradnicima. Troje sveučilišnih profesora s kojima razgovaramo – **Danijel Labaš** s Hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu, **Igor Kanižaj** s Fakulteta političkih znanosti i **Lana Ciboci** s Edward Bernays Visoke škole za komunikacijski menadžment – rade i sa studentima, a prošle su godine počeli raditi i s našim seniorima, s umirovljenicima.

– Čovjek bez komunikacije ne može. Čovjek zapravo postaje čovjekom tek kada ude u iskreni odnos, u komunikaciju i dijalog s drugim čovjekom i kada u komunikaciji s njima počinje graditi zajedništvo. Ili, kako bi to rekao Karl Jaspers: Ja sam samo s drugim. Sam sam ništa! Jasno je, dakle, da bez kvalitetne, iskrene i pouzdane komunikacije nema ni pravih odnosa među ljudima. Upravo na tome inzistiramo i na našim radionicama i predavanjima, vodeći računa o tome da su se načini komunikacije danas zbog brzog razvoja digitalnih medija, posebno društvenih mreža,

uvelike izmijenili. Novi su načini komunikacije dio naše svakodnevice i od nas se jednostavno traži da ih usvojimo – govori nam Danijel Labaš, predsjednik DKMK-a.

Svako treće dijete dopisivalo se s nepoznatima

Ciboci: Možda nije pristojno govoriti o procjeni vlastite uspješnosti, ali podatak da već jedno desetljeće radimo iz dana u dan, te da smo školama ponekad prisiljeni javiti kako su nam svi termini unaprijed popunjeni, pa i za cijela polugodišta, vjerojatno govori ne samo o našoj uspješnosti, nego jednako tako o velikoj potrebi za medijskim odgojem i medijskom pismenošću na svim razinama našega društva. Nas ta svijest čijem smo podizanju i mi pridonijeli svojim djelovanjem izrazito raduje, a po sebi ne bismo mogli čak ni izdvojiti neku skupinu koja bi nam bila lakša ili teža. Takvih za nas i za naš pristup medijskom odgoju jednostavno nema. Tako smo odgojili i obrazovali i članice i članove našega Društva za komunikacijsku i medijsku kulturu i na dijaloškom i otvorenom pristupu temeljimo sav naš rad.

Koliko ste radionica, tečajeva, predavanja dosad održali, koliko ste djece i mladih dosad educirali?

Labaš: Nema županije u Hrvatskoj u kojoj nismo bili kroz ove godine i po tome smo specifični – mi odlazimo u škole, a posebno su nam na srcu manja mjesta, manje škole i djeca koja nemaju mogućnosti za odgoj i obrazovanje kakve imaju djeca u većim sredinama. Napravili

“

Preduvjet otvorene komunikacije je aktivno slušanje, premda jedni druge zapravo i ne slušamo. Možemo li naučiti slušati? Možemo, kao što smo naučili i (previše) govoriti
Danijel Labaš

Danijel Labaš

smo tisuće i tisuće kilometara, proputovali cijelu Hrvatsku od Buja do Vukovara, od Korčule do Čakovca, i održali ukupno više od 1200 radionica i predavanja za više od 27 tisuća sudionika. Inače su radionice i naša predavanja isto specifični jer s učenicima rade naši studenti koji su im bliži po dobi i mentalitetu, a s nastavnicima i stručnim suradnicima u školama i vrtićima, kao i s roditeljima djece, mi profesori ili provodimo radionice ili održavamo interaktivna predavanja. Premda je pandemija doista donijela velike promjene u naše živote, htjeli bismo samo istaknuti, primjerice, da smo spomenu-

tim projektom “#stop(e)nasilju” uspjeli obrazovati 500 sudionika uz pomoć videopredavanja i webinaru za djecu, roditelje i učitelje. Tako smo samo od rujna do prosinca protekle 2020. godine održali čak 70 webinaru za gotovo 2500 sudionika, a naš rad od 2019. godine podupire i Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva.

Ciboci: DKMK se bavi i provedbom znanstvenih istraživanja. Upravo je naša udruga, primjerice, bila koordinator za Hrvatsku u velikom međunarodnom istraživanju EU Kids Online, o digitalnim navikama i sigurnosti djece na internetu. Istraživa-

nje je provedeno 2017. godine među 1017 djece u dobi od devet do 17 godina i njihovim roditeljima. Do sada je to jedino takvo istraživanje u Hrvatskoj provedeno na reprezentativnom uzorku djece. Istraživanje je dalo vrlo vrijedne rezultate za kreiranje obrazovnih i medijskih politika. Primjerice, pokazalo se da većina djece u Hrvatskoj svakodnevno koristi internet, da ga djeca nedovoljno koriste u obrazovne svrhe (treba naglasiti da je istraživanje provedeno prije pandemije koronavirusa) te da se svako treće dijete dopisivalo s nepoznatim osobama na internetu, pri čemu su se neki našli i uživo s

POLITIČARI PRVI NE SMIJU VRIJEĐATI I OMALOVAŽAVATI

Javnu komunikaciju između hrvatskih političara ponekad je zaista teško slušati i gledati. Kakvu oni poruku šalju kada jedni druge vrijeđaju, omalovažavaju...? Jasno da je u političkom ringu svašta dopušteno, no ponekad zaista znaju prijeći sve granice ukusa i dostojanstva, zar ne?

Kanižaj: Meni se čini da ni u političkom ringu nije baš svašta dopušteno. Kao što nam "svašta" nije dopušteno ni na drugim područjima – akademskom, poslovnom, obiteljskom, prijateljskom... A posebno nije dopušteno neprimjereni ponašanje i neprihvatljiv način komunikacije, jer su političari ljudi koji su pod lupom javnosti, pa bi trebali biti i predvodnici i uzori u pristojnom ponašanju. Ne mislim pri tome da političari moraju bježati ili da moraju izbjegavati argumentiranu polemiku i argumentirane rasprave, ali je bilo kakva vrsta neprimjerenoga govora ono što bi se nužno moralo izbjegavati. A da biste to mogli, morate puno raditi, morate se pripremati za svoj posao, ali morate i biti dobro odgojeni kako biste u svakome trenutku, koliko to god bilo teško, prepoznajući svoju slobodu i svoje dostojanstvo, to znali prepoznati kod drugih. Dakako da je moguće da nekada zaiskri, da se rasprava – pa i u svakodnevnom životu – rasplamsa i da postane živa, no vrijeđanje i omalovažavanje osobe nije dopušteno, pa se nikada ne smije napadati čovjeka i izvlačiti argumente "ad hominem", nego se rasprava mora voditi "ad rem" – o stvari ili predmetu rasprave.

tim osobama. Takvi rezultati su samo pokazali koliko je medijsko obrazovanje važno i da na njemu treba raditi od najranijih dana.

Kanižaj: Dodao bih da smo zahvaljujući zauzetom radu iskoračili, da tako kažem, i na međunarodno područje i da smo u više projekata i aktivnosti prepoznati kao pouzdani partneri na području medijske pismenosti, pa smo s našim partnerima ostvarili i više međunarodnih projekata. Tako smo u partnerstvu s Europskim udruženjem za zaštitu interesa gledatelja (EAVI – European Association for Viewers Interests) preveli dva crtana filma "Put u svijet medijske pismenosti", koji se mogu vidjeti na našim internetskim stranicama (www.djecamedija.org), bili smo partneri na projektu što ga je vodila profesorica **Renee Hobbs** iz Sjedinjenih Američkih Država s još pet partnera iz zemalja Europske unije

niz godina primjećuju da je upravo izostanak komunikacije s djecom i mladima uzrok većine problema s kojima se susreću, ponajviše nemotiviranosti za učenje, izvršavanje obveza, držanje dogovora... **Komentar?**

Labas: Činjenica je da djeca i mladi s novim medijima – posebno s pametnim telefonima – provode sve više vremena i da ih koriste u različite svrhe. Nitko danas više ne može zanijekati da je potrebno voditi računa i o utjecaju takvoga života i o posljedicama koje prekomjerno korištenje digitalnih medija može imati na njih. Utjecaj medija na mlade i njihovu komunikaciju – ne samo međuvršnjačku, nego i onu s roditeljima i učiteljima ili općenito odraslim osobama – izvan je svake sumnje, a rezultati su pokazali da mladi ljudi paničare kada im se uskrati korištenje mobitela, što je znak da su o njemu ovisni. Zato se znanstvenici ne libe reći da takva vrsta ovisnosti ima "ozbiljne posljedice za mentalno zdravlje", a to su svoje mišljenje objavili i u časopisu BMC Psychiatry. Članak predstavlja analizu čak 41 istraživanja s 42 tisuće mladih ispitanika, a ispitivalo se "problematično korištenje pametnih telefona".

Ciboci: Čak 23 posto djece i mladih je tjeskobno ako ne mogu koristiti mobitel, a koriste ga tako da im šteti drugim aktivnostima i provode nju slobodnoga vremena na drukčiji način. Osim depresije, tjeskobe i stresa, slabije i spavaju, a takvo disfunkcionalno ponašanje povezano je s ishodom slabijega mentalnog zdravlja. Velika većina "problematičnih korisnika" mobitela većinu vremena provodi na profilima društvenih mreža, a čini se da su o mobitelima, od svih ostalih skupina, ovisnije djevojke između 17 i 19 godina.

Labas: U tom kontekstu možda još vrijedi istaknuti razmišljanja neuropsihijatra **Manfreda Spitzera** koji u svojoj knjizi "Digitalna demencija. Kako mi i naša djeca silazimo s uma" upozorava posebno roditelje, ali i sve nas da djeci i svima koji su odgovorni za njihov odgoj i obrazovanje, čiji je mozak još u razvoju, ograniče vrijeme provedeno ispred ekrana digitalnih medija. Tako **Spitzer** polazi od onoga što on zove ključnom premisom, a to je činjenica da nas – a djecu posebno – elektronički mediji kao što su pametni telefoni, digitalni asistenti, računala, satelitska navigacija i stalna povezanost s internetom – "oslobađaju" uobičajenih mentalnih napora te stoga postajemo sve ovisniji o tehnologiji, a naše psihičke sposobnosti slabe. Stoga se postavlja logično pitanje: Što to tabletizacija i igrifikacija mogu donijeti našem odgojno-obrazovnom sustavu ako se stihijski uvode, zaobilazeći pedagoge, kao i mišljenje i znanja stručnih suradnika u školama?

Koliko je teško iskreno i kvalitetno komunicirati u vremenima novih medija? Koliko nam nedostaje neposredne komunikacije, uživo, oči u oči?

Labas: Na važnost komunikacije uživo uvijek se mora podsjećati jer je čovjek po svojoj naravi pripovjedač i cijelu je svoju povijest čovjek

Lana Ciboci

čovjeku svoja iskustva i znanja prenosio baš na temelju svoje komunikacije i komunikacijskih vještina, pri čemu je istodobno razvijao i nova komunikacijska sredstva ili medije. No, najbolji je medij uvijek bio čovjek kojemu na licu možete pročitati kakve su mu namjere, je li iskren i koliko je spreman na dijalog i otvorenu komunikaciju. Da ljudima ne nedostaje neposredne komunikacije, ne bi se i u novim medijima pokušalo "doskočiti" nedostatku znakova neverbalne komunikacije, pa su osmišljeni različiti emotikoni koji govore o našim osjećajima, koje u suhoparnoj digitalnoj komunikaciji inače ne bismo mogli ni prenijeti ni prepoznati.

Lažne vijesti i youtuberi

Mladi često nekritički prihvaćaju i konzumiraju sadržaje s društvenih mreža, foruma, blogova... Kako ih naučiti da uvijek postoje "različite istine" i da ono što pročitaju na nekoj stranici ne uzimaju zdravo za gotovo?

Labas: Ne postoje različite istine. Mi djecu i mlade, ali i odrasle, učimo da postoji samo jedna istina. Sve drugo je neistina, to jest laž, ili moguća manipulacija i dezinformacija. Dakako, uvažavamo činjenicu da postoje različite interpretacije istine i one mogu sadržavati djeliće istine, ali nisu sve istina. Interpretacija istine vezana je uz našu subjektivnost, pa može dovesti i do pogrešnog tumačenja i nas pretvoriti u kreatora ili širitelje dezinformacija. Zato smo cijeli niz naših radionica, pa i projekt "Razmisli o medijima. Učinkovita analiza propagande", koji smo već spomenuli, posvetili upravo razotkrivanju dezinformacija i takozvanih "fake news". Uvijek se služimo sintagmom koju nismo prvi izmislili: Vijest je istinita ili nije vijest.

Ciboci: Što se tiče razotkrivanja lažnih vijesti i dezinformacija u novim digitalnim medijima, koristimo se preporukama o borbi pro-

Osnovna nakana lažnih vijesti je manipulirati publikom i navoditi nas na pogrešne zaključke o osobama, događajima ili pojavama o kojima se lažno izvještava i piše Lana Ciboci

tiv dezinformacija Svjetskog knjižničarskog društva, koje je prevelo Hrvatsko društvo knjižničara, a koje su kratke, jasne i poučne za svakoga od nas, a ne samo za mlade. Tako s njima razgovaramo o tome da dezinformacije uključuju sve oblike lažnih, netočnih ili zavaravajućih informacija koje su osmišljene, predstavljene i promovirane kako bi nanijele štetu javnosti ili radi stjecanja profita. Osnovna nakana lažnih vijesti je manipulirati publikom i navoditi nas na pogrešne zaključke o osobama, događajima ili pojavama o kojima se lažno izvještava i piše. Isto tako, upozorimo ih da su lažne vijesti učinkovite zato što su uvjerljive, privlače pažnju i koriste stereotipe i predrasude koje su raširene u društvu, ali i zato što mogu oponašati stvarne vijesti te nas često mogu zvesti i dovesti u zabludu. Pri tome zlorabe i naše emocije – tjeskobu, prezir, ljutnju i frustracije koje vrlo lako pobuđuju u nama, posebno u ove za sve nas teške dane (samo) izolacije zbog pandemije.

Kako komentirate silnu popularnost youtubera?

Ciboci: Influenceri ili tzv. utjecajne osobe, odnosno kreatori javnih mišljenja, postojali su oduvijek. Nekad su to bili članovi kraljevske obitelji, političari, pa čak i susjedi i članovi obitelji. Današnja djeca su digitalni urođenici koji uz medije

PREŠUTJETI ILI IZREĆI LAŽ?

Dilema s kojom se svatko od nas sigurno barem jednom susreo jest je li bolje prešutjeti neke stvari ili slagati?

Labas: Stvari obično nije dobro ni prešutjeti, a neprihvatljivo je lagati. Ako mislite da bismo morali voditi računa o našim sugovornicima, koji možda nisu spremni čuti cijelu istinu, onda bismo mogli reći da bi se moralo voditi računa o njima, pri čemu istinu ne smijemo prešutjeti, ali je možemo stupnjevito odgoditi. Kao što to činimo s malenom djecom koja još nisu u mogućnosti do kraja shvatiti različite i kompleksne životne teme, pa ih polako uvodimo u njih u skladu s njihovom odgovornošću i odrastanjem. Što se laži tiče, za kraj ću se poslužiti jednom rečenicom **Paula Gricea**, koji je zapisao da će nam ljudi u komunikaciji oprostiti ako malo dulje govorimo, ali nam neće oprostiti ako im lažemo, jer je laž težak grijeh i prijestup.

"Mind over media" (Razmisli o medijima. Učinkovita analiza propagande) pod pokroviteljstvom Zaklade Evens, a sada s europskim partnerima radimo u okviru programa "Medijska pismenost za sve" (Media Literacy for All) na projektu "SMaRT EU – Social Media Resilience Toolkit", koji podupire Europska komisija, a u kojemu ćemo se posvetiti posebno starijim osobama. Naš je rad prepoznala i Zaklada Evens, najveći promotor medijske pismenosti u Europi, pa smo tako 2017. godini dobili prestižnu posebnu nagradu žirija "Evens Prize" za naše djelovanje.

Nastavnici i roditelji već

Medijski odgoj opasan je za političare jer otvara oči građanima

odrastaju od najranije dobi, neki od njih prije počnu koristiti medijske uređaje nego što nauče hodati. I upravo te uzore djeca pronalaze u tehnologiji, osobito na internetu, što i ne treba čuditi s obzirom na sate koje djeca svakodnevno provode uz medije. Procjenjuje se, naime, da školska djeca svako dana uz medije, ovisno o uzrastu, provode od osam do 12 sati. Već sama ta činjenica pokazuje koliko su mediji važni u njihovu životu. Djeca među influencerima pronalaze one koji odgovaraju njihovim interesima – od igranja videoigara do savjeta za šminkanje ili modu. U istraživanju koje su proveli Coates i suradnici 2020. godine, dječak u dobi od 11 godina rekao je da prati jednog youtubera koji, kao i on, voli dinosaure. Inače ga u školi ismijavaju zbog toga i smatraju ga čudnim, no taj youtuber ga, kako je istaknuo dječak, u potpunosti razumije. Upravo taj primjer pokazuje zašto su youtuberi danas toliko popularni, ne samo među najmlađima, nego sve više i među starijima.

Pandemija koronavirusa dodatno nas je vezala uz ekrane i online medije. Bojite li se da bi takva dugotrajna situacija mogla ostaviti i dugotrajne posljedice na naše komunikacijsko-socijalne vještine? Kako?

Laboš: Da ste mi ovo pitanje postavili na početku nove školske i akademske godine, i tada bih vam, kao i sada kada iza sebe imamo prvo polugodište i prvi semestar, rekao da su se mnogi roditelji ne samo mlađe nego i starije djece jamačno našli pred do sada neviđenim izazovima i da dodatno vezanje uz ekrane i online medije mora imati utjecaja na naše živote koji se već istražuju, a posljedice će se dugoročno propitkivati. Isto tako, ako smijem anticipirati, sigurno će doći i do posljedica na naše komunikacijsko-socijalne vještine, koje su već sada vidljive. Osobno puno razmišljam o mjestu dijaloga, otvorene komunikacije i međusobnog uvažavanja u tim novim okolnostima. U dijalogu su zapravo implicitno sadržana i dva ostala pojma, to jest međusobno uvažavanje i otvorena komunikacija. Kako sam već imao prilike govoriti i drugdje, još i prije intenzivnoga načina jačanja nove vrste – to jest virtualne – komunikacije, koja će nam u ovim novim okolnostima biti itekako važna, bez međuljudske komunikacije i dijaloga nezamislivo je ljudsko postojanje i društvo, a bez komunikacije ne bi bilo ni naših obitelji. Kao što svi već znamo, komunikacija je od čovjekovih početaka temelj ljudskog znanja i napretka ili pak nazatka i propasti. Pred nama su veliki izazovi jer komunikacija održava međudnose, ključ je socijalnog života te pret-

Lana Ciboci i Danijel Laboš na ulazu u zgradu Sveučilišta u Zagrebu

postavlja zajednicu i rast u zajedništvu. Nisam siguran da virtualno zajedništvo može zamijeniti stvarno zajedništvo.

Prema vašim procjenama, ali i iskustvima s terena, kome online nastava teže pada – učenicima i studentima, učiteljima i profesorima, ili pak možda roditeljima koji sve to skupa nekako moraju nadgledati?

Laboš: Nikome nije drago što se nastava održava online. Nekako se čini da je roditeljima najteže, ali ja ne bih zaboravio ni učenike, posebno prvašice, koji doista teško mogu učiti na daljinu. Kako im to osigurati ako im roditelji za vrijeme nastave moraju raditi? I ne samo njima, nego i drugima, posebno onima mlađega uzrasta. No, ni stariji učenici nisu oduševljeni online nastavom, a nisu ni brojni studenti. Isto bismo mogli na temelju iskustva, a i javnoga dojma, reći i za učitelje i profesore.

Korona i potres - prilika za promjene

Jesmo li mi odrasli uopće sposobni mladima prenijeti prave životne vrijednosti i obrasce ponašanja kada ni međusobno ne znamo baš komunicirati pošteno, iskreno i korektno?

Laboš: Meni se ne čini da je ovdje riječ o pitanju o našoj sposobnosti, nego o našoj dužnosti. O nečemu što moramo, o nečemu što smo dužni učiniti. To nisam prvi rekao ja, da ne bude zabune, nego njemački filozof Karl Jaspers, kojem se želim ponovno kratko vratiti. Jaspers kaže da bez komunikacije nema čak ni same egzistencije, da ona predstavlja

PRAVILA ZA PREPOZNAVANJE LAŽNIH VIJESTI

1. Nemojte pročitati samo naslov! Pročitajte cijeli članak!
2. Provjerite tko je objavio vijest!
3. Provjerite impresum!
4. Provjerite datum i vrijeme objave!
5. Provjerite tko je autor!
6. Provjerite korištene poveznice i izvore!
7. Provjerite upitne citate i fotografije!
8. Čuvajte se potvrde vaših stavova!
9. Provjerite vijest kod drugih izvora!
10. Razmislite prije nego podijelite!

Igor Kanižaj

potpunu otvorenost prema drugima i prema svijetu. Mi odrasli često prkosno komuniciramo jedni s drugima, prekidamo i napadamo, a tim se stilom ophodimo i prema mladima. A mlade to frustrira. Zato bi bilo dobro razmisliti o načinu na koji prenosimo vrednote mladima. Preduvjet otvorene komunikacije je jedan, ali je ključan: aktivno slušanje, premda jedni druge – kako tvrdi Jaspers – zapravo i ne slušamo. Možemo li naučiti slušati? Možemo, kao što smo naučili i (previše) govoriti.

Koroni se pridružio i strah od potresa. I opet je pritom bilo šumova u komunikaciji, na sve strane i iz svih smjerova. Je li uopće realno očekivati kvalitetnu

“

Možda medijska pismenost nije zanimljiva ni nekim novinarima i urednicima jer uči građane kako prepoznati lažne vijesti i dezinformacije, prikriveno oglašavanje i subjektivnost u procesu selekcije vijesti?

Igor Kanižaj

komunikaciju i iskrene razgovore kada smo u raljama straha i depresije?

Laboš: Gledajmo na koronu i potrese kao na novu priliku. I korona i potres u pitanje su doveli neke naše sigurnosti, ustaljene životne obrasce, pa i mišljenje kako sve možemo i kako na sve imamo pravo. Roditelji često kažu da nemaju vremena biti s djecom, premda jedno istraživanje Poliklinike za zaštitu djece i mladih grada Zagreba pokazuje da s djecom provode četiri sata dnevno. Jedino je pitanje što rade s djecom u ta četiri sata. Unatoč važnosti komunikacije općenito, posebice interpersonalne, ne posvećujemo joj dovoljno pozornosti. Sada je prilika da to promijenimo i nije potrebno očekivati povratak na staro, što god nam to značilo. Svaki je dan novi izazov i nova prilika da drugima, posebno najmlađima, damo najbolje od sebe. Preduvjet je ipak da pođemo od sebe i da i sami poboljšamo svoje komunikacijske vještine i načine ophođenja prema drugima.

Danas je, kao nikad prije, lako širiti laži, sijati paniku, vrijeđati i ponižavati druge preko društvenih mreža. Jesmo li prešli granicu, "point of no return", i možemo li staviti te negativne pojave pod kontrolu? Kako?

Kanižaj: Možemo. I mi to stalno ističemo: ključ je u medijskom odgoju i medijskoj pismenosti najširih slojeva građana. Za Videnac sam tako napisao da je možda medijski odgoj odveć opasan za neke političare jer otvara oči građanima da mogu vidjeti prljavštinu koja se širi medijskim sustavom i razotkriva njihove taktike. Možda medijska pismenost nije zanimljiva ni nekim novinarima i urednicima jer uči građane kako prepoznati lažne vijesti i dezinformacije, prikriveno oglašavanje i subjektivnost u procesu selekcije vijesti? To je uistinu nezamjenjiva pismenost, koja može vratiti povjerenje građana u vjerodostojne medije i razvojem kritičkog mišljenja potencijalno i smanjiti utjecaj čitanih nevjerojatnih medija, pa i društvenih mreža na kojima, kao što i sami pitate, možda i jesmo već dospjeli do "krajnje točke".

Ako ste imali sreću završiti u nekom mediju na bilo koji način (kao subjekt ili objekt), možda ste iskusili i "silnu ljubav" komentatora, redovito anonimnih. Malobrojni su bili te sreće da su neprimjereni komentari izbrisani, a počinitelji opomenuti i sankcionirani na bilo koji način. A ako slučajno javno izreknete da bi odgovornost za objavljeni govor iz mržnje trebali preuzeti i nakladnici i vlasnici platformi, mogli bi vas napasti svim sredstvima i sa svih strana.

'Inspiriraju me žene koje su borci u životu'

SASA BURČIĆ/CROFIX

PROF. ANA JERONČIĆ S MEDICINSKOG FAKULTETA U SPLITU IMA PORUKU ZA ŽENE:

ODABERITE ZNANOST, najljepši posao na svijetu!

Moja poruka ženama u znanosti bila bi, bavite se znanosti, ako to volite, nemojte se baviti znanosti ako to morate ili mislite da je to dobra poslovna prilika! A mladima ženama: odaberite znanost, jer to je najljepši posao

PIŠE MILA PULJIZ

S obzirom na to da smo ovaj mjesec proslavili Dan žena, nema boljeg načina da ga obilježimo nego da vam predstavimo uspješne znanstvenice sa Sveučilišta u Splitu. U nastavku donosimo razgovor s prof. Anom Jerončić, redovitom profesoricom i znanstvenicom zaposlenom na Medicinskom fakultetu u Splitu. Nakon studija i doktorata iz molekularne biologije, na Medicinskom fakultetu počela raditi 2009. i otada se specijalizirala u područjima biostatistike, znanstvene metodologije i medicinske utemeljene na dokazima. Zahvaljujući tome, danas surađuje sa znanstvenicima s raznih fakulteta i područja, od medicine do biomedicinskog inženjersva i ekonomije. Objavila je 45 znanstvenih radova i dobila Državnu nagradu za znanost 2016. godine. Prof. Jerončić je također i statistička urednica Cochranea, međunarodne organizacije zaslužne za procjenu najučinkovitijih terapija i kliničkih smjernica te dugogodišnja stručnjakinja Europske agencije za lijekove i članica mreže statističkih savjetnika za procjenu zdravstvenih tehnologija.

U godini iza nas ste bili iznimno uspješni, surađujete sa znanstvenicima iz Brazila i SAD-a, za što ste i dobili

nagradu?

- Na profesionalnom planu 2020. je za mene bila jako uspješna. Uzradove koje sam u toj godini objavila, dvije su studije na kojima sam glavni istraživač dobile međunarodne nagrade. U prvoj smo napravili sintezu postojećih dokaza o COVID-19 oboljenjima i smrtnosti. Proveli smo oko 200 različitih analiza, te uz glavni rad od 35 stranica, imali i 100 stranica dodatnog materijala. To ne bi bilo moguće da sa mnom nisu surađivali ljudi iz cijelog svijeta - Brazila, SAD-a, Njemačke, Irske, Velike Britanije, Šri Lanke, Australije, Hrvatske i Kanade. Veliku ulogu u povezivanju sa znanstvenicima imala je moja kolegica, direktorica Hrvatskog Cochranea, Tina Poklepović Peričić. Rad je dobio prvu nagradu 2020 HSE Open Access Research Award koju dodjeljuje Irish Health Service Executive (HSE) na temelju učinka znanstvenog rada na kvalitetu pruženih zdravstvenih usluga. Kriteriji za odabir su bili da rad rješava zdravstveno pitanje/problem od nacionalnog značaja, poboljšava kolektivno razumijevanje zdravstvenog pitanja/problema i da postoji mjerljiv učinak objavljenog istraživanja.

U drugoj studiji, koja je na natječaju s oko 3000 pri-

javljenih radova dobila prvu nagradu sveučilišta Federal University of Minas Gerais iz Brazila, analizirali smo hitna stanja u avioprijevozu. Studija je provedena u suradnji sa znanstvenicima iz Brazila i SAD-a i ukazala je na potrebu uvođenja/poboljšanja komunikacije aviona s teled medicinskim centrima na zemlji, kao i potrebu za boljim sustavom kategorizacije takvih događaja.

Uključeni ste i u EU COST projekt, o čemu se točno radi?

- EU COST projekti spajaju znanstvenike iz svih država EU-a, kako bi zajedno doprinijeli rješenju nekih pitanja koja muče znanstvenike već duže vrijeme. U ovom projektu, mi se bavimo krvnim žilama. Naime, naše krvne žile su podložne raznim utjecajima, te mogu biti „starije“ ili „mlađe“ od naše prave dobi. Njihov elasticitet koji se gubi s godinama važan je čimbenik u prevenciji kardiovaskularnih bolesti. Uz Christophera Mayera s Austrian Institute of Technology, te kolege iz Europe, Australije i SAD-a suprijaviteljica sam i članica Upravnog odbora EU COST akcije VascAgeNet - istraživačke mreže za starenje krvnih žila. Mreža okuplja znanstvenike, biomedicinske inženjere, kliničare

predstavnik proizvođača uređaja za procjenu starosti krvnih žila ali i malih tvrtki koji proizvode algoritme za analizu tih signala. Cilj projekta je procjena postojećih uređaja i metoda za mjerenje starosti krvnih žila, posebice s aspekta tehnike i kliničke validacije, te inoviranje novih i unapređenje postojećih tehnologija za mjerenje starosti krvnih žila. Uz ostala zaduženja u VascAgeNetu, vodim skupinu znanstvenika u istraživanju validnosti tonometrijskih tehnologija. Članovi skupine su znanstvenici sa sveučilišta Cambridge, Yale, École Polytechnique Fédérale de Lausanne, University of Coimbra, Macquarie i drugih.

Objavili ste i sedam radova, i to samo u 2020. godini? Izdvojite nam neki od radova.

- Izdvojila bih dva: jedan koji se bavi rizikom od kontakta s parazitom Anisakisom spp. u riboprerađivačkoj industriji i koji sam objavila u suradnji s timom prof. Ivone Mladineo u PLoS Neglected Tropical Diseases, jednom od najboljih časopisa iz područja parazitologije, te drugi na temu pre-print servera (javnih baza znanstvenih radova) koji sam zajedno s profesorima sa Sveučilišta Stanford, članovima američke Nacionalne akademije medicine, znanstvenicima iz Nizozemske i Mariom Malčkim, našim perspektivnim znanstvenikom, objavila u jednom od najprestižnijih časopisa JAMA.

Spomenuli ste sintezu do-

kaza iz COVID radova, objasnite nam?

- Rezultati znanstvenih studija pa tako i studija na COVID-u 19 često su oprečni, nerijetko jedni znanstvenici kažu jedno drugi drugo, i često se izvlače pogrešni zaključci i donose odluke koje nisu u skladu sa znanstvenim spoznajama. U takvoj situaciji, kako bi utvrdili istinu, potrebno je pažljivo analizirati sve studije o istom problemu, ocijeniti njihovu metodološku kvalitetu te primjerno posebnih statističkih metoda sumirati (sintetizirati) njihove rezultate. Naravno sinteza dokaza ima i svoja ograničenja što znači da ako nemate podataka ili su prikupljeni podatci loše kvalitete ne možete ih ni sažeti da dobijete smisljeni odgovor - i zato često možete čuti - da znanstvenici znaju reći - nemamo dovoljno dokaza. I iako to može biti frustrirajuće, ispravnije je nego reći da podaci nešto govore, kada to nije istina.

Je li teško biti žena znanstvenica?

- Baviti se znanosti jednako je zahtjevno i za žene i za muškarce i ono što će vas najviše limitirati u tom procesu ste vi sami, odnosno vaš osobni stav i kompetencije. Odnos društva prema ženama ali i prema znanosti općenito taj rad može nešto olakšati ili otežati, ali u konačnici svodi se na vas same. Činjenica je da će se žene tijekom karijere najvjerojatnije susretati sa zastojećima u karijeri zbog trudnoće i porođajnog, da

će u većoj mjeri ostajati kod kuće zbog njege djeteta ili drugog člana obitelji i da će u jednoj fazi života možda manje objavljivati zbog obiteljskih obveza. U znanosti se vidjelo da su naprimjer tijekom pandemije, žene znanstvenice manje objavile od svojih muških kolega, pogotovo u siromašnijim zemljama. Dio razloga je u tome što su ipak obaveze u kući, odgoj, a za vrijeme pandemije i pomaganje u obrazovanju djece više pali na majke. Bilo bi sjajno kada bi društvo prepoznalo ove specifičnosti i uzelo ih u obzir kod znanstvenih politika kako bi potaklo ostanak žena u znanosti tijekom njihovih zahtjevnih životnih faza. Kao žena koja je iskusila te zastoje, ne osjećam da sam danas u profesionalnom smislu doprinijela išta manje ovom društvu od muških kolega.

Kakav je prema vašem mišljenju položaj žena u društvu?

- Položaj žena u društvu, iako se poboljšao u zadnjih 100 godina još uvijek je teži od muškarca. Postoje problemi s ekonomskom nezavisnošću žena, žene su u puno većoj mjeri žrtve nasilja, te su u puno manjoj mjeri donositelji odluka. Mogli bismo reći i kako općenito, na položaj žena u društvu djeluje efekt tzv. staklenog stropa, granice ženskih dostignuća, tj. sprječavanja napredovanja žena na više hijerarhijske pozicije.

Položaj žena u znanosti, nešto bolji je od položaja žene u društvu. Ostvarenje napredak po pitanju omjera muškaraca i žena u znanosti, iako su i ovdje još uvijek prisutni efekti „staklenog stropa“. I žene i muškarci imaju jednaku ulogu u znanosti i trebaju biti jednako cijenjeni.

Tko vam je uzor u životu, možete li izdvojiti jednu ženu kojoj se najviše divite?

- Josephine Cochrane koja je osmislila prvu perlicu posuda. Zapravo, nemam jedan uzor u životu, imam ih nekoliko i uglavnom ih nalazim u svojoj okolini. Inspiriraju me žene koje su borci u životu, ne predaju se teškim životnim situacijama, već u svakom detalju, trenutku u danu vide sreću i radost življenja, te zrače nevjerovatnom pozitivnošću (prepoznat će se ako budu čitale).

Klasično pitanje, ali što biste poručili svim ženama u znanosti?

- Ženama u znanosti: bavite se znanosti, ako to volite, nemojte se baviti znanosti ako to morate ili mislite da je to dobra poslovna prilika! A mladima ženama: odaberite znanost, jer to je najljepši posao na svijetu!

Često znanstvenici znaju reći - nemamo dovoljno dokaza. Iako to može biti frustrirajuće, ispravnije je nego reći da podaci nešto govore, kada to nije istina

STRUČNJACI ZAGREBAČKOG FAKULTETA ŠUMARSTVA
I DRVNE TEHNOLOGIJE PROBLEMATIZIRAJU

Imamo najljepše i najzdravije šume u Europi. Brinemo li se dovoljno o njima?

Baštinimo višestoljetnu tradiciju šumarske struke i šumarstva, a i Hrvati sve više odlaze s obitelji u šume umjesto u šoping-centre. Ključnim ljudima Fakulteta razgovaramo o problematici upravljanja i zaštite toga prirodnog blaga

PIŠE **BRANKO NAĐ**

Hrvatske su šume među najprirodnijim, najraznolikijim i najzdravijim šumama Europske unije. Isto tako, naše šumske ekosustave čine prirodne šume autohtonih vrsta drveća, u kojima šumarski stručnjaci kontinuirano održivim gospodarenjem, već više od stoljeća, potpomažu prirodne procese obnove šuma, istodobno primjenjujući holistički odnos šumarstva prema čitavoj društvenoj zajednici.

Međutim, iako smo u posljednje vrijeme, nasreću, svjedoci porasta interesa ljudi za boravak u šumama, Hrvati još uvijek ne koriste dovoljno prelijepe hrvatske šume u rekreativne, turističke i zdravstvene svrhe. Poznavajući blagodati aktivnosti u šumi na fizičko i psihičko zdravlje ljudi, što je dokazano u mnogobrojnim studijama priznatih svjetskih znanstvenika, kao i imajući na umu pozitivan učinak fizičkih aktivnosti u prirodi, od šetnje, brzoga hodanja, trčanja, vožnje bicikla pa do ekstremnijih i fizički zahtjevnijih sportova, a posebno u šumi koja predstavlja mirno i opuštajuće okruženje za mnoga naša osjetila, na umanjeno doživljenog stresa ili pak na povećanu otpornost prema stresu koji nam predstoji, svakako bi bilo poželjno što više vremena provoditi na otvorenom, u prirodi, u šumi – naglašava za Universitas prof. Tibor Pentek, dekan Fakulteta šumarstva i drvne tehnologije Sveučilišta u Zagrebu.

Ministarstvo poljoprivrede - a šumarstva?

Digitalne tehnologije su, posebno u posljednjih petnaestak godina, nezaustavljivo ušle u sve sfere naših života i danas je gotovo nemoguće zamisliti svakodnevno funkcioniranje svakoga od nas, bilo u poslovnom, bilo u privatnom životu, bez prijenosnog računala, smartphona, e-pošte, društvenih mreža itd. Razvoj suvremenih, pa tako i digitalnih tehnologija, svakim danom je sve brži i sve intenzivniji, i to ne možemo izbjeći. Međutim, trebali bismo, kao odgovorni pojedinci i roditelji, pronaći dovoljno vremena svakoga dana, a posebno vikendom, odnosno tijekom mo-

Prof. dr. sc. Vjekoslav Živković, prodekan Drvnotehnoškog odsjeka DRAŽEN LAPIĆ

dišnjeg odmora, da dio vremena provedemo u prirodi i s prirodom.

Republika Hrvatska već je dugi niz godina primjer uspješnoga gospodarenja šumama. Za to je zaslužno organizirano i stručno gospodarenje šumama, koje traje već 255 godina, točnije od 23. veljače 1765. godine, kada je osnovana Uprava šuma karlovačkoga generalata sa šumarijama u Krasnu, Oštarijama i Petrovoj gori. Od 20. listopada 1898. godine, kada je u okviru tadašnjega Mudroslovnoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu počela raditi Šumarska akademija, visokoobrazovani šumarski stručnjaci školuju se u Hrvatskoj.

– U Hrvatskoj su, zahvaljujući stoljetnoj snažnoj povezano-

sti i suradnji visokoga školstva, znanosti i struke u šumarstvu, u gospodarenje šumama utkana načela održivoga ili potajnoga gospodarenja temeljenoga na znanstvenim spoznajama zagrebačke škole uzgajanja šuma, uz prirodnu obnovu šuma i očuvanje klimatskih šumskih zajednica, te uz istodobno pružanje mnogih općekorisnih usluga šume cijelomu društvu – govori dekan Pentek.

Ovakav je održivi i prirodni pristup gospodarenju šumama u Hrvatskoj, neprekinut već više od stoljeća, osigurao ljepotu, prirodnost i stabilnost naših šuma te posljedično njihovu bioraznolikost, koja je jedna od najvećih u Europskoj uniji. To je naša posebnost i vrijednost unutar, ali i izvan granica EU-a. Ipak,

resorno ministarstvo za sektore šumarstva i drvne industrije je trenutačno Ministarstvo poljoprivrede. Nije li čudno da s obzirom na značenje šuma i sektora šumarstva na sektore koji se naslanjaju na šumarstvo, ali i na cjelokupno gospodarstvo Republike Hrvatske te napose na svakoliku društvenu zajednicu, kako ste prethodno pojasnili, u nazivu spomenutog ministarstva nema riječi šumarstvo, pitamo prvog čovjeka FŠDT-a.

– Dobro ste to primijetili i uputili mi logično pitanje na koje ću vam vrlo rado odgovoriti. Sa žaljenjem moram konstatirati da ni ova Vlada RH nije prepoznala istinsku važnost šuma i šumarstva za hrvatsko gospodarstvo te na pismo koje su joj 15. srpnja 2020. godine uputili svi ključni dionici u sektoru šumarstva, u kojem se predlaže vraćanje riječi šumarstvo u ime resornoga ministarstva, do današnjeg dana nismo dobili nikakav odgovor. Tako opet nije ispravljena nepravda koja je našoj šumarskoj struci nanesena 2012. godine, kada je

“

Razvijenije zemlje EU-a prirodu 'žrtvuju' radi gospodarskoga razvoja i podizanja standarda građana. Srećom, imamo članice Unije koje se nalaze na nižem stupnju gospodarskoga razvoja, ali svojim šumama gospodare stručno, na održivi i prirodni blizak način. Hrvatska je, srećom, u toj skupini zemalja prof. Tibor Pentek, dekan Fakulteta šumarstva i drvne tehnologije

Prof. Tibor Pentek, dekan OSOBNA ARHIVA

DRVENI MATERIJALI UBRZALI BI OBNOVU NAKON POTRESA

Nakon razornih potresa koji su pogodili prvo Zagreb u ožujku, a potom i Banovinu pred sam kraj 2020. godine, dio arhitekata zaziva građenje novih kuća na potresom pogođenom području od drvenih materijala. Prof. Vjekoslav Živković, prodekan Drvnotehnoškog odsjeka, pojašnjava kako je drvo prvorazredan građevni materijal prošlosti, sadašnjosti i budućnosti zbog svoje estetske atraktivnosti, ekološke prihvatljivosti i odličnih fizikalno-mehaničkih svojstava. U usporedbi s drugim materijalima za gradnju, drvo je lakše, tako da cijele zgrade manje opterećuju temelje i tlo, lako se obrađuje čime se troši manje energije, ima odlična toplinsko-izolacijska svojstva pa zidovi mogu biti tanji od klasičnih, a u kombinaciji s metalnim spajalima odlično se ponaša u uvjetima potresa.

– U Posavini i Turopolju su u prošlosti građene masivne kuće od drva hrasta, a u Gorskom kotaru je korišteno drvo četinjača. U mnogim tradicionalnim drvenim kućama još se uvijek živi i one su najbolji svjedok trajnosti drva kao materijala i njegova dobrog ponašanja u uvjetima potresa. Suvremene masivne drvene kuće se danas grade od lameliranih elemenata, tj. elemenata spojenih po dužini, širini ili debljini. Lameliranjem možemo proizvoditi pune ili šuplje grede, a možemo proizvoditi i paralelno ili križno uslojene ploče velikih dimenzija. Ovisno o željama krajnjih korisnika, drvene kuće mogu izgledati izrazito rustikalno ako drvo ostavimo vidljivim, ili ga je moguće obložiti drugim materijalima, čime će njegove prirodne estetske prednosti biti skrivene, ali bez umanjenja njegovih dobrih mehaničkih svojstava. Budući da i masivne drvene i montažne drvene kuće predstavljaju suhi način gradnje, te da se većina pripremnih radova obavlja u tvornici, korištenjem ovih materijala – dodaje Živković – moguće je značajno ubrzati proces obnove objekata i povratka stanovnika u potresom zahvaćena područja. Upravo zato je u pripremi stručni skup na Građevinskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu 4. ožujka 2021. godine, pod nazivom "Projektiranje drvom – izvrsan odgovor na trenutne izazove i direktive", na kojem će stručnjaci iz područja gradnje drvom prezentirati specifičnosti arhitektonskog projektiranja, konstrukcijska rješenja, tehnološke procese te iskustva austrijskih stručnjaka u obnovi nakon potresa.

Nastavno-pokusni
šumski objekt
Zagreb, rasadnik
Dotrščina DRAŽEN LAPIĆ

tadašnja Vlada RH iz imena resornoga ministarstva, prvi put od davne 1919. godine, uklonila riječ šumarstvo.

Prema Šumskogospodarskoj osnovi područja Republike Hrvatske za razdoblje 2016. – 2025. godina, ukupna površina šuma i šumskih zemljišta u našoj državi iznosi 2.759.039 hektara, što čini oko 49,3 posto kopnene površine Lijepe naše, ili 0,59 hektara po stanovniku. Od toga je 2.097.318 ha u vlasništvu Republike Hrvatske, dok je 661.721 ha u vlasništvu privatnih šumoposjednika. A u okvirima Europske unije, šume se rasprostiru na oko 182.000.000 hektara, odnosno šume u zemljama EU-a čine oko pet posto svjetskih šumskih površina.

Odumiranje šuma diljem svijeta

Šume i šumska zemljišta dobra su od iznimnoga interesa za našu zemlju te su kao takva zaštićena Ustavom Republike Hrvatske. Šumarstvo i drvna industrija zajedno u ukupnom BDP-u Hrvatske sudjeluju s približno 3,50 posto, a zapošljavaju oko 35.000 ljudi. Prerada drva i proizvodnja namještaja čine oko 7,50 posto industrijske proizvodnje u Hrvatskoj te sudjeluju s 10,5 posto u hrvatskom izvozu. Zahvaljujući kvalitetnoj drvenj sirovini, izvoz drvopreradačke industrije stalno raste i dosegnuo je vrijednost od 1,1 milijardu eura u 2019. godini.

– Šume su posebno važne u ruralnim područjima Republike Hrvatske jer osiguravaju mogućnost zapošljavanja u šumarstvu i sektorima temeljenim na šumi, što, nedvojbeno, pozitivno utječe na smanjenje trenda depopulacije ruralnih područja. A važnost šuma je i mnogo šira. Pružaju mnogobrojne značajne usluge koje je,

Prof. Josip Margaletić, prodekan Šumarskog odsjeka DRAŽEN LAPIĆ

vrlo često, teško mjerljivo određiti: od zaštite zemljišta i prometnica od erozije, bujica i poplava, utjecaja na vodni režim i hidroenergetski sustav, utjecaja na plodnost tla i poljodjelstvu proizvodnju, utjecaja na klimu i stvaranje kisika te pročišćivanje atmosfere, do rekreativne, turističke i zdravstvene funkcije šuma – objašnjava nam dekan Pentek. Nažalost, posljednjih tridesetak godina, kao posljedica globalnih klimatskih promjena, zabilježeno je odumiranje šuma diljem svijeta. Nagli trend porasta temperature zraka, popraćen brojnim klimatskim ekstremima, uvelike je povećao rizik od sve intenzivnijih prirodnih nepogoda. Samo se u Europi, kao posljedica klimatskih promjena, u prosjeku godišnje posiječe oko 35.000.000 m³ drva oštećenoga vjetrom, snijegom, ledom, požarima, poplavama te ostalim abiotičkim i različitim biotičkim čimbenicima.

– Ninaše šume, iako visokog stupnja bioraznolikosti, kvalitetno i stručno na principima

trajnosti gospodarene, strukturno povoljne i zdravstveno u dobroj kondiciji, nisu u proteklih dvadesetak godina bile izuzete od pojave vremenskih nepogoda, štoviše one su u Hrvatskoj bile i prilično česte i dosta raznolike. Tako je u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 1997. do 2017. godine opožareno više od 480.000 hektara šuma i šumskoga zemljišta, što odgovara površini nešto većoj od površine Splitsko-dalmatinske županije. U ukupno opožarenoj površini područje niskoga krša, dakle mediteransko obalno i priobalno područje, sudjeluje s visokih 93 posto – navodi prof. Josip Margaletić, prodekan Šumarskog odsjeka.

Svjesni iznimne važnosti turizma za gospodarstvo Republike Hrvatske, s jedne strane, a znajući istodobno dinamiku pojavljivanja šumskih požara tijekom godine i njihov prostorni raspored, s druge strane, nije teško zaključiti kako je smanjenje rizika od katastrofa uzrokovanih šumskim požarima jedna od strateški važnijih

Šume su sredstvo, a šumarstvo iznimno snažan alat za smanjenje posljedica klimatskih promjena i s njima povezanih prirodnih nepogoda
prof. Josip Margaletić,
prodekan Šumarskog odsjeka

odrednica smanjenja rizika od katastrofa kao nacionalnoga interesa visokoga prioriteta.

Kontinentalne gorskokotarske preborne šume posljednjem su desetljeću bile izložene iznimno snažnim prirodnim nepogodama uzrokovanim ledom, vjetrom i biotičkim čimbenikom – smrekovim potkornjakom, dodaje Margaletić. U ledolomu koji je nastao kao posljedica ledenice kiše početkom 2014. godine i koji je zahvatio većinom Upravu šuma podružnicu Delnice, stradale su šume i šumsko zemljište ukupne površine oko 56.000 hektara. U vjetroizvalama i vjetrolozima, a kao posljedica olujnoga juga koji je u prosincu 2017. godine zahvatio opet Gorski kotar, izvaljeno je ili polomljeno oko 900.000 m³ stabala, pretežno jele i smreke.

– Imajući na umu iznesene podatke, ne treba dvojiti o tome jesu li prijetnje već pogodile i šume u Hrvatskoj ili nisu. Zasiurno jesu. Osnovno je pitanje što mi kao struka, tu u prvom redu mislim na šumarsku struku, ali i na sve ostale stru-

ke koje su pozvane nešto reći o gospodarenju šumskim ekosustavima, kao društvo, i napose kao država, možemo, trebamo i moramo učiniti da prijetnje ne prerastu u katastrofe.

Hrvatska kao primjer Europi

Dekan Tibor Pentek dodaje kako su neke članice EU-a, a koje su dosegnule vrlo visok stupanj razvoja svojega gospodarstva, uz istodobni izuzetno visok standard svojih građana, pogrešnim odnosom prema prirodi, a time i šumskim ekosustavima, narušile njihovu strukturu i stabilnost. U ponekim su slučajevima prirodne šumske ekosustave potpuno devastirali.

– Stoga možemo slobodno kazati da je priroda “žrtvovana” radi gospodarskoga razvoja i podizanja standarda građana. Srećom, imamo članice EU-a koje se nalaze na nižem stupnju gospodarskoga razvoja i životnoga standarda od drugih članica EU-a, ali su one svojim šumama kroz prošlost, a tako čine i danas, gospodarile stručno, na održiv i prirodni blizak način. Njihove su šume sačuvali prirodnost i bioraznolikost. Hrvatska se, na sreću, nalazi u toj skupini država članica EU-a.

Tri ključne institucije EU-a – Komisija, Vijeće i Parlament – ipak su svjesne činjenice da na razini Unije treba mijenjati pristup prema prirodi, uz istodobnu prilagodbu gospodarstva. Sukladno tome, predlažu i donose različite politike, strategije i ostale dokumente EU-a, ali dekan Pentek nije siguran jesu li pri tome u potpunosti svjesni velikih različitosti među državama članicama.

A kako novi zakonodavni okviri na razini EU-a i posljedno u Republici Hrvatskoj već utječu ili bi mogli utjecati na šume, šumarstvo i na šumi temeljene sektore u našoj zemlji, pitamo dekana.

– Aktualni dokumenti EU-a, “Green deal” (“Zeleni plan”) i Strategija EU-a za bioraznolikost do 2030. godine, samo dodatno pojačavaju sumnje hrvatske šumarske struke da je namjera EU-a, pod izlikom povećanja i očuvanja bioraznolikosti na razini Republike Hrvatske, zatvoriti prirodne šumske ekosustave u Hrvatskoj te ih prvo djelomično, a zatim potpuno izuzeti iz prirodnoga gospodarenja (engl. *close to nature forest management*). Postupak djelomičnoga ograničavanja šumskogospodarskih aktivnosti u našim prirodnim šumama već je u tijeku, a posljedice su vidljive i u šumarskom i u drvopreradačkom sektoru, a, što je najvažnije, i na samim šumskim ekosustavima.

Hrvatska je jedna od najbogatijih oaza prirodnih šuma bogatih biljnim i životinjskim vrstama u Europskoj uniji, ističe Pentek, a način gospodarenja našim šumama može i treba biti putokaz mnogim državama članicama EU-a kako bi odgovornim ponašanjem prema prirodi te održivim, trajnim i prirodno bliskim gospodarenjem šumama i one mogle imati prirodne i bioraznolike šume umjesto sadašnjih monokultura i plantaža.

– Smatram da Hrvatska ne smije i ne može biti “kaznjena” zato što ima prirodne i bioraznolike šume, jedne od najljepših prirodnih šuma u Europi. Upravo suprotno, EU treba prepoznati održivo gospodarenje šumama u Hrvatskoj kao primjer dobre prakse, koji treba implementirati na što širem području Unije.

TERENSKA I PRAKTIČNA NASTAVA U VRIJEME KORONE

Tijekom pandemije bolesti COVID-19, od početka koje je proteklo već gotovo godinu dana, nastavu na Fakultetu su provodili uobičajenim, kontaktnim modelom, ali i na daljinu. Nastojali su, svjesni važnosti terenske i praktične nastave izvan Fakulteta te praktičnih vježbi u fakultetskim laboratorijima, sva tri oblika nastave, u što većoj mjeri, izvoditi kontaktno, rekao nam je prof. Josip Margaletić, prodekan Šumarskog odsjeka:

– Pri tome smo, uvažavajući sve propisane i preporučene epidemiološke mjere nadležnih institucija u RH, izvođenje predmetna tri oblika nastave prilagodili, s jedne strane, mogućnostima kojima smo raspolagali, a s druge strane nepovoljnim okolnostima koje su nas zadesile. Tako smo, na primjer, terensku i praktičnu nastavu izvan fakulteta provodili na najbližim nastavno-pokusnim fakultetskim šumskim objektima i drugim šumskim objektima te u drvnoindustrijskim pogonima u gradu Zagrebu ili u njegovoj neposrednoj blizini. Praktične vježbe u laboratorijima bile su organizirane u manjim grupama negoli je to inače uobičajeno. Sva tri spomenuta oblika nastave iz pojedinih kolegija, koje nije bilo moguće održati na uobičajeni, odnosno prilagođeni način, u modificiranom su obliku održana na daljinu. Pri tome smo posebno vodili brigu o ispunjavanju pripadajućih ishoda učenja.

Terenska nastava jedna je od posebnosti studijskih programa Fakulteta šumarstva i drvne tehnologije, s tradicijom dužom od stotinu godina. Praktična se, pak, nastava organizira i provodi u drvnoindustrijskim pogonima u Hrvatskoj i u inozemstvu, te također ima višedesetljetnu tradiciju.

Značajan iskorak u stjecanju praktičnih znanja predstavlja projekt Razvoj i provedba stručne prakse na studijima Fakulteta šumarstva i drvne tehnologije, financiran sredstvima Europskog socijalnog fonda, u okviru kojega razvijamo program stručne prakse koji će našim studentima omogućiti stjecanje još više praktičnog znanja i iskustva te ih pripremiti i približiti tržištu rada već tijekom studija. Jedan od važnijih ciljeva ovog projekta je uvesti stručnu praksu kao obvezan kolegij u sve preddiplomske i diplomske studije.

DAN ŽENA NA SVEUČILIŠTU

Bajka u menzi za 96 stanarki Studentskog doma u Splitu

PIŠE
PROF. IVAN PAVIĆ

Svečano je bilo u splitskom Kampusu u povodu Međunarodnog dana žena. Nakon valentinovske večere održane u restoranu "Kampus", organizirana je slična takva večera, ali ovaj put samo za ljepše stanovnice Studentskog doma.

Na valentinovskoj večeri u posebnom je ambijentu uživalo 40 studentskih parova, dok je za Dan žena večera bila pripremljena za 96 studentica, uz striktno poštovanje svih epidemioloških mjera. Prisutne žene morale su zadovoljiti tri kriterija: da žive u domu, da se inače hrane na ikscu u ovom restoranu i da na večeru dolaze s cimericom i bliskim prijateljicama. "Uobičajenu večeru podijelili smo na dva termina. Prvi je bio za sve studente, a drugi termin, nakon 20 sati, prilagodili smo i dekorirali samo za studentice", rekao nam je Ivan Žižić, ravnatelj Studentskog centra u Splitu. "Interes je bio toliki da su u manje od sat vremena popunjena sva dostupna mjesta", zaključuje Žižić.

Kad smo ušli u menzu, imali smo što vidjeti – nasmijana lica i menzu u drugom, intimnijem ruhu. Lijepo dekorirani stolovi za dvije, tri ili četiri osobe, propisno udaljeni jedni od drugih, svijećnjaci, otmjeni stolnjaci i pribor za jelo te specijalna rasvjeta u boji. Sve je bilo tu da dojam

za večerom bude potpun. A i hrana nije zaostajala za ovom razinom uređenja. "Studentice su mogle birati između tri glavna jela: šarenih njoka u umaku s četiri vrste sira, pilećeg bataka punjenog šunkom i sirom i šarenih burgera. Za desert je poslužena panna cotta ili domaći štrudel od ja-

ne i dekoriranju prostora. Tanjuri su nakon večere ostali prazni i sve su porcije pojedene, što najviše govori o tome kakva je bila hrana. Osim konobara, radili su i mobiteli studentica, kojima su htjele ovekovečiti ovu uspomenu. Selfieji, fotografije hrane i ambijenta širili su se društvenim mrežama, a reakcije na službene fotografije objavljene dan poslije na društvenim mrežama Studentskog centra u Splitu bile su odlične. Studenti su željni ovakvih događaja.

Nakon završetka večere jedna nam je nasmijana studentica, vidjevši da smo novinari, u prolasku dobacila: "Stvarno je savršeno, ali sve bih dala da još mogu i zaplesati s prijateljicama." A mi ćemo joj kratko odgovoriti: iz tvojih usta u Božje uši. Ljudi su željni normalnog druženja i zabave. Iskreno se nadamo da će restoran "Kampus", kao i brojna druga mjesta u gradu, što prije zasjati u svojem punom kapacitetu na radost većeg broja studenata.

ULAZNI PROSTOR SVEUČILIŠNE KNJIŽNICE

Novi izgled omiljenog mjesta za druženje

Ulazni prostor Sveučilišne knjižnice i Rektorata mjesto je na kojemu se studenti druže i odmaraju između predavanja i u pauzama od učenja, a sada je taj prostor od oko 150m2 dobio novi izgled.

Opremljen je modularnim namještajem za sjedenje s bočno ugrađenim setovima elektro i USB utičnica, foteljama s pomičnim stolićem za pisanje visokim zatvorenim naslonom koji osigurava privatnost, visokim stolovima i sjedalicama, niskim stolićima te ostalim namještajem za sjedenje. Prostor je opremljen i visokim pomičnim pregradama te zidnim i višecim panelima koji imaju funkciju upijanja zvuka kako se ne bi remeti tihi rad u čitaonici. Prostor je dodatno opremljen i novim recepcijskim pultom za potrebe Rektorata, koji je financirao čitavo preuređenje.

STUDIJ HOTELIJERSTVO I GASTRONOMIJA

Kreativna kuharska radionica u Makarskoj

PIŠE
PROF. IVAN PAVIĆ

Studenti prve i druge godine preddiplomskog sveučilišnog studija Hotelijerstvo i gastronomija pod vodstvom doc. Vedrana Poljaka održali su kreativnu kuharsku radionicu. Na ovoj radionici su kuhali jela po recepturi koju su sami osmislili, a inspiraciju su trebali pronaći u moru i Dalmaciji. Tako su studenti imali priliku pripremati predjelo i glavno jelo na bazi ribe, morskih plodova i morskih algi. Zadaća je njihova bila da jela garniraju lokalnim namirnicama kao što su smokva, bademi, ružmarin, maslino-

vo ulje.

Jela osmišljena na radionici studenti će prijaviti na natječaj Cooking experience 2021. Nakon pregleda pristiglih prijava stručni žiri će proglasiti pobjednike u kategoriji predjela, glavnog jela i deserta. Pobjednicima također pripadaju novčane nagrade te poziv da po svojem receptu pripreme jela na promotivnoj kulinarskoj radionici koja će se održati 30. travnja, a uživo će je moći pratiti pet drugih inozemnih sveučilišta (Cadiz, Gdanjsk, Brest, Kiel i Malta), partnera Europskog sveučilišta mora (SEA-EU alijansa).

SVEUČILIŠTE U SPLITU

Podružnica

Sveučilišni odjel zdravstvenih studija raspisuje

NATJEČAJ

za izbor

-za izbor jednog izvršitelja u naslovno znanstveno-nastavno zvanje docent, u području društvenih znanosti, polje ekonomija, grana organizacija i menadžment, na Katedri za društveno-humanističke znanosti. Sve informacije o uvjetima natječaja i načinima prijave na natječaj objavljene su i nalaze se na službenoj i internetskoj stranici Sveučilišnog odcjela zdravstvenih studija Sveučilišta u Splitu, <http://oz.unist.hr>

PROCJELNIK

Prof. dr. sc. Stipan Janković

KLASA: 112-01/20-01/0003

URBOJ: 2181-228-06-21-0105

Split, 24. ožujak 2021. godine

U SPLITU POTVRĐENA ESENCIJALNA ULOGA UMJETNOSTI – MEDIJATOR IZMEĐU LIJEPOG I PLEMENITOG

Sveučilište u Splitu i splitski umjetnici za Banovinu

Izložba je bila otvorena od 16. do 26. veljače te je izazvala pozitivne reakcije i veliki interes cjelokupne zajednice koji je mjerljiv brojem zabilježenih fizičkih i virtualnih posjeta, a koji uz brojku prikupljenih sredstava potvrđuje veliko srce naših sugrađana

PIŠE
HELENA TRZE JAKELIĆ

Od srca zahvaljujemo na pruženoj ruci zajedništva svim kupcima koji su sudjelovali u humanitarnoj akciji, aukciji i licitaciji umjetničkih djela Sveučilište u Splitu i splitski umjetnici za Banovinu održanoj od 25. do 26. veljače ove godine. Sretni smo i zahvalni što su svi sudionici prepoznali važnost projekta u kojem smo sa splitskim umjetnicima uspješno prikupili sredstva u iznosu od 121.500 kuna pomoći našim studenticama i studentima s područja Banovine pogođene nedavnim razornim potresom.

Izložba je bila otvorena za javnost od 16. veljače do 26. veljače te je izazvala pozitivne reakcije i veliki interes cjelokupne zajednice koji je mjerljiv brojem zabilježenih fizičkih i virtualnih posjeta, a koji uz

Rektor Dragan Ljutić otvara izložbu

brojku prikupljenih sredstava potvrđuje veliko srce naših sugrađana i važnost njihova sudjelovanja u kulturnom i humanitarnom životu grada.

Uz istaknutu humanost na djelu, ova je izložba ponudila izuzetan likovni postav – velika imena splitske i hrvatske umjetničke scene: Josip Botteri Dini, Ana Marija Botteri, Željko Bubalo, Ljubica Buble Dragojević, Mladen

Čulić, Edvin Dragičević, Nikola Džaja, Kažimir Hraste, Stjepan Ivanišević, Ivan Lišteš, Petar Jakelić, Robert Jozić, Kuzma Kovačić, Helena Mardešić Sikora, Zvonimir Mišanović, Matko Mijić, Dražen Pejčković, Hrvoje Marko Peruzović, Velebit Restović, Dijana Iva Sesartić, Vjekoslav Stipica, Vice Tomasović.

Počašćeni smo njihovim nesebičnim donacijama ra-

BOŽIDAR VUKIČEVIĆ/CROPIX

dova čime su iskazali i povjerenje Sveučilištu u Splitu i našoj Galeriji, postali sukreatori likovne priče plemenitog karaktera te ujedno istaknuli esencijalnu ulogu umjetnosti kao medijatora između dobrog, lijepog i plemenitog.

Po prvi put organizirana likovna aukcija i online licitacija ne bi bila moguća bez naših partnera i njihove informatič-

ke podrške Sistem hr.

Cjelokupni postav postavljen u Galeriji produciran je i u formi izložbe na TV Jadran, postavljen na mrežnim stranicama i na popularnim medijskim kanalima. Tisak i vizualni identitet kataloga izložbe potpisuje Dalmacija Papir. Zahvaljujemo i medijima koji su nas otpočetak pratili - Hrvatskoj radio televizi-

ji, Radio Splitu, Mreži TV te Split TV portalu.

Veliko hvala na podršci Upravi Sveučilišta, rektoru prof. Draganu Ljutiću, članovima iz Povjerenstva za organizaciju pomoći studentima Sveučilišta u Splitu, pročelnici ureda gospođi Ivani Pletković, te ostalim kolegama i kolegicama koji su doprinijeli uspješnoj realizaciji projekta.

IZLOŽBA FOTOGRAFIJA

'Limfa i ja – Što se krije pod mojom kožom?'

PIŠE **FRANKA BABIĆ**

Izložba fotografija pod nazivom „Limfa i ja – Što se krije pod mojom kožom?“ svečano je otvorena 10. ožujka u Sveučilišnoj galeriji „Vasko Lipovac“. Na izložbi su predstavljene fotografije osam hrabrih žena koje povezuje svakodnevna borba s limfedemom, autora Roberta Pleška.

Izložbu su organizirali Odsjek za fizioterapiju Sveučilišnog odjela zdravstvenih studija Sveučilišta u Splitu, Hrvatsko društvo za fizikalnu i rehabilitacijsku medicinu te Udruga žena oboljelih i liječenih od karcinoma „Caspera“.

Doc. Ana Poljičanin inicijatorica izložbe, inače specijalistica fizikalne medicine i rehabilitacije u KBC-u Split te docentica na Katedri za fizioterapiju SOZS, istaknula je kako je ova izložba plod dugogodišnjeg rada s osobama koji pate od limfedema.

“Prije dvije godine odlučili smo na novi način pristupiti terapiji limfedema, educirali smo se u suradnji s dr. Ručigaj iz Ljubljane. U praksi sam primijetila kako postoji veliko neznanje o ovoj temi pa smo ovom izložbom htjeli osvijestiti širu javnost, ali i same pacijente, o postojanju ovog problema, za koji posto-

Dr Tonko Vlak, rektor Dragan Ljutić i prof. Stipan Janković

ji i rješenje, ako se pravodobno dijagnosticira i liječi. Želim naglasiti da surađujemo i s kolegama u Londonu, koji nam puno pomažu ne samo savjetima, nego i donacijama opreme, te ujedno i s kolegama u Berlin“, kazala je doc.

Autor Robert Pleško

Poljičanin.

Rektor Sveučilišta u Splitu prof. Dragan Ljutić iskazao je zadovoljstvo izložbom.

“Pred nama su umjetnička djela koja nas potiču na razmišljanje i empatiju i imaju svoju pouku. Autor fotografija Robert Pleško, napravio je izložbu na kojoj su prikazana krasna lica, osmijeh koji znači život, duhovnost, lica koja potiču na razmišljanje. To je umjetnost. Iza ovih predivnih slika su životi. U ovim današnjim okolnostima kada smo pogođeni pandemijom razumijemo značenje ove poruke umjetnosti, suživota, zajedništva i dobrote“, ustvrdio je rektor Ljutić.

Prof. Stipan Janković, pročelnik SOZS-a, istaknuo je ka-

ko je ovo posebna čast Sveučilišnom odjelu zdravstvenih studija i kako s ovim događajem zapravo ulaze u razdoblje proslave Dana SOZS-a.

“Završnica proslave se očekuje 12. svibnja kada je, uz 10. obljetnicu SOZS, u planu održavanje promocije studenata, kao i predstavljanje monografije te sedam knjiga i skripti novih predmeta. Dodijelit ćemo nagrade, plakete i priznanja zaslužnim pojedincima u sveučilišnom i javnom životu, kao i suradnim institucijama. Mogu reći da će to biti prve dvije institucije koje su najzaslužnije za razvoj zdravstva u Splitu, a to su KBC Split i Medicinski fakultet Split. Slijedit će i sportske i humanitarne aktivnosti. Ova izložba je najbolji uvod u proslavu jer se radi o promociji struke. A koliko je upravo ova struka interesantna, najbolje govori podatak da je Odsjek fizioterapije peti po iskazanom interesu maturanata u Hrvatskoj“, zaključio je pročelnik Janković.

Autor fotografija Robert Pleško je istaknuo kako je inicijativa za organizaciju izložbe došla od doc. Poljičanin prije godinu i pol dana, a sama realizacija je tekla besprijekorno zahvaljujući susretljivosti modela.

Sveučilišna galerija 'Vasko Lipovac'

HUMANITARNA AKCIJA

Izložba u organizaciji udruge 'Inner Wheel'

U Sveučilišnoj galeriji „Vasko Lipovac“ u mjesecu ožujku otvorena je još jedna humanitarna izložba u organizaciji udruge „Inner Wheel“, u sklopu humanitarne akcije „Obriši suze“. Humanitarna akcija „Obriši suze“ pokrenuta je radi prikupljanja sredstava za pomoć žrtvama obiteljskog nasilja, kao podrška udruzi „Domine“ iz Splita za otvaranje Kriznog centra za žene. U ime „Inner Wheela“ prisutne je pozdravila Snježana Franetović, koja je iskazala zahvalnost svima koji su podržali ovu vrijednu akciju, a ponajviše umjetnicima koji su donirali svoja djela i time pokazali još jednom svoju humanost. Nazočne je pozdravila i Mirjana Kučer, izvršna koordinatorica udruge „Domine“. Tekst kataloga izložbe potpisuje dr. sc. Tonči Šitin, koji je prigodom otvorenja izložbe kazao kako je ova izložba šarena slika naše likovne scene u malome, ustvrdi: „Bez obzira na mo-

tive, tehniku i stvaralačku poetiku, ovdje prikazani radovi djela su umjetnikova srca i aktivnog odnosa prema svijetu u kojem živimo. To je čin ljubavi koja se suprotstavlja mržnji i nasilju, koja traga za mijenjanjem svijeta i položajem čovjeka/žene u njemu.“ U ime Sveučilišta u Splitu prisutnima se obratila prof. Leandra Vranješ Markić, prorektorica za znanost i inovacije. U svom obraćanju naglasila je kako podrškom ove humanitarne akcije Sveučilište u Splitu pridonosi razvoju ravnopravnijeg, solidarnijeg i učinkovitijeg društva. “Vrlo često nismo svjesni da je nasilje oko nas, no kroz ovu aktivnost mi kao sveučilište želimo dati svoj doprinos da ohrabrimo studente, ali i širu javnost, da vide da imaju našu podršku, da se ohrabre potražiti pomoć i da čena kraju tu pomoć i dobiti“, kazala je prorektorica Vranješ Markić, koja je ujedno i otvorila izložbu. **HELENA TRZE JAKELIĆ**

MILA PULJIZ

HRVATSKI STUDENTI OD SADA BRANE BOJE SVOJIH VISOKIH UČILIŠTA I U E-SPORT NATJECANJIMA

Otpočela prva nacionalna studentska liga u e-sportu

Kalendaru Hrvatskog akademskog sportskog saveza u novoj sezoni pribrojana i e-sport natjecanja, čime je krovni savez našeg studentskog sporta stao uz bok velikim svjetskim sportskim organizacijama u prihvaćanju ovoga trenda, dok je studentima omogućeno nadmetanje u prvom službenom sustavu natjecanja na ovom području.

Veliko je ovo priznanje i za e-sport, koji doživljava svoj rapidni rast na svim područjima posljednjih godina, a do osobitoga skoka je došlo s COVID-19 pandemijom. O fenomenu e-sporta, osobito u okviru akademske zajednice, pisali smo u *Universitu* još u srpnju 2020., kada smo razgovarali sa studentima koji se bave ovom aktivnošću, a da je njihova proaktivnost i želja za natjecanjem, brzo naišla na plodno tlo, svjedoči i ovo pokretanje prve lige u okviru jednog nacionalnog sportskog sustava, koja je započela u ožujku ove godine.

Premijerno izdanje natjecanja, s obzirom na epidemiološke uvjete, održava se *online*, a o svim organizacijskim aspektima, interesu hrvatskih studenata i izazovima, razgovarali smo s UniSport HR tehničkim delegatom e-sport natjecanja Nickyjem Pranjicem.

Prva je sezona odvijanja e-sport natjecanja na sveučilišnoj razini u Hrvatskoj. Kako su natjecanja koncipirana, u kojim videoigrama se odvijaju te mogu li zainteresirani pratiti prijenos uživo?

– Napokon smo se usudili učiniti sljedeći veliki korak za studentski e-sport u Hrvatskoj, a to je pokretanje prvih natjecanja za studente na razini Republike Hrvatske. Nekoliko godina nakon što su se ovakva službena natjecanja odvijala samo na Sveučilištu u Zagrebu, a od ove godine i na Sveučilištu u Splitu, smatrali smo da je sazrelo vrijeme i za ovaj veliki iskorak. Državno će natjecanje, nadamo se, svakako potaknuti i ostala sveučilišta da počnu s organizacijom svojih studentskih natjecanja, što je bio jedan od ciljeva kada smo započeli s projektom zagrebačke e-sport lige. UniSport HR natjecanja tako se odvijaju u pet disciplina – *League of Legends (LoL)*, *Counter Strike: GO (CSGO)*, *Rocket League (RL)*, *Pro Evolution Soccer (PES)* i *FIFA*. O razlozima odabira baš tih igara govori činjenica kako su LoL i CSGO

Napokon smo se usudili učiniti sljedeći veliki korak za studentski e-sport u Hrvatskoj, a to je pokretanje prvih natjecanja za studente na razini Republike Hrvatske. Nekoliko godina natjecanja su se odvijala samo u Zagrebu, a od ove godine i na Sveučilištu u Splitu, pa je sazrelo vrijeme i za ovaj veliki iskorak

TOM DUBRAVEC/CROPIX

“*Natjecanja se, zbog epidemiološke situacije, u potpunosti održavaju online, a upravo to predstavlja jedan od velikih pluseva e-sporta, pogotovo u ovo vrijeme – jer se cjelokupni program može odvijati u digitalnom svijetu*”

već duže vrijeme dvije vladajuće sile svjetske e-sport scene pa bi natjecanje bilo besmisleno pokretati bez uključivanja ijedne od njih. FIFA i PES, odnosno nogometne simulacije, tradicionalno se igraju na zagrebačkoj studentskoj e-sport ligi, a kako je UniSport primarno vezan za sveučilišni sport, ta se dva naslova, kao predvodnici sportskih simulacija u svijetu e-sporta, savršeno uklapaju u našu priču. Kao posljednju igru na našem rasporedu i svojevrstu novinu na temelju iskustava u zagrebačkim natjecanjima, odabrali smo Rocket League, u kojem je velika i jaka konkurencija nadmašila sva očekivanja. Je li organizacija ovakvih

Kako ste zadovoljni odazivom studenata na ovo natjecanje te u čemu vidite razvojni potencijal e-sporta na sveučilišnoj razini? Može li studentsko natjecanje dodatno potaknuti razvoj ovoga područja na drugim razinama u RH?

– Samim odazivom sam izuzetno zadovoljan. Imamo deset sveučilišnih ekipa iz LoL-a, deset iz FIFA-e, osam u CSGO-u i RL-u te pet u PES-u. Ovo su brojke koje su definitivno usporedive s drugim sveučilišnim državnim sportskim natjecanjima, a s obzirom na to da nam je tek prva godina, a još k tome živimo u pandemijskim vremenima, odaziv naših studenata je svakako bolji nego što smo očekivali. Mi se svi zaista nadamo da će ovo natjecanje potaknuti i ostala sveučilišta, osim Zagreba i Splita, da organiziraju svoja lokalna natjecanja, jer ono što je naš ultimativni cilj jest razvoj hrvatskog studentskog e-sporta. Na taj će način s vremenom doći do razvoja i rasta kvalitete igrača, što će u konačnici rezultirati vrhunskim državnim natjecanjima, gdje ćemo moći gledati najbolje od najboljeg sto studentski e-sport nudi.

Postoje li studentska e-sport natjecanja na međunarodnoj razini te kako gledate na bližu i dalju budućnost e-sporta na akademskom nivou.

– Studentska e-sport natjecanja su trenutno dosta jaka u Sjedinjenim Američkim Državama za razliku od natjecanja u Europi, no to je zasigurno samo pitanje vremena. Velika studentska natjecanja na razini Europe i svijeta sve brže dolaze na scenu iako nije zanemarivo da smo jedni od pionira u tome, tako da ćemo pokazati da smo, jednako kao i u slučaju sportova, velika nacija s ogromnim talentom.

Pratite nas i na društvenim mrežama @universitas_st

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
AKADEMIJA LIKOVNIH UMJETNOSTI
ZAGREB, Ilica 85
KLASA: 112-02/21-01/04
URBROJ: 251-77-01/6-21-3
U Zagrebu, 16. ožujka 2021. godine
Sveučilište u Zagrebu, Akademija likovnih umjetnosti, Ilica 85, Zagreb
raspisuje:

NATJEČAJ

Ad 1.

-za izbor 1 izvršitelja (m/ž) na radno mjesto I. vrste zvanja: stručni savjetnik, interni naziv: stručni savjetnik za odnose s javnošću, na neodređeno vrijeme, u punom radnom vremenu

Ad 2.

-za izbor 1 izvršitelja (m/ž) na radno mjesto položaja III. vrste zvanja: voditelj odsjeka, interni naziv: voditelj podrške sustavu, na neodređeno vrijeme, u punom radnom vremenu

Ad 3.

-za izbor 1 izvršitelja (m/ž) na radno mjesto položaja III. vrste zvanja: voditelj radionice, interni naziv: električar, na neodređeno vrijeme, u punom radnom vremenu

Sve informacije o uvjetima natječaja i načinu podnošenja prijave na natječaj objavljene su i nalaze se na službenoj internetskoj stranici Akademije likovnih umjetnosti Sveučilišta u Zagrebu na poveznici http://www.alu.unizg.hr/alu/cms/front_content.php?idcat=55&lang=1 (naslovnica/informacije/natječaji).

Rok za podnošenje prijave je 8 dana od dana posljednje objave.

DEKAN

Izv.prof.art. Tomislav Buntak

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
PRIRODOSLOVNO-MATEMATIČKI FAKULTET

Zagreb, Horvátovac 102a

Fakultetsko vijeće Prirodoslovno-matematičkog fakulteta na temelju članka 82. i 89. Statuta Fakulteta raspisuje

NATJEČAJ

za izbor

1. u stručno zvanje i na radno mjesto višeg stručnog suradnika u sustavu znanosti i visokom obrazovanju iz područja prirodnih znanosti, polje biologija, na neodređeno vrijeme, u punom radnom vremenu, pri Biološkom odsjeku Prirodoslovno-matematičkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu – 1 izvršitelj.

2. u stručno zvanje i na radno mjesto stručnog suradnika u sustavu znanosti i visokom obrazovanju iz područja prirodnih znanosti, polje biologija, na neodređeno vrijeme, u punom radnom vremenu, pri Biološkom odsjeku Prirodoslovno-matematičkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu – 1 izvršitelj.

Sve informacije o uvjetima natječaja objavljene su i nalaze se na službenoj internetskoj stranici Prirodoslovno-matematičkog fakulteta www.pmf.unizg.hr/natjecaji.

Rok za podnošenje prijave na točke natječaja je 30 dana po objavljivanju natječaja u "Narodnim novinama". Ponude s dokazima o ispunjavanju uvjeta iz natječaja dostavljaju se na adresu: Prirodoslovno-matematički fakultet, Dekanat (Kadrovska služba), Zagreb, Horvátovac 102a

Rezultati natječajnog postupka objavit će se na službenoj internetskoj stranici PMF-a: www.pmf.unizg.hr (Natječaji).

Na temelju odluka Fakultetskog vijeća (Klasa:0003-08/21-06/0002; Ur.broj:2181-197-00-21-0011, od dana 24. veljače 2021.) i članka

93., 97., 99. i 101. Statuta Pomorskog fakulteta u Splitu

SVEUČILIŠTE U SPLITU POMORSKI FAKULTET objavljuje NATJEČAJ za izbor

1. jednog nastavnika u naslovnom znanstveno-nastavnom zvanju redoviti profesor u znanstvenom području tehničkih znanosti, polju interdisciplinarnih tehničkih znanosti

Sve informacije o uvjetima natječaja i načinima prijave na natječaj objavljene su i nalaze se na službenoj internetskoj stranici Pomorskog fakulteta u Splitu, www.pfst.unist.hr

SVEUČILIŠTE U SPLITU

Fakultet građevinarstva, arhitekture i geodezije
raspisuje
JAVNI NATJEČAJ

1. za izbor jednog nastavnika u naslovno nastavno zvanje predavača za znanstveno područje Tehničke znanosti, znanstveno polje Rudarstvo, nafta i geološko inženjerstvo na Katedri za geotehniku (vanjska suradnja).

Sve informacije o uvjetima natječaja i načinima prijave na natječaj objavljene su i nalaze se na službenoj internetskoj stranici Fakulteta građevinarstva, arhitekture i geodezije u Splitu: www.gradst.unist.hr

Klasa: 112-01/21-01

Urbroj: 2181-193-02-6/21-23

Na temelju odluke Stručnog vijeća donijete na 41. sjednici održanoj 15. ožujka 2021. godine, Sveučilišni odjel za stručne studije

Sveučilišta u Splitu raspisuje

NATJEČAJ

Iza izbore u zvanja i na radna mjesta

1. radno mjesto II. vrste zvanja – radnik na poslovima tehničkog održavanja prostora – 1 izvršitelj (m/ž) na neodređeno vrijeme u punom radnom vremenu;

2. radno mjesto I. vrste zvanja – stručni suradnik za informacijske tehnologije – 1 izvršitelj (m/ž) na neodređeno vrijeme u punom radnom vremenu;

Sve informacije o uvjetima natječaja i načinima prijave na natječaj objavljene su i nalaze se na službenoj internetskoj stranici Sveučilišnog odjela za stručne studije u Splitu, www.oss.unist.hr

universitas

impressum ♦ universitas ♦ hrvatske sveučilišne novine
♦ redakcija ♦ Dražen Maleš ♦ Branko Nađ ♦ Tatjana Klarić Beneta
♦ Gordana Alfrević

♦ nakladnički savjet ♦ prof. Ante Čović, predsjednik

♦ prof. Goran Kardum ♦ prof. Zoran Curić ♦ prof. Mislav Grgić

♦ Red. prof. Kažimir Hraste

♦ prof. Mirjana Matijević Sokol ♦ prof. Vesna Barić-Punda

♦ fotografije ♦ Cropix

♦ glavna urednica ♦ Mila Puljiz ♦

zamjenik glavne urednice ♦ Ivan Perkov

♦ nakladnici ♦ Sveučilište u Splitu i Sveučilište u Zagrebu

♦ za nakladnike ♦ prof. Dragan Ljutić i prof. Damir Boras, rektori

♦ adresa redakcije ♦ Rudera Boškovića 31, 21000 Split

♦ telefon 021 558 255

♦ universitas@unist.hr ♦ www.unist.hr/ostalo/sveucilisni-list-universitas;www.unizg.hr/novosti-i-press/universitas

PRVENSTVIMA U VODENIM SPORTOVIMA ZAPOČELA NOVA STUDENTSKA SPORTSKA SEZONA

Splitskim studentima zlato u plivanju, Sveučilište u Zagrebu najbolje u vaterpolu

Piše

ILONA MATIJEVIĆ

Grad Vukovar i Sveučilište "Lavoslav Ružička" u Vukovaru četvrti su put bili domaćini "UniSport H₂O" – nacionalnog sveučilišnog prvenstva u vodenim sportovima. Studenti i studentice s brojnih hrvatskih visokoškolskih institucija imali su tako priliku od 19. do 21. ožujka, ponovno se okupiti na novim gradskim bazenima u *Gradu heroju*. U nešto drugačijem izdanju nego prošlih godina, pred praznim tribinama i poštujući epidemiološke mjere, studenti s naših deset sveučilišta i veleučilišta nadmetali su se u plivanju i vaterpolu.

Sam događaj započeo je kratkom ceremonijom otvorenja, a natjecatelje su pozdravili gradonačelnik Vukovara **Ivan Penava**, predstavnik Vukovarsko-srijemske županije **Krešimir Raguž**, saborski zastupnik **Nikola Mažar**, dekan Sveučilišta "Lavoslav Ružička" u Vukovaru **Željko Sudarić** te predsjednik Hrvatskog akademskog sportskog saveza **Zrinko Čustonja**.

"Vukovar je naš grad, grad svih nas. Posebno smo počašćeni da upravo ovdje otvaramo UniSport sezonu", izjavio je Čustonja okupljenima.

Dobrodošlicu je poželio i Željko Sudarić, dekan Sveučilišta "Lavoslav Ružička" u Vukovaru, te u ime domaćina čestitao svima na uspješnoj organizaciji u izazovnim pandemijskim vremenima.

Posljednji se obratio gradonačelnik Ivan Penava: "Vukovar je grad svih Hrvata i svih ljudi koji vole Hrvatsku. Osjećajte se ovdje dobrodošlo jer mi zbog toga uživamo biti domaćinima". Gradonačelniku je pripala čast da službeno otvori natjecanje, nakon čega je započeo plivački dio natjecanja.

Splićanima zlato u plivanju

Tradicionalno, studenti i studentice nadmetali su se u pet plivačkih disciplina: leđno (50 m, 100 m), prsno (50 m, 100 m), leptir (50 m, 100 m), slobodni stil (50 m, 100 m), štafeta (4x50 m) te mješovito (štafeta 4x50 m). Najuspješnijim u ukupnom poretku pokazalo se Sveučilište u Splitu (178 bodova) nakon što su u napetoj izmjeni bodova svladali Sveučilište u Zagrebu (163 boda). Brončanu medalju osvojilo je Sveučilište u Rijeci (102 boda).

Prekinuli su ovom titulom studenti Sveučilišta u Splitu trogodišnju dominaciju kolega iz Zagreba, a možemo reći kako su za taj uspjeh najzaslužniji studenti s četiri zlata. Nai-

me, one su osvojile štafetu 4x50 slobodno i mješovito, nakon čega se nizalo zlato Ciare Kesic na 100 m slobodno i 100 m leptir. Uz Ciaru bitno je istaknuti i Zadranku Anu Burazer koja je nadmašila vlastiti rekord prošlogodišnjeg izdanja (5 medalja) te ih ovoga puta osvojila čak 9 (6 srebrnih i 3 zlatne). U muškoj konkurenciji najviše su se s dva zlata istaknuli studenti Sveučilišta u Zagrebu Karlo Grbić (50 m i 100 m leđno), Matija Lukić (50 m i 100 m prsno) te Splićanin Nikola Tafra (50 m i 100 m leptir).

Drugi dio natjecanja pripao je vaterpolistima, a do naslova prvaka došli su studenti Sveučilišta u Zagrebu.

Odmah u prvom kolu naišli su Zagrepčani na stare rivala, Sveučilište u Splitu. Do pola druge četvrtine imali su studenti Splita snage parirati protivnicima te održavati rezultat izjednačenim (2:2). Bude se tada Miljak i Šimić u ekipi Zagreba te s tri vezana pogotka stvaraju malu, ali sigurnu prednost. Na poluvrijeme se otišlo s rezulta-

Predsjednik Hrvatskog akademskog sportskog saveza Zrinko Čustonja

tom 5:4, što je obećavalo uzbudljiv nastavak. Ipak, Split je do kraja uspio zabiti još samo tri gola, a Zagreb predvođen sjajnim Nikolom Šimunovićem pobjeđuje s 11:7.

Za Sveučilište u Zagrebu golove su postigli Mateo Škaro (2), Nikola Miljak (2), Nikola Šimunović (3), Toni Šimić (2), Duje Drobac (1) i Luka Sardelić (1). Za Sveučilište u Splitu golove su zabili Josip Gilić (3), Duje Srnj (2) i Petar Martinović.

'Jadranski derbi'

"Triler utakmicu" igrali su Sveučilište u Rijeci i Sveučilište u Splitu. Cijelo prvo poluvrijeme igralo se gol za gol. Tek sredinom treće četvrtine odvaja se Rijeka na 5:3, što Split stiže u početnim sekundama zadnjeg dijela. Minutu kasnije Split je poveo sa 6:5 te odigrao nevjerojatnu obranu ne dozvoljavajući gol čak dvije i pol minute. Malo su za taj podvig zaslužni i sami Rijecani jer dvaput gađaju prečku gola. Baš kada se činilo da će utakmica završiti u korist Splićana, Nikola Milošević izveo je najbolji potez prvenstva. Split-ski student Duje Srnj u posljednjim je sekundama išao u kontr 1:1 s vratarom. Pokušao je lobom nadmudriti vratara, no Nikola to lako čita, skida lob i s gola na gol postiže pogodak za izjednačenje. Konačni rezultat – 6:6. Spomenuti Duje Srnj postigao je 3 pogotka, najviše u svojoj ekipi. Pomogli su mu Goran Soša, Josip Galić te Jerko Glibo s po jednim zgoditkom. Strijelci u ekipi Rijeke bili su Luka Šahtić (2 gola) te Nikola Milošević, Stefan Ducelić, Ivan Ivanković i Tin Zagorac s po jednim pogotkom.

Igrač Sveučilišta u Splitu, Ivan Đerek, prokomentirao je igru svoje ekipe: "Zasluzena pobjeda Zagreba u prvoj utakmici. Bolje su pripremljeni, nismo

se dobro snašli i nema se tu što drugo reći. Druga utakmica bila je nevjerojatna, a dojmovi nakon nje su još uvijek kiseli. Najiskrenije, sami smo krivi. Smatram da smo od ekipe Rijeke bolji nekoliko golova razlike."

Posljednja i odlučujuća utakmica bila je ona između Sveučilišta u Zagrebu i Sveučilišta u Rijeci. Nažalost, bila je to utakmica bez uzbuđenja. Od prve do zadnje minute Sveučilište u Zagrebu kontroliralo je tijek igre te se čak devet njihovih igrača upisalo u listu strijelaca za konačnih 16:2. Karlo Smolčić prokomentirao je ovako visok rezultat svoje ekipe: "Imali smo nekoliko dana za pripremu i vidi se da smo bili malo spremniji od drugih ekipa. Čestitam svima na nastupu."

Za Sveučilište u Zagrebu golove su zabili Karlo Smolčić (2), Mateo Škaro (1), Nino Baleotović (3), Antonio Gavrančić (1), Nikola Miljak (1), Nikola Šimunović (2), Toni Šimić (4), Mateo Čardalj (1) i Luka Sardelić (1).

Za Sveučilište u Rijeci golove su zabili Nikola Milošević i Ivan Ivanković. Evo što ovaj duo misli o prvenstvu: "Drago nam je da smo imali priliku biti dijelom ovakvog natjecanja i igrati utakmice. Zadovoljni smo organizacijom, domaćinima, sve je bilo na visokom nivou. Uvijek smo spremni doći u Vukovar."

Sveučilište u Zagrebu ukupni je pobjednik "UniSport H₂O". Drugu je poziciju odlučivala gol-razlika, a do srebra su stigli studenti iz Splita. Bronca je pripala Sveučilištu u Rijeci, dok je bez odličja ostala domaća ekipa. "UniSport H₂O" državno prvenstvo u plivanju i vaterpolu otvorilo je sveučilišnu sportsku sezonu, a ostala nadmetanja odvijat će tijekom ljetnog semestra sukladno epidemiološkoj situaciji i aktualnim mjerama zbog širenja koronavirusa.

Na temelju odluke Fakultetskog vijeća Klasa: 112-01/20-01/0025 Ur. broj: 2181/206-03-03-21-0005 od dana 19. ožujka 2021. godine i članka 20. Statuta Fakulteta elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje u Splitu SVEUČILIŠTE U SPLITU, FAKULTET ELEKTROTEHNIKE, STROJARSTVA I BRODOGRADNJE,

raspisuje
NATJEČAJ
za izbor

- jednog nastavnika u znanstveno-nastavno zvanje docenta za znanstveno područje tehničkih znanosti, polje računarstvo i odgovarajuće radno mjesto.

Sve informacije o uvjetima natječaja i načinima prijave na natječaj objavljene su i nalaze se na službenoj internetskoj stranici Fakulteta elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje u Splitu, www.fesb.unist.hr.

SVEUČILIŠTE U SPLITU
PRIRODOSLOVNO MATEMATIČKI FAKULTET

raspisuje
NATJEČAJ

1. za izbor jednog suradnika u suradničko zvanje i radno mjesto poslijedoktoranda, za znanstveno područje prirodnih znanosti, polje fizika ili geofizika ili polje interdisciplinarnih prirodnih znanosti, za rad na projektu Europskog istraživačkog vijeća SHExtreme-Estimating contribution of sub-hourly sea level oscillations to overall sea level extremes in changing climate, na određeno vrijeme do 31. kolovoza 2025. u punom radnom vremenu.

2. za izbor sedam suradnika u naslovno suradničko zvanje asistenta, za znanstveno područje tehničkih znanosti, polje računarstvo (bez zasnivanja radnog odnosa)

3. za izbor četiri suradnika u naslovno suradničko zvanje asistenta, za znanstveno područje prirodnih znanosti, polje biologija (bez zasnivanja radnog odnosa)

Cjelovit tekst natječaja sa svim informacijama o uvjetima natječaja i načinu prijave na natječaj objavljene su i nalaze se na službenoj internetskoj stranici Prirodoslovno-matematičkog fakulteta u Splitu <https://www.pmfst.unist.hr/javna-natjecaji-i-javna-nabava/>

Prijave se dostavljaju u roku od trideset (30) dana od posljednje objave natječaja, na adresu: Sveučilište u Splitu, Prirodoslovno-matematički fakultet, Ruđera Boškovića 33, 21 000 Split.

Nepravovremene i nepotpune prijave neće se razmatrati niti će se podnositelji nepotpunih prijava pozivati na dopunu prijave.

O rezultatima natječaja pristupnici će biti obaviješteni u zakonskom roku.

Klasa: 112-01/21-01/4
Urbroj: 380-041/051-21-1
Zagreb, 4. ožujka 2021.

Sveučilište u Zagrebu raspisuje javni

NATJEČAJ
za izbor

- tri izvršitelja u naslovno (bez zasnivanja radnog odnosa) znanstveno-nastavno zvanje docent (m/ž), u interdisciplinarnom području znanosti (8.), znanstvenom polju vojno-obrambene i sigurnosno obavještajne znanosti i umijeća (8.09.) na sveučilišnim preddiplomskim studijima Vojno inženjerstvo i Vojno vođenje i upravljanje,

- tri izvršitelja u naslovno (bez zasnivanja radnog odnosa) nastavno zvanje predavača (m/ž) u interdisciplinarnom području znanosti (8.), znanstvenom polju vojno-obrambene i sigurnosno-obavještajne znanosti i umijeća (8.09.) na preddiplomskim studijima Vojno inženjerstvo i Vojno vođenje i upravljanje.

Sve informacije o uvjetima natječaja objavljene su i nalaze se na mrežnim stranicama Sveučilišta u Zagrebu <http://www.unizg.hr/o-sveucilistu/dokumenti-i-javnost-informacija/natjecaji/>

Prijave na natječaj s traženom dokumentacijom molimo dostaviti poštom na adresu: Sveučilište u Zagrebu Trg Republike Hrvatske 14, 10 000 Zagreb, s naznakom prijave na natječaj, u roku od 30 dana od objave u Narodnim novinama.

Zagreb

Novi redoviti profesori hrvatskih sveučilišta

Đuro Barković

izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora – trajno u području tehničkih znanosti, polje geodezija

Katica Ivanković

izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice – trajno u području humanističkih znanosti, polje filologija, grana slavistika

Marina Kos

znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice – trajno u području biomedicine i zdravstva, polje kliničke medicinske znanosti, grana patologija

Eduard Missoni

izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora – trajno u području biomedicine i zdravstva, polje javno zdravstvo i zdravstvena zaštita

Branimir Bertoša

izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora u području prirodnih znanosti, polje kemija, grana fizikalna kemija

Zrinka Bukvić Mokos

znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice, biomedicina i zdravstvo, polje kliničke medicinske znanosti, grana dermatovenerologija

Romana Čević

znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice, biomedicina i zdravstvo, polje kliničke medicinske znanosti, grana dermatovenerologija

Mirjana Čurlin

izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice u području tehničkih znanosti, polje kemijsko inženjerstvo, grana reakcijsko inženjerstvo

Tatjana Haramina

izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice u području tehničkih znanosti, polje strojarstvo

Suzana Ljubojević Hadžavdić

znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice, biomedicina i zdravstvo, polje kliničke med. znanosti, grana dermatovenerologija

Stjepan Posavec

izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora u području biotehničkih znanosti, polje šumarstvo, grana uređivanje šuma

Zadar

Vesna Marija Potočić Matković

izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice u području tehničkih znanosti, polje tekstilna tehnologija

Aleksandar Sušić

izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora u području tehničkih znanosti, polje strojarstvo

Ana Sutlović

izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice u području tehničkih znanosti, polje tekstilna tehnologija

Marinko Vilić

znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora, biomedicina i zdravstvo, polje veterinarska medicina, grana temeljne i pretkliničke veterinarske znanosti

Kristijan Juran

znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora, humanističke znanosti, polje povijest, grana hrvatska i svjetska ranonovovjekovna povijest

Pavle Valerjev

izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora u području društvenih znanosti, polje psihologija

Split

Zaneta Vidas Sambunjak

znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice, humanističke znanosti, polje filologija (teorija i povijest književnosti)

Nikola Glamuzina

izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora u interdisciplinarnom području znanosti, polje geografija, grana društvena geografija

Vesna Sokol

izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice u području prirodnih znanosti, polje kemija, grana fizikalna kemija

Zagreb

Novi dekani hrvatskih sveučilišta

Anica Hursa Šajatović

izabrana je za dekanicu Tekstilno-tehnološkog fakulteta

DUJE KLARIĆ/CROPIX

Split

Josip Gugić

voditelj preddiplomskog sveučilišnog studija Mediteranska poljoprivreda

Maja Krželj

izabrana je za pročelnicu Sveučilišnog odjela za studije mora

Pero Aračić

redoviti profesor u mirovini Katoličkog bogoslovnog fakulteta

Novi voditelji studija hrvatskih sveučilišta

Novi pročelnici hrvatskih sveučilišta

Novi emeritusi hrvatskih sveučilišta